

Αἰολικός Ἄσθηρ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Χ. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ & ΣΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΕΝ Τῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῳ
Ο ΗΛΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΗΛΕΕ. ΚΟΛΥΦΕΤΗΣ δ.φ.

Ἰδρυτής Β. Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μία τετρακοσσιαετηρίς
Τί γὰ σου λείπη; (ποίημα)
Ἀνακοίνωσις τῆς τύχης μᾶς
πολιτικῆς διαθήκης
Ὁ χρόνος εἶνε χρῆμα (διήγημα)
Εἰκόνες ἐκ τῆς ἀρχαίας ποιήσεως
Ἡ βασιζομένη καμπάνα (ποίημα)
Ῥιχάρδος Βάγνερ
Πηδαλιουχοῦμενα ἀερόστατα
Ἱατρικαὶ Ὁμιλίαι
Γέλοια καὶ Δάκρυα (ποίημα)
Αἱ θεριναὶ νύκτες τῆς Πετροπόλεως
Περνοῦν τὰ χρόνια (ποίημα)
Αἱ παιδευτικαὶ ἰδέαι τοῦ Β. Sidis
Καλλιεργηταὶ τοῦ Πνεύματος
Ὁ θάνατος ζωῆ (ποίημα)
Ἡ Πριγκήπισσα Μπέτη (διήγημα)
Κουκλουτζᾶς (ποίημα)
Περὶ φωτισμοῦ καὶ χρωματιστῶν ὑάλων Δ]°ος
Ὁ διπλοπληγωμένος
Περὶ βάμβακος
Δεκαπενθήμερον

Σπ. Δὲ Βιάζη
Μαρίας Ε. Ζάμπα
Δ]ρος Ὁρ. Ε. Ἰ. Χρηστίδου
Σωτ. Ἰ. Φώκου δ. ν.
Λαιλίου Καρακάση
Δ. Γ. Κανάλε δ. δ.
Γ. Α. Μέγα δ. μ.
Δ]°ος Κ. Ἀθανασιάδου
Εὐρ. Τριανταφυλλίδου
Θέμιδος
Θ. Χ'' Δημητρίου
Σ. Κ.
Ἄλεξ. Κολυφῆτη δ.φ.
~~Ἄλ. Γαλανοῦ~~
Π. Γεωργαντή
Ὁδ. Ε. Χριστοδούλου
Κωνστ. Ν. Ἐλευθεριάδου
Δ. Τσαρουχᾶ
Ε. Σαρίκα

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος
Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας Πέτρος
Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τοῦ Μαυροβουνίου Νικήτας
Ἄλέξ. Γαλανός
Ἡ Ἀδριανούπολις

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Εν Κυδωνίαις Μετ. 2 1)2
 Εν τοῖς χωρίοις 3
 Εν τῷ Κράτει 3
 Εν τῷ ἑξωτερικῷ φρ. χρ. 15

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Κατ' ἀποκοπήν

Διὰ τὰς μαθητὰς ὑποβάλλεται ἡ ἐτησία συνδρομὴ τοῦ «Αἰολικοῦ Ἀστῆρος» ἐν Κυδωνίαις μὲν εἰς μετρήσια 1 3/4 ἐν τῷ κράτει δὲ εἰς μετρήσια 2 1/4

Ὁ Αἰολικὸς Ἀστὴρ ἔτος Α. πωλεῖται ἐν Σμύρνῃ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον κ. Ν. Καρακίζη Δίοδος Εὐαγγελικῆς Σχολῆς καὶ ἐν Κυδωνίαις εἰς τὰ γραφεῖά μας.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
Μ. Ν. ΤΖΟΥΓΑ
 ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΥΔΩΝΙΩΝ

Ἐν αὐτῇ τελείως κατηρητισμένη γίνονται δεκτοὶ οἱ ἔχοντες ἀνάγκην πάσης χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως ἢ Ὄρθοπεδικῆς Θεραπείας.

Ῥοαὶ ἐπισκέψων διὰ τοὺς ἑξωτερικοὺς ἀσθενεῖς 11—12.

21—24

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
 Ἀποικιακῶν, Βαχαρικῶν καὶ ψιλικῶν
ΣΠΥΡ. Δ. ΚΟΥΚΟΥΤΟΥ
 Τμῆμα Χαρτοπωλείου
 Κονιάκ Ἑλληνικά, ἡδύποτα (λικέρ;) γάλα Νεοτλέ, φαρίνα καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη, ἅτινα φθάνουν καθ' ἑκάστην καὶ πωλοῦνται ὅλα εὐθιυότερα τῶν ἄλλων καταστημάτων ἕνεκεν ἐλλείψεως βαρέων ἐνοικίων καὶ μεγάλης ὑπαλληλίας, ἅτινα ὡς γνωστὸν ἐπιφορτίζονται ἐπὶ τῆς ὀχέως τῶν πελατῶν. Ὡς καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ εἶδη προμηθεύονται κατ' εὐθείαν ἐξ Εὐρώπης.

Δοκιμάσατε καὶ δὴ πεισθῆτε

22—24

ΑΕΡΙΟΥΧΑ ΠΟΤΑ (GAZEUSES)

ΠΑΝ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ

Εἰδικὴ κατασκευὴ — Ἀπαράμιλλος καθαριότης.

Ὁ κ. Παν. Ἀραμπατζῆς ἐπιθυμῶν ὅπως παρέχει εἰς τὸ Κοινὸν μὲ τὸ δροσιτικὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον, δὲν παραλείπει ἐν τῇ κατασκευῇ αἰριούχων ποτῶν του, νὰ ἐφαρμοζῆ καὶ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς.

Γεύσαθε ἴδετε

Μία ἐπίσκεψις εἰς τὸ κατάστημά του (παραπλεύρως τοῦ καταστήματος σιδηρῶν κ. Σ. Σίμου καὶ Σ'ς) θὰ σᾶς πείσῃ περὶ τῆς ἀληθείας.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἰδρυτῆς Β. Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ Χ. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ & ΣΙΑ	ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ Τῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῷ „Ο ΗΛΙΟΣ„	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΗΛΕΕ· ΚΟΥΛΥΦΕΤΗΣ δ.φ.
---	--	--

ΜΙΑ ΤΕΤΡΑΚΟΣΙΑΕΤΗΡΙΣ
 1513-1913 (*)

Συμπληροῦται ἡ τετάρτη ἑκατονταετηρίς τῆς γεννήσεως τοῦ ἀθανάτου ἀναμορφωτοῦ τῆς Ἀνατομίας, τοῦ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΒΕΣΑΛΙΟΥ

ὁ ὁποῖος, πενήκοντούτης περίπου, ὡς μάρτυς τῆς ἐπιστήμης, ὅπως ἐξαγισθῆ διὰ τῆς προσκυνήσεως τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐκ τοῦ ἀμαρτήματος τῆς ἀνατομῆς ἀνθρωπίνων πτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦν, θυελώδη ἑλληνικά κύματα, τὸν κατέροψαν ἐπὶ τῶν ζακινθιακῶν παραλίων, ὅπου καὶ τὸν θάνατον εὗρεν. Ἐκτοτε ἡ ἑλληνικὴ γῆ διαφυλάττει τὰ λείψανά του.

Καθῆκον θεωροῦμεν, γεραίροντες τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου τούτου ἐπιστήμονος--ὅστις τὸσον νέαν τροπὴν ἔδωκεν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀνατομίας, ὥστε πολλοὶ καλοῦσιν αὐτὸν **πατέρα τῆς ἀνατομίας**--νὰ δημοσιεύσωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας εἰς τὸν ἀγαπητὸν μας **Αἰολικὸν Ἀστῆρα**.

Ἄλλὰ νομίζομεν χάριν τῆς δικαιοσύνης, νὰ μὴ λησμονήσωμεν τοὺς τε Ἑλληνας καὶ Ἰταλοὺς, οἱ ὁποῖοι, πρὸ τοῦ Βεσαλίου ὁπωσδήποτε ἐμελέτησαν τὰ ἀνθρώπινα πτώματα καὶ προσεπάθησαν, ἐφ' ὅσον ἐπέτρεπον αἱ ἐποχαί, νὰ φανῶσιν ὠφέλιμοι διὰ τῆς ἐπιστήμης τῆς ἀνατομίας, ἥτις τὸσον κατεδιώχθη.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐπιστήμης εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος καὶ ὁ

ἀδιάκοπος ἀγὼν μεταξὺ τῆς **πλάνης** καὶ τῆς **ἀληθείας**. Ἄν ὁ ἱερός οὗτος ἀγὼν ἀριθμῆται, καταδιώξεις, προγραφάς, θύματα..., ἀριθμῆται συνάμα καὶ ἀθανάτους θριάμβους προόδου φωτιζούσης τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐκ τῶν ἐπιστημῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖα ὑπέστησαν περισσοτέρας περιπετειάς, ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν σημερινὴν τελειότητα, εἶναι αἱ φυσικαὶ, καὶ δὴ ἡ **ἀνατομία**.

Ἦγνόνουν, φαίνεται, ὅτι ἡ βάση τῆς ἰατρικῆς εἶναι ἡ ἀνατομία. Ἄπλοῦν βλέμμα ἂν ὀψῆ τις εἰς τὰ σωζόμενα ἔργα τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ μεσαίωνα, θὰ ἴδῃ εἰς ὁποίαν νηπιότητα εὗρισκετο ἡ τε ἰατρικὴ καὶ χειρουργία.

Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖται ἐξ ἐφαρμογῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. Δὲν δύναται τις νὰ μελετᾷ τὴν παθολογίαν, ἂν ἀγνοῇ ἰδίᾳ τὴν **ἀνατομίαν** καὶ τὴν φυσιολογίαν, ἂν δὲν ἔχη γνώσεις καὶ τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς φυτολογίας· διότι ἡ ἰατρικὴ, ἀκριβῶς, ἐπὶ τούτων ἐρείδεται, καὶ διὰ τούτων, τὸ μὲν ἐξηγούνται τὰ φαινόμενα τῶν νόσων ἐκ τῶν αἰτιῶν, τὸ δὲ εὗρισκονται τὰ μέσα πρὸς πρόληψιν καὶ θεραπείαν αὐτῶν. Καὶ ὁμοίως τὸ ἀνατέμνειν πλάσμα, δημιουργηθὲν ἀπὸ τὸν Θεὸν **κατ' εἰκόνα** αὐτοῦ, ἔθεωρετο ἀνοσιούργημα ἄξιον ἐσχάτης ποινῆς. Τοῦ ἀνθρώπινου πτώματος κυρίαρχος ἦτο ἡ θρησκεία καὶ αἱ προλήψεις καὶ αἱ δεισιδαιμονίαι ἐσκοτίζον τὸ λογικόν. Ὄρθως ἀπεφάνετο ὁ γάλλος ἀνατόμος Vicq-d' Agyr, ὅτι l' anatomie est peut être, parmi toutes les sciences, celle, dont on a le plus célébré les avantages, et dont

(*) Ἐγεννήθη ὁ Βεσαλίου τῆ 30 Ἀπριλίου τοῦ 1513. Τινὲς ἔμως διατείνονται εἰς ἐγεννήθη τῆ 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1514.

on a le moins favorisé les progrès.
Γνωστόν είναι, οτι εις τας θεωρητικὰς επιστήμας, εις τὰ γραμματα, εις τας τέχναις, δύναται ή μεγαλοφυΐα, ελευθέρα ούσα, να υπερπηδήση τας δοξασίας των χρόνων· άλλ' εις τας επιστήμας των πειραμάτων, των παρατηρήσεων και της εξεύρησις, είναι οί χρόνοι, που πρέπει να δώσουν χείρα άρωγόν εις ό,τι δέν εξαρτάται από την μόνην μεγαλοφυΐαν του πνεύματος. Διά τουτο, ή επιστήμη του μελετάν τον τεθνεωτα, χίριν αυτης εκείνης της ανθρωπότητος, καταδωκομένη απηνωσ, έμεινε στάσιμος κατά τουσ χρόνους εκείνους.

Άσεβής και ιεροόσυλος ό τολμων να θέση χείρα επί του νεκρου έστω και διά μελέτην!
Παρ' Εβραίοις το ανθρωπίον πτώμα ελογίζετο ως ακάθαρτον. Ό δέ απότμενος νεκρου, επρεπε την τρίτην και έβδόμην ήμέραν να άγνισθ ή διά του ύδατος καλουμένου του θαντισμοϋ. Έχοντες προσέτι οί Έβραίοι το αίσθημα της άθανασίας της ψυχής μετεχειρίζοντο άντι του δήματος άποθνήσκει τήσ φράσεις άνευρίσκει τους πατέρας του—είναι δεκτός από τους οικείους, άπεκοιμήθη παρά τω πλευρω των γονέων και άλλαις τοιαύταις φράσεις. Και οί Ινδοινομίζουσι οτι ό νεκρός μολύνει τον οίκον. Οί Πέρσαι άποδίδουν την άποσύμφετιν εις ακόν δαίμονα ένοικούντα εν τω νεκρω. Θεωρεΐται το σώμα οτι είναι το μόνον εμπόδιον του πνεύματος, ελευθερουμένου διά του θανάτου. Το πτώμα ναί μέν είναι μόλυνσις, άλλ' είναι σεβαστόν, και ένοχον είναι θράσους το εγγίξειν αυτό, έστω προς μελέτην!

Η ταφή των νεκρων άνεκαθεν ήτο άντικείμενον μεγίστης προσοχής παρά τοίς όπωσδήποτε πεπολιτισμένοις λαοίς, προς έκδήλωσιν της στοργής προς τον τεθνεωτα. Οί Έλληνες και οί Ρωμαίοι άπέδιδον έπίδορασιν εις την κατάστασιν των νεκρων εν τω άλλω βίω. Ενόμιζον μάλιστα οτι ό μη ταφείς καταδικάζετο να περιπλανάται επί εκατόν έτη εις τας όχθας της Στυγός, διό υπεχρεούντο επί του εφρεθέντος νεκρου να ήψωσι τρεις δράκας χώματος προς ήσυχίαν του. Μέγιστον δε κακόν ήτο ό διά ναυαγίου θάνατος, ή αν απέθνησκέ τισ εν ξενω τόπω, διά τον φόβον μήπως μείνη άταφος. Διό και ό Όμηρος: Αίλας δ' εξαπόλωλε επεί πέν αλμυρόν ύδωρ. Μετά τηνμάχην, το πρώτον καθήκον ήτο ή ταφή των πτωμάτων και του έχθρου. Έκ των αρχαίων εν τη περιποιήσει των νεκρων την ύψιστην κατείχον θεσιν οί Αιγύπτιοι. Όδηγούμενοι εις τουτο υπό της πίστεως των εις την μετεμψύχωσιν και τα δικαστήρια των νεκρων. Διό και αϊ πολυτελέσταται και γιγαντιαία πυραμίδες και το έθιμον της ταριχεύσεως.

Ό φόβος, ό τρόμος, ή άποστροφή προς τα ανθρωπίνα πτώματα παρά τισι· ό εκ δεισιδαιμονίας προσερχόμενος σεβασμός προς τα λείψανα του ανθρωπου, σεβασμός επιβαλλόμενος και παρά των νόμων της θρησκείας τε και πολιτείας, υπήρξαν, επί πολύν χρόνον, ίδια κατά

τον μεσαιώνα, μέγιστα προσκόμματα διά την ταχείαν ανάπτυξιν της ανατομίας, άφοϋ δέν επέτρεπον το αναγκαίον υλικόν, το φυσικόν μέσον, το πτώμα του ανθρωπου. Επομένως ήναγκαζόντο να μανθάνωσιν εξ αναλογίας από ανατομάς ζώων, την κατασκευήν του ανθρωπου!
Από τον τεθνεωτα δέν μένει παρά ή ιδέα, ή ιερά και άγία μνήμη. Το πτώμα γίνεται των σκολήκων βορά. Συνεπώς ότε ή ανάγκη το απαιτεί προς εξηκρίβωσιν της άληθείας προς ώφέλειαν της κοινωνίας και προόδον της επιστήμης, άσεβής και ιεροόσυλος δέν είναι ό άνατόμος. Διά τουτο την σήμερον ό νόμος επιτρέπει ελευθέτως το ανατέμνειν το ανθρωπινον πτώμα.

* * *

Ό Μελάμπους, ό Ασκληπιός, ό Μαχάλων, ό Παίων, ό Ποδαλείριος και άλλοι ιατροί των μυθικών χρόνων δέν είναι εις θεσιν να λάβωσι μέρος εις την ιστορίαν της ανατομίας.

Αϊ ανατομαί των θυσιών και αυταί εκείναι των ιεροσκόπων (haruspices) αϊ γενόμεναι μετά τέχνης, καθ' α αναφέρει ό Αρνόβιος, και ό τρόπος της παρασκευής των μουμιών ήσαν εμπειρικοί τέχνηαι μη προσφέρουσαι ουδέν σοβαρόν εις την ιστορίαν της ανατομίας.

Οί Ασκληπιάδαι, οί εις τον θεόν της Ιατρικής το γένος αυτών άνάγοντες, κληρονομικοί ιερείς των ιερών του θεου τουτου, μετερχόμενοι και τον Ιατρόν των όποιων ό τρόπος της θεραπείας ήτο μίγμα εμπειρικών γνώσεων και γοητειών, δέν ήσαν φυσικά εις κατίσταςιν εν τοίς Ασκληπιείοις να έκτελούν ανατομάς επιστημονικάς. Όμως εις τα Ιατρεία ταυτα τα Ιερατικά επορίζοντο πολλὰς εμπειρικάς γνώσεις, αίτινες, και' όλίγον, έφάνησαν τη επιστήμη ώφέλιμοι. «Η όμοιότης του πάθους συναθροίσασα την του ώφελοϋντος μνήμην τη και' όλίγον εντευξει επιστήμην έποίησε το πάν» ως Ιστορεί Μάξιμος ό Τύριος. «Υπήρχον και αϊ Κνίδιαι γνῶμαι. Άγριζήλται μεταξύ των Ιατρικών σχολών και της φιλοσοφίας δέν έλιπον φυσικά. Άλλ' ώφέλησαν εις την ανάπτυξιν της Ιατρικής επιστήμης άποφαίνεται ό Γαληνός:«... και πρόσθεν μέν έρις ήν ου σμι- « κορά, νικήσαι τῷ μέν πλήθει των ευρημάτων « όρυγγομένων των εν Κῷ και Κνίδω· διττόν « γάρ έτι τουτο το γένος ήν επί της Ασίας « Ασκληπιαδών, επιλιπόντος του κατά Ρόδον « ήριζον δ' αυτοίς και οί εκ της Ιταλίας Ιατροί, « και τρεις ουτοι χοροί θαυμαστοί προς άλλή- « λους άμιλλωμένων εγένοντο Ιατρών».

Εις τον μετασχηματισμόν της Ιατρικής συνετέλεσαν αι θεωρίαί των φυσικών φιλοσόφων, όποιοι ό Μέλισσος, ό Παρμενίδης και άλλοι πολλοί. Ό πυθαγόρειος φιλόσοφος Αλκυμαίων ό Κροτωνιάτης κατέγινεν εις ανατομάς ζώων, ενέκυψεν εις την μελέτην της κατασκευής του ανθρωπίνου σώματος και έγραψε περι ανατομίας. Πρώτος εγνώρισεν έντελῶς τον

πόρον δι' ου συγκοινωνει το κοίλον του τιμπαίνου μετά του φάρυγγος. Μετά τουτον ό Εμπεδοκλής, ό Αβδηρήτης Δημόκριτος και άλλοι έκαμιν ανατομάς ζώων. Ό Δημόκριτος μάλιστα, τόσην ψύχωσιν ειχεν εις το ανατέμνειν ζωα, ώστε άπομακρυνθείς της πόλεως εκλείσθη εις κήπον όπου άνέτως άνέτεμεναι και εκάμιν ανατομικάς παρατηρήσεις και φυσιολογικά πειράματα.

Ό Γαληνός λέγει οτι οί Ασκληπιάδαι ειχον γνῶσιν της ανατομίας και οτι ό Ιπποκράτης άνεκτήσατο την εν τῷ μεταξϋ χρόνω ήμελημένην ανατομικήν θεωρίαν, άλλα σοφοί τινες Ιστορικοί της ανατομίας άποφαινονται οτι ό μέγας ουτος Ιατρος περιωρίσθη μόνον εις ανατομίαν ζώων και όχι ανθρωπων.

Διοκλής ό Καρύστιος ό άκμίσσας μετά τον Ιπποκράτην κατέγινετο πολϋ εις την ανατομίαν και περι αυτης έγραψε. Και ό Αριστοτέλης κατέγινετο εις ανατομάς ζώων. Ό Cuvier βεβαιοΐ ότι ή ανατομία του έλέφαντος, ως την εξέθεσεν ό Αριστοτέλης, είναι καλλιτέρα εκείνης του Daubenton. Οί μαθηταί του Αριστοτέλους, του maestro di color che sanno ως τον όνομάζει ό Δίντης, κατέγινεν εις την φυσικήν ιστορίαν, την ανατομίαν και την φυσιολογίαν.

Ό Καλλισθένης ό τον μέγαν Αλέξανδρον συνοδεύσας, Στράβων ό Δαμψακηνός, Πρημιγένης ό Μιτυληναϊος, ό Εϋδήμος ό Ρόδιος, κατέγινον εις την ανατομίαν. Πολϋ συνετινεν εις την προόδον της ανατομίας Πραξαγόρας ό Κῶος, οστις εκάμει διαστολήν μεταξύ αρτηριών και φλεβών. Πρό αυτου οί παλαιοί εκάλουν κοινῶς φλέβας πάντα τα αίμοφορα άγγεία. Μετά τον θάνατον του Αλεξάνδρου διενεμήθησαν αι κατακτήσεις αυτου. Η Αλεξάνδρεια γίνεται έστία πασων των γνώσεων και το κέντρον του έμπορίου. Εκεί ήκμασαν Ηρόφιλος ό Χαλκηδόνιος και ό Ερασίστρατος ό Κείος διά των όποιων αρχίζει νέα περίοδος της ανατομίας με νέας βάσεις. Ανατομία πτωμάτων ανθρωπων.

Πρό του να προχωρήσωμεν πρέπει να άνοΐξωμεν μίαν παρόνθεσιν. Η μελέτη της ανατομίας και της φυσιολογίας είναι αναπόφευκτα εις τον καλλιτέχνην και διή εις τον γλύπτην. Ό μελετήσας τα έργα του Φειδίου, του Μύρωνος, του Πραξιτέλους, του Δισίππου και του Αγασία μένει εκπληκτος τίνι τρόπω οί μεγάλοι ουτοι γλύπται της αρχαιότητος ήσαν άτοχοι της καλλιτεχνικής ή πλαστικής ανατομίας της μελετώσης τας περι μορφήν καισχήμα ποιικιλίας του εξεταζομένου ανθρωπου και τας έκάστοτε αναλογίας των μελῶν αυτου καθ' ήλικίας φυλον, έτι δε κατά διαφόρους στάσεις, κινήσεις και ψυχολογικάς διαθέσεις, έγ ᾧ ή ανατομή του ανθρωπου δέν επετρεπέτο.

Τα αριστουργήματα της γλυπτικής των αρχαίων είναι πρότυπα τέχνης τελειοτάτης και υπό έποψιν ανατομίας και φυσιολογίας. Πάσα άπο-

ρία παύει όμως, όταν σκεφθ ή τις, ότι από των δημηρικών χρόνων αι σωματικά άσκήσεις δέν έπαυον εν Ελλάδι, διότι οί αρχαιοί ειχον έννοήσει οτι νους υγιής εν σώματι υγιει, συντελείεις την άνύψωσιν της χώρας. Δι' ό πάσαι αι όπωσοϋν διακρινόμεναι πόλεις ειχον παλαιστρας και γυμνάσια. Ούτω τα γυμνά σώματα ήσαν υπό τα όμματα πάντων και οί καλλιτέχνηαι έμελετων τας κινήσεις εμπειρικῶς μετά της ακριβείας εκείνης, που άπαιτεί την σημερον ή λογική μελέτη της τε ανατομίας και φυσιολογίας.

Λοιπόν αι παλαιστραι και τα γυμνάσια έπέδρασαν επί της ελληνικής άθανάτου τέχνης, διά να άναπαρστήσουν φυσικώτατα τον ανθρωπον εν ενεργεία διά του μαρμάρου, εις τον όποιον εν και μόνον πῶγμα του λείπει: ή γλώσσα διά να όμιλή. Εκεί είρισκον τα μοντέλλα.

Κλείομεν την παρόνθεσιν.
(*Επεται Συνέχεια)
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΤΙ ΝΑ ΣΟΥ ΛΕΙΠΗ;

Βασιλοπούλα δλόξανθη, τι να σου λείπη τάχα;
Έχεις άσύγκριτη όμορφα και θησαυρούς πολ-
λοϋς
Κι' από γονεις αν τύχαινε να γεννηθής φτωχούς
τῶ ζαφειρένια μάτια σου θα σουφθαναν μονάχα.

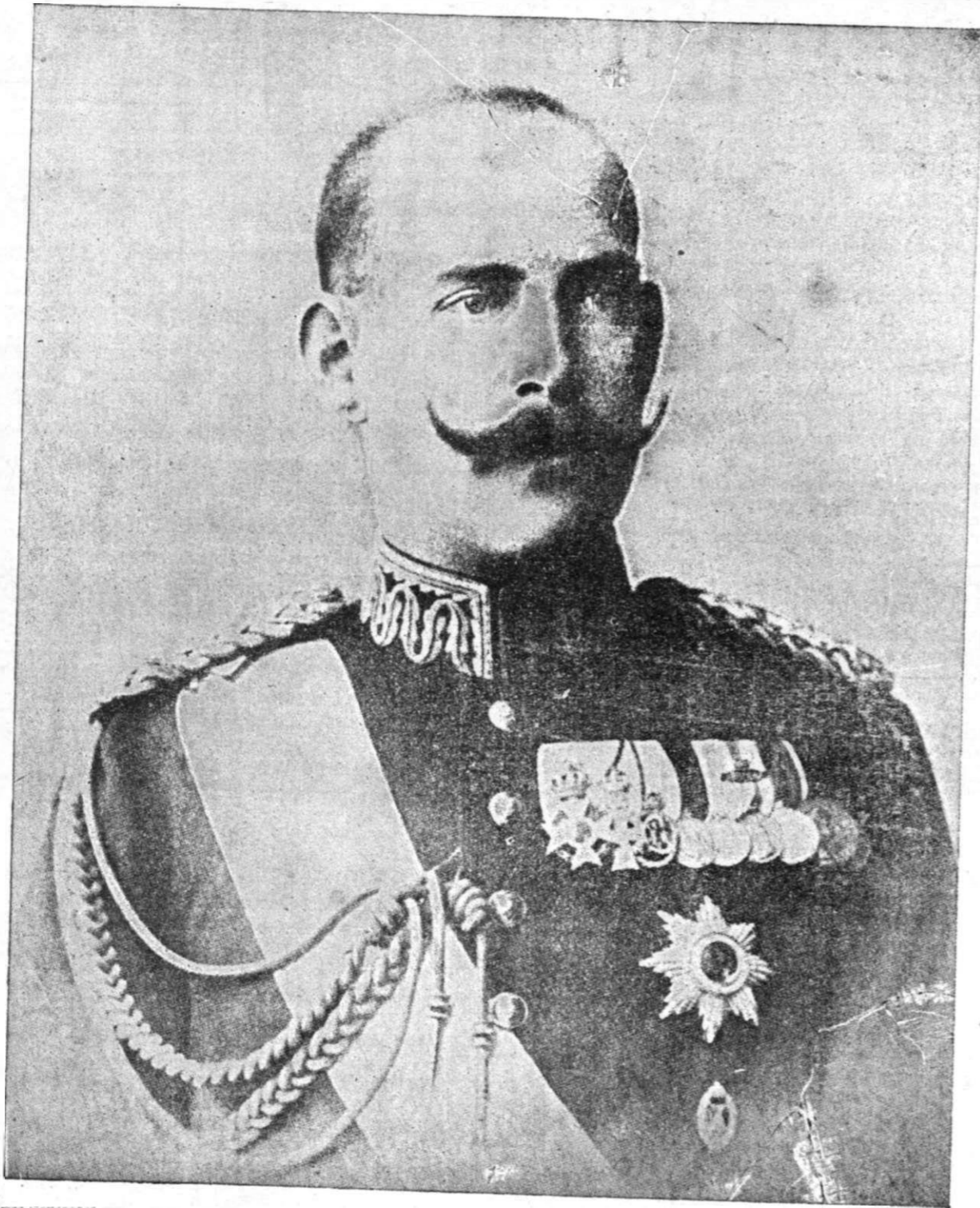
Θῶ σουφθαναν να σ' αγαποϋν να σε γλυκο-
κυττοϋνε
έτσι ὅπως σε λατρεύουσε και τώρα σ' αγαποϋν
Το χέρι σου τ' όλόλευκο σαν σκΰβουσι και φιλοϋν
το βλέπεις που ὄλοι σκλάβοι σου γῶ να τανε
ποθοϋνε.

Και της χρυσῆς της αρπας σου σαν τις χορδες
άγγίζεις
το ξερεις, μιῶ άσυγκίνητη δέν μένει: μιῶ καρδιά
Τι να σου λείπη τάχατες παρθένα μου γλυκειῶ
Κι' όταν γλυκά χαμογελάς άθέλητα δακρύζεις;

Κι' ουδέ στον ὄριε βασιλειῶ που σ' αλογο
περνάει
για σε στο φῶς του φεγγαριου δέν ρίχνεις μιῶ
ματιά;
Και λέγει ή κόρη ή ζηλευτῆ με στεναχτη μιλιῶ:
« Ένα βοσκόν άγάπησα κι' αυτος δέν μ' αγαπάει! »

Αδανα ΜΑΡΙΑ Ε. ΖΑΜΠΙΑ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Τὸ Ἰωβιλαῖον τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου II διήλθε πλούσιον ὄχι μόνον εἰς ἔορτὰς καὶ πανηγύρεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐπεισόδια πολιτικά ἢ φιλολογικά. Ἐπὶ τοῦ παρόντος παραλείπω νὰ σημειώσω καὶ τὸ παραμικρὸν περὶ τῆς ἀνακοπῆς τῶν παραστάσεων τοῦ πατριωτικοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου **Χάουπμαν** ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκθέσεως τῆς πόλεως Πρεσλαβίας ἐν Σιλεσίᾳ, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ μεγαλύτερος ζῶν γερμανὸς δραματικὸς ἐμφορεῖται δημοκρατικῶν ἰδεῶν! Περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ συζητήσω συντόμως περὶ μιᾶς περιέργου ἀποκαλύψεως τοῦ καθηγ. Δ^{ος} Otto Hintze, ἡ ὁποία συνέπεσε νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς κυβερνητικῆς 25ετίας τοῦ Γερμανοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὴν Aulam τοῦ ἐνταῦθα Πανεπιστημίου.

Τὸ περίπυστον πολιτικὸν δοκίμιον, τὸ ὁποῖον εὔρε τὸν ἀρμόζοντα διὰ φλογὸς θάνατον τῇ διαταγῇ τοῦ νῦν γερμανοῦ Αὐτοκράτορος κατὰ τὴν ἀνάβασίν του ἐπὶ τοῦ προωσικοῦ θρόνου, εἶναι ἡ πολιτικὴ διαθήκη τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ IV τῆς Πρωσίας. Ὁ ἱστορικὸς Hintze ἔκρινε καλὸν εἰς τὸν λόγον του περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἑορτάζοντος Κάιζερ πρὸς τὸ γερμανικὸν ἔθνος καὶ τῶν διπλωματικῶν, ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ κατακτήσεων κατὰ τὴν ἐκπνεύσασαν εἰκοσιπενταετίαν, νὰ μὴν ἀφήσῃ ἄθικτον τὸ ζήτημα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς ζυμώσεως τοῦ γερμανισμοῦ. Τοσοῦτον μᾶλλον ἐπάναγκες ἐφαίνετο τοῦτο, καθ' ὅσον ἐσκόπει, μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν θριάμβων, οὕς κατήγαγε τὸ γερμανικὸν πνεῦμα εἰς τοὺς πλουτοπαραγωγὸς ἐθνικοὺς κλάδους κατὰ τὸ διαρθεῦσαν τέταρτον ἑκατονταετηρίδος, νὰ τονίσῃ ὅτι ὁ κύριος ὑποκινητὴς τῆς ἀλματικῆς ταύτης ἐθνικῆς προκοπῆς ὑπῆρξεν ὁ ἡγεμονεύων Αὐτοκράτωρ, οὗτινος τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν ἀγρυπνον φροντίδα

ἐπὶ τῆς διατηρήσεως τῶν καθεστώτων θεσμῶν μαρτυρεῖ ἡ ἐμμηδένισις τοῦ παραλόγου παραγγέλματος τοῦ προγόνου του Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ 4^{ου}. Ὅσον μεγαλοπρεπὲς καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ διᾶρημα τοῦ Κάιζερ πρὸς ἐπίδειξιν, ὅτι θὰ σεβασθῇ τὸ μετὰ τόσων αἱμάτων καὶ ἀγῶνων ἀποκτηθὲν κολοβὸν προωσικὸν Σύνταγμα, στερεῖται τῆς πολιτικῆς σημασίας, ἣν θὰ ἠδύνατό τις νὰ τῷ ἀποδώσῃ ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἡ ὑπαρξις τοιοῦτου πολιτικοῦ ἐγγράφου, θὰ ἔφερον εἰς κίνδυνον τὰς φειδωλῶς παρασχεθείσας μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 48 συνταγματικὰς ἐλευθερίας.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐκλείψεως τοῦ ἀνισχύρου πρὸς μεταβολὴν τῶν καθεστώτων ἐγγράφου, ἔχει ὡς ἔπεται.

Κατὰ τὰς ὑστάτας ὥρας τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ τόσον συμπαθοῦς καὶ ἀγαπητοῦ εἰς τὸν προωσικὸν λαὸν πατρός του, ἔλαβεν ὁ νῦν Κάιζερ παρὰ τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ Συνδίκου τοῦ θρόνου Δ^{ος} Friedberg τὴν εἰδοποίησιν, ὅτι ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ σεπτοῦ του πατρός, θὰ τῷ παρείχετο πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν σπουδαιότατον ἐγγράφον, ἐσφραγισμένον. Ἀληθῶς τὸ πρωτονέπιστημον δοκίμιον, ὅπερ εὔρεν ἐπὶ τοῦ γραφείου του, μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Φρειδερίκου, ἦτο τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγράφον. Ἀμέσως ὁ νεαρὸς Αὐτοκράτωρ ἀνεγνώρισε τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ IV καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεώς του ἔλαβε γνῶσιν τῶν ἀνοήτων παραγγελιῶν τοῦ φρενοβλαβοῦς προγόνου του. Ὁ ῥηθεὶς βασιλεὺς καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ, ὅτι τὸ προωσικὸν Σύνταγμα ἐβλήθη βία ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν ἡγεμόνα του. Πολλάκις κατὰ τὴν κυβερνητικὴν του περίοδον ἐπεχείρησε ν' ἀναστειλῇ αὐτὸ καὶ κατόπιν τὸ ἀντικαταστήσῃ δι' ἐντάλματος δημοσίου, δι' οὗ θὰ ἐξησφα-

λίξετο ἢ ὑπαρξίς ἐνὸς συντάγματος, μὴ ἔχοντος ὅμως τίποτε τὸ κοινὸν πρὸς τὸν ἐπαναστατικὸν χαρακτῆρα τῶν σημερινῶν συνταγματικῶν πολιτευμάτων. Τὴν γνώμην του ταύτην, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὁποίας εὔρε καθ' ὀλοκληρίαν ἀντίθετον τὸν πρωθυπουργὸν του Ὁθωνα φὸν Μαντόϊφφελ, ἐζήτησε νὰ ἐπιβάλῃ διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πολιτικῆς διαθήκης του πρὸς τοὺς ἐπιγόνους του, προσπαθῆσας μὲ ὄσσην δύναμιν δύναται νεκρὸς νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῶν διαδόχων του δι' ἀποτόλμων παραγγελμάτων καὶ ἐξορκισμῶν νὰ καταπέσῃ τὸν μέλλοντα ἐκάστοτε Διάδοχον τοῦ θρόνου, ὅπως πρὸ τῆς ὀρκωμοσίας ἀναστειλῇ τὴν ἰσχὺν τοῦ συντάγματος καὶ ἐκμηδενίσῃ οὕτω τὸ προῖδν τῶν αἱματηρῶν γεγονότων τοῦ 48. Βεβαίως αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἢ πρᾶξις τοῦ ἱστορικοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του μὴ ἔχοντος σφᾶς τὰς φρένας βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου 4^{ου}, ἦτο κακοῦργος, συνεταγομένη, κατόπιν μιᾶς ἀτυχοῦς ἀποπειρας τοιοῦτου πραξικοπήματος, τὸν μεγαλύτερον τῶν ὀλέθρων διὰ τὴν Δυναστείαν του: τὴν ἐκθρόνισιν καὶ κατάργησιν τοῦ βασιλικοῦ καθεστώτος ἐν Πρωσίᾳ. Τοιοῦτόν τι ἐσκέφθησαν ἐγκαίρως ἅμα τῇ ἀναλαβῇ τῶν αὐτοκρατορικῶν τῶν ὑπηρεσιῶν ὁ πάππος καὶ ὁ πατήρ του νῦν Αὐτοκράτορος. Διὸ καὶ ἀμφότεροι οὐδεμίαν σημασίαν ἔδωκαν εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ πάσχοντος προγόνου των. Ὁ νῦν ὅμως Κάιζερ προσέβη ἐπιπεραιτέρω: ἠθέλησε νὰ προφυλάξῃ τὸν οἶκον τῶν Χοεντζόλλερν ἐκ μιᾶς μελλούσης δυστυχίας, ἧτις πιθανὸν νὰ ἐνέσκηπεν, ὀπίταν, νεαρὸς καὶ ἄπειρος βασιλικὸς βλαστὸς προσεκαλεῖτό ποτε ἐπὶ τοῦ πρῶτου θρόνου, ὅστις ἐξ ἀπειρίας ἢ ἐκ κούφης ματαιοδοξίας καὶ τυφλότητος κυβερνητικῆς θὰ προσέβαινεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀπολύταρχικῶν ὑποθηκῶν τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου. Διὰ τοῦτο ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐστέφθη βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ, τοῦ ἐφαίνετο ὡσεὶ νὰ εἶχε δοχεῖον πλήρες πυρίτιδος ἐν τῷ οἴκῳ του, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀφήρει τὸν ὕπνον μέχρις ὅτου διέταξε τὴν καταστροφὴν τοῦ περιβοήτου πολιτικοῦ ἐγγράφου καὶ τὴν τοποθέτησιν τοῦ φακέλλου τοῦ περιέχον-

τος αὐτὸ εἰς τὸ βασιλικὸν Ἀρχεῖον μὲ τὴν σημείωσιν «Περιεχόμενον καταστραφέν».

Ἡ ἀφήγησις τοῦ ἀγνώστου τούτου ἱστορικοῦ γεγονότος δὲν παρήγαγεν ὁποῖαν θὰ ὑπέθετέ τις κατάπληξιν. Ὁ φιλελεύθερος Τύπος ἐδέχθη τὴν εἶδησιν μὲ εἰρωνικῶς συντεταγμένα ἄρθρα διὰ τὴν κουφόνοιαν τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνελευθέρου κινήματος κατὰ τοῦ πρῶτου συντάγματος, ὁ σεβασμὸς τοῦ ὁποίου κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἐνθρόνισιν νέου βασιλέως ἦτο εὐνόητος καὶ λογικός. Τὸ συμβᾶν ὅμως τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν συντηρητικὸν καὶ ἐθνιστικὸν Τύπον, τὸν ζητοῦντα αἰτίαν ἐξυμνήσεως τοῦ κολοβοῦ πρῶτου συνταγματικοῦ πολιτεύματος, νὰ γράφῃ περὶ αὐτοῦ ὡς ἀκολουθεῖ: «*Ζῶμεν πράγματι ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐνὸς Συντάγματος, ὅπερ δικαίως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ φιλελευθερώτερον τοῦ Κόσμου*».

Τοῦτο ἀναγκάζει τὸν Tageblatt νὰ σημειώσῃ: «Ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου ὁ Λαὸς καὶ τὸ Κοινοβούλιον δὲν εἶναι εἰσέτι εἰς θέσιν τὸν ἀνικανώτατον ἢ τὸν ἐχθρικῶς πρὸς τὸν λαὸν διακείμενον ὑπουργὸν νὰ ἐκτοπίσωσιν καὶ ὅπου εἰς Μυστικὸς Ἀνώτερος Σύμβουλος τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις ἔνεκα σφαλερᾶς παραστάσεως τῆς ὑποθέσεως τοῦ Σόστ ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου κατακρίνεται καὶ πρὸς ἀποζημίωσιν ἀμέσως τιμᾶται δι' ἀνωτέρου παρασήμου... Ὅχι, δυστυχῶς δὲν ἔχομεν ἀκόμη τὸ φιλελευθερώτερον Σύνταγμα τοῦ Κόσμου. Ἄλλ' ἐάν τις δουλικῶ τῷ τρόπῳ πρηνῆς κεῖται, βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν ὀρθὴν ἀποψιν ἐν τῇ κρίσει του περὶ τῶν κοσμοπολιτικῶν σχέσεων!»

Καὶ οὕτω ἔληξεν ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ἀνεκδότου πολιτικοῦ ἐγγράφου τοῦ βασιλέως Φρ. Γουλιέλμου τοῦ τετάρτου τῆς Πρωσίας.

Βερολίνον—Ἰούνιος Δ' Ὠρὸς Ὁρέστης Ε. Ι. Χρησιδης

ΔΙΗΓΗΜΑ

GUELFO CIVININI

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΕΙΝΕ ΧΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος)

Ἡ Ἐντάμωσις! Ἡ Ἐντάμωσις! Μόνος στὸ παράθυρο τοῦ δωματίου ὁ Ἰούλιος ἐκύτταζε τὴν κοκκινωπὴ βίλλα Καράτσι, ἢ ὁποῖα ἐκοιμάτο τὸ ἀπομεσήμερο, μὲ τὰ κατάκλειστα παράθυρά της ἀνάμεσα στὶς ἀκακίας καὶ τοὺς πλατάνους ποὺ ἄρχιζαν νὰ κιτρινίσουν. Ἦτο ἐκεῖ. Ἴσως καὶ αὕτη ἐπίσης ἢ ἀγαπημένη, πίσω ἀπὸ μιὰ βίλλα ἐκύτταζε τὸ παράθυρό του καὶ ἐπερίμενε. Γιατί δὲν ἐφαίνετο; Τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου της, ἄλλοτε ἦταν στὴ γωνιά, ἴσως ἀκόμη ἦταν ἐκεῖ· αὐτὸ μόνον ἦταν μισοκλειστο καὶ μέσα ἐφαίνοντο ἢ *κουρτίνες* λίγο παραμερισμένες.

Γιατί δὲν ἐφαίνετο; Τάχα δὲν ἐτολμοῦσε; Ἴσως νὰ ἦταν ἐκεῖ κλεισμένη, μὲ τὴ μικρὴ φωτογραφία, ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια, νὰ τὴν ἐκύτταζε μὲ χαϊδευτικὸ βλέμμα, καὶ νὰ ἐπερίμενε νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἴδῃ τὸ βράδυ βράδυ ἐκεῖ ὅπου πρὶν ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια ἐχωρίσθησαν κάτω ἀπ' τὴν δένδροστοιχίαν τῶν μικρῶν κυπαρίσσω, σιμὰ στὸ φράχτη.

—Μὴν κλαῖς! τοῦ ἔλεγεν ἐκείνη, μὴν κλαῖς ἔτσι, γλυκεριά μου ἀγάπη!

Καὶ ἐχάιδευε μὲ τὸ χεῖρ της τὰ ξανθὰ μαλλιά του, μὲ σπασμωδικὸ κίνημα, τοῦ ἐχαμογελοῦσε μὲ τὸ ὄρατό της στοματάκι τὸ κόκκινο· τὸν ἐκύτταζε μὲ τὰ μεγάλα της μαύρα μάτια, μὲ τὲς μακρὺς βλεφαρίδες· ἀλλ' ἐν τούτοις, ὄλο ἀπεπισία ποῦ κακὰ ἐκρύβετο μὲ σιγανὴ ἀγωνιάτῃς ἤρχοντοτὰ κλάμματα στὰ μάτια.

—Ἐλα μαζί μου, τῆς ἔλεγε ἐκεῖνος ἄς φύγωμε μαζί! μακρού.

Ἐδάγκασε τὰ χεῖλη της, ἔκλεισε τὰ μάτια της, ἐκιτρινίσεν ὀλίγο, ἀλλ' αὐτὸ ἦταν παροδικό· ἀμέσως ἤρχισε νὰ τοῦ χαμογελᾷ καὶ νὰ τὸν παρηγορῇ.

—Μικρούλη μου δὲν εἶμπορῶ, τὸ εἶξεύρεις; Πήγαινε, πήγαινε ἴσο ἢ μόνη μου ἀγάπη, θὰ μείνῃς ἢ μόνη μου ἀγάπη... θὰ σὲ περιμένω φύγε, εἶναι ἀργά!

Μιὰ περπατησιὰ ἠκούσθη στὸ μικρὸ δρόμο· ἔπιασε τὸ κεφάλι τοῦ νέου, τὸν

ἀγκάλιασε μὲ μανία, τὸν ἐφίλησε στὸ στόμα μὲ πάθος, ἔπειτα ἐξαφνικὰ ἔφυγε...

Ἐβράδιαζε, ἢ ἄσπρη τῆς σιλουέττα ἐχάθη στὴ σκιὰ τῆς δένδροστοιχίας, καὶ αὐτὸς ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ ἔκλαιε μὲ τὰ πρῶτα καὶ μοναδικὰ δάκρυα τοῦ ἔρωτος, κυττάζων τὰ κλειστὰ παράθυρα τῆς βίλλας μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἴσως ἐφαίνετο ἀκόμη μιὰ φορὰ γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμόν· ἔξαφνα ἐδοκίμασε παιδικὸ φόβο εὐρεθεῖς ὀλομόναχος ἀνάμεσα στὸν σκοτεινὸν κῆπον, ἐμπρὸς σὲ σπιτί ποῦ ἐφαίνονταν ἀκατοίκητο, ἀνάμεσα στὴ μυστηριώδη κίνησιν τῶν δένδρων καὶ ἔφυγε νομίζων ὅτι ἀκούει τὲς καλαμιᾶς νὰ μουρμουρίζουν. «Δὲν ὑπάρχει πλέον· ἀπέθανε!... ἀπέθανε!...»

Ἵστερα ἀπὸ δυὸ ὄρες ἔφυγε· δὲν ἔκλαιε καθόλου ἀλλὰ τὸ κεφάλι του ἦταν ἀνίκανο νὰ σκεφθῇ, διότι τὸ εἶχε καταλάβει ἢ ἀγωνία ἀλλὰ πάλι εἶχε τὸ θάρρος νὰ χαμογελάσῃ πρὸς τοὺς γονεῖς του οἱ ὁποῖοι τὸν ἀγκάλιασαν κλαίοντες!

Μέσα στὸ τραῖνο ἐκοιμήθη με ὕπνο βαθύ, καὶ δὲν ἐξύπνησε παρὰ στὴ Σπέτσια, μὲ πόνο στὴ καρδιά, μ' ἓνα αἰσθημα ἀνεξήγητο, ἀλλὰ καὶ ἡσυχος. Ἡ πρῶτα ἦταν καθαρὰ, ἢ θάλασσα ἀποτελοῦσε γαλάζια συμφωνία· ἐκεῖ κάτω τὸ βαπόρι τὸν ἐπερίμενε· πρώτη φορὰ θὰ ἐταξείδευε καὶ δὲν ἦταν παρὰ δεκαεννέα ἐτῶν! Ἔτσι ἐτελείωσεν, ὕστερα ἀπὸ δύο μῆνες, ἢ πρώτη του ἐρωτικῆ περιπέτεια.

Ἡ εὐμορφὴ του γειτόνισσα ὅμως ἔμεινε βαθειὰ χαραγμένη στὴ καρδιά του.

Γι' αὐτὸ ἂν καὶ τόσα χρόνια ἐπέρασεν, ἂν καὶ ἢ νεότης του ἐνίκησε τὸν πόνο του, πάλιν ὅμως ἢ νέα γυναῖκα ἦτο ἐμπρὸς στὰ μάτια του, πάντα καρφωμένη στὴ σκέψιν του μὲ τὰ μεγάλα της μαύρα μάτια, μὲ τὸ διψασμένο ἀπὸ ἔρωτα στόμα της, τὸ μυρισμένο, ὅμοιο τοῦ ὁποίου δὲν εἶχεν εὔρει σὲ καμμιά γυναῖκα σ' ὄλο τὸ κόσμο.

Αἱ ὄρες περνοῦσαν κι' αὐτὸς ἀκόμη ἀφηρημένος εἶχε προσηλωμένο τὸ βλέμμα του ἐπάνω στὰ κλειστὰ παραθυρόφυλλα τῆς βίλλας Καράτσι· τὸ ἀπομεσήμερο ἐξησθένιζε σιγὰ σιγὰ μὲ χαῦνο

αἰσθημα. Κάποτε ἐσκέπτετο ἂν τὸ πρόσωπο τῆς Κλάρας ἦταν ἔτσι μὲ τὴν ἴδια ἔκφρασι, μὲ τὴν ἴδια γλυκύτητα τοῦ φθινοπωρινοῦ βραδυνοῦ. Ποιὰ ἡλικία εἶχε; Ποτὲ δὲν τὴν ἠρώτησε. Ἦτο ἡ γυναῖκα μὲ τὴν τελεία ἔκφρασι τῆς εὐμορφίης της, αἰθερία. —

Κάποτε μὲ τ' ἀνοικτὰ της δάκτυλα ἐχάιδευε τὰ μαλιά του, καὶ ἐψυθίριζε.

«Καὶ ἐγὼ εἶμαι θεία σου μικρὸ μου».

Ἄλλ' ἔξαφνα τὰ δάκτυλα ἐσταμάτουν στὸ μέσον τῆς τρυφερᾶς θωπείας, ἐθλίβε τοὺς ξανθοὺς βοστρύχους, ἔσφιγγε τὸ κεφάλι του καὶ αὐτὸς ἐβλεπε τὰ μεγάλα της μάτια τὰ ζωγραφιστὰ νὰ καρφώνωνται ἐπάνω στὰ γαλανὰ του μάτια, μὲ σκοπὸν τρόποντινὰ νὰ σβύσουν τὴ σκοτεινὴ των λαύρα καὶ ἠσθάνετο τὸ τριανταφυλλένιο στοματάκι της νὰ σφίγγῃ τὰ χεῖλη μὲ ἔξαφνικὴν μανίαν!

Ἐνα σμῆνος ἀπὸ μελίσσας ἐπέρασε μὲ βρόμβον, ἐμπροστὰ ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἐστάθη μὴ στιγμὴ γύρω ἀπὸ τὰ κίτρινα φύλλα τῆς τριανταφυλλιάς ἢ ὅποια εἶχεν ἀναρριχηθῆ ἐπάνω στὸ τοῖχο καὶ ἔφυγεν. Ἡ πρώτη φορὰ... Τὸ ζευγάρι ἦταν ἄλλοτε δίπλα στὲς κυψέλες. Ἦτο καθισμένο ἐπάνω στὸ μικρὸ πράσινο μπάγκο, ἢ βρύση ἐμουρμούριζε, αἱ γαρουφαλιᾶς ἔχυναν τὰ ἀρώματά τους στὸν ἀέρα, αἱ μέλισσαι ἐτραγουδοῦσαν, αὐτοὶ ἐσιωποῦσαν. Ἦταν Ἰούλιος, βράδυ, βράδυ· ἔκαμνε ζέστη, ἀλλὰ ζέστη ἤσυχη. Ἐγνωρίζοντο μὴ ἐβδομάδα μόλις! Δὲν ἤξευρε τίποτε διὰ τὴν ὠραίαν του γειτόνισσαν τὴν ὅποιαν εὔρε στὸ σαλόνι τῆς θείας του, σ' ἐπίσκεψι· οἱ γονεῖς του δὲν ἤξευραν περισσότερα, ἐκτὸς μόνον ὅτι ὁ ἄνδρας της ἦταν σ' ἕνα θεραπευτήριον, ὅτι ἦτο κυρία, ὅτι εἶχε μόλις σηκωθῆ ἀπὸ βαρεῖαν ἀσθένειαν, καὶ ὅτι ἦλθε σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ βίλλα ν' ἀναπαυθῆ καὶ τελειώσῃ τὴν θεραπείαν της.

Ἐσιωποῦσαν ὁμιλοῦσαν διὰ πολλὰ πράγματα ἀνοφελῆ· αὐτὸς διὰ τὰς σπουδὰς του ἐπὶ Στρατιωτικῆ Σχολῆ καὶ φαίνεται πῶς αὐτὴ ἐνδιεφέρετο· αὐτὴ ὁμιλοῦσε γιὰ τὴ πρώτη της νεότητα, γιὰ τὴν οἰκογένειά της, γιὰ τὸ γάμο της. ἀλλὰ μὲ τρόπο ἀσαφῆ, ἀφίνουσα τὴν ζωὴν της

νὰ σκεπάζεται ἀπὸ ἐλαφρᾶνσκιὰν μυστηρίου.

Ἡ ῥοδιὰ ἔκλινε ἐπάνω τους, τὰ κίτρινα φύλλα της ὅπου ὑπῆρχον ἀκόμη ὀλίγα κόκκινα ἄνθη. Αὐτὴ ἐσήκωσε τὸν βραχιόνά της πρὸς τὸ κλωνάρι τὸ πλησιέστερον καὶ ἔκοψεν ἕνα ἄνθος. Μ' αὐτὴ τὴ κίνησι, ὀλίγον ἄρωμα τοῦ προσώπου της, μὴ θερμὴ μυρωδιὰ γυναικεία, ἔφθασε μέχρις αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐχάιδεψε καθὼς θωπεία.

Ἦθέλησε νὰ εἴπῃ καὶ ἄλλα ἐσταμάτησεν, ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ ὠχρίασε λίγο.

Ἡ Κλάρα ἔστρεψε, τὸν ἐκύτταξε καὶ ἐσώπασε καὶ αὐτὴ. Ὀλίγη ὥρα ἔμειναν ἔτσι· αὐτὴ ἐστήριξε τὸν ἀγκῶνά της ἐπάνω στὸ γόνατο καὶ ἐκνιπτοῦσε τὴν ἐμπροστὰ της, ὅπως διόλου ἀφηρημένη κραιτοῦσα τὸ μάγουλο μὲ τὸ χέρι, τὸ ἄνθος τῆς ῥοδιᾶς μὲς ἰστὰ χεῖλη της ἔξαφνα αὐτὴ ἠσθάνθη ἕν ῥίγος καὶ ἐστράφη.

— Νομίζω πῶς ἔχω λίγο πυρετό, εἶπε· κυττάξατε.

Καὶ τοῦ ἔτεινε τὸ χέρι της ποῦ ἦταν πραγματικῶς θερμὸ. Ὁ Ἰούλιος τὸ ἐκρατήσε μέσα σταδίκά του, ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ ὠχρίασε πάλι· εἶχε σ' αὐτὰ του ἕνα βόμβο παρόμοιο μὲ τῶν μελισσῶν.

— Δὲν καίει;

— Δὲν γνωρίζω.

Ἐσιώπησαν ἀλλήλοκνιπτοῦμενοι. Μὴ μέλισσα ἐπέταξε ἰστὸ μέσο, ἐστάθη μὴ στιγμὴ ἐπάνω στὸ κόκκινο λουλουδί καὶ ἔφυγεν, ἀμέσως.

— Ἦμποροῦσε ν' ἀπατηθῆ, εἶπεν ὁ Ἰούλιος ἀσθμαίνων.

— Ποῖος;

— Ἡ μέλισσα! Μεταξὺ τοῦ λουλουδιοῦ καὶ τοῦ στόματός σας!

Καὶ ἔγεινε κατακόκκινος ὅπως τὰ χεῖλη του καὶ τὸ ἄνθος.

— Μὲ πέρνετε διὰ τὸν Πλάτωνα; εἶπεν ἡ Κλάρα, δαγκάνισσα τὸ στέλεχος τοῦ λουλουδιοῦ καὶ δεικνύουσα μὲ τὸ κίνημα αὐτὸ τὰ τριανταφυλλένια οὐλα.

— Ναί... ἀλήθεια... ἀπήντησεν ὁ Ἰούλιος, μὲ σύγγυσι ἐνθιμούμενος.

Ἐπειτα μετὰ ὀλίγην σιωπὴν θέτουσα τὸ χέρι της μέσα ἰστὸ χέρι τοῦ νέου εἶπε.

— Μὰ τί; ἡ μέλισσα δὲν θὰ εὐρι-

σκε μέλι ἰστὸ στόμά μου· εἶνε πικρό.

— Δὲν ξέρω ἂν εἶνε πικρό! εἶπεν ὁ Ἰούλιος μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή· βεβαιότατο ὅμως μοῦ φαίνεται πῶς αἰσθάνομαι....

— Τί λοιπόν; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα.

— Κάτι πρᾶγμα γλυκύ.

Αὐτὴ ἐγέλασε λίγο νευρικά, ἄφησε τὸ στέλεχος τοῦ λουλουδιοῦ τὸ ὅποιον ἔπεσε κάτω.

— Πῶς τὸ γνωρίζετε;

— Μοὶ φαίνεται.

Τώρα ἐκράτει τὸ χέρι τοῦ νέου μέσα στὰ δικά της.

— Σᾶς φαίνεται; δοκιμάσατε.

Ἐκλινε τὸ πρόσωπόν της ἐπάνω του, ἐκάρφωσε τὰ μάτια της ἐπάνω στὰ δικά του καὶ ἐπλησίασε τὰ χεῖλη της τὰ τριανταφυλλένια σιμὰ στὰ δικά του. Ἐμειναν ἔτσι μὴ στιγμὴ λίγο, λίγο ὅμως ἐπλησίαζαν περισσότερο ὡσὰν νὰ ἀκολουθοῦσαν τὸν κουρασμένο ῥυθμὸ τῆς ἀναπνοῆς των· τέλος τὰ μάτια τους ἐκλείσθησαν καὶ τὰ χεῖλη τους ἐκόλλησαν.

**

Ὁ ἥλιος ἐχαμήλωνεν· λίγες γωνίες τοῦ κήπου ἤρχισαν τώρα νὰ σκοτεινιάζουν. Κανένα παράθυρο τῆς βίλλας Καράτσι δὲν ἦτο ἀνοικτό. Ὁ Ἰούλιος ἔμεινε ἀκόμη λίγο στὸ παράθυρο, ἔπειτα τὸ ἔκλεισε καὶ ἐκάθισε ἐπάνω σὲ μὴ πολυτρόνα.

Ἦτο κουρασμένος, ἀλλὰ εἶχε μὴ κούρασι ἐλαφρά, καὶ εὐχάριστη ὅπως ἐκείνη ποῦ ἔχονετο εἰς τὴν ἤσυχη ἀτμόσφαιρα τῆς φθινοπωρινῆς αὐτῆς βραδείας. Δὲν ἦτο μήτε ἀνήσυχος μήτε ἀνυπόμονος μήπως δὲν τὴν ἴδῃ. Ἦξευρε πῶς τὸ βράδυ θὰ ἤρχετο· ἡ θεία Βιόλα τὸ εἶπε... ὠνειρεύετο. Ὅλος ὁ χρόνος περνοῦσε μακρὰν της καὶ αὐτὴ ἦτο καρφωμένη στὴ σκέψι του· αὐτὰ τὰ περασμένα ἦσαν χθὲς· ὁ Ἰούλιος ἀνεχώρησε, ἐπανῆλθε· τίποτε δὲν εἶχεν ἀλλάξῃ· τὸ σπιτί, τὸ δωμάτιόν της, ὁ κήπος, ἡ ἐξοχή, ἡ γρηὰ Μαριάννα, ὁ θεῖος, ἡ θεία Βιόλα, αἱ μέλισσαι, ἡ ἤσυχία τῶν ἡμερῶν. Ποῦ ἦτο ἐν τῷ μεταξύ; Δὲν ἐνεθυμεῖτο πλέον τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ταξιδίου, τὰ βαθεῖα δάση, ἔπειτα οἱ μεγάλοι Ἀμερικανικοὶ ποταμοί, ἡ ἀτελεύτητος ἐρημία τοῦ Χακώ· οἱ κίνδυνοι ποῦ διέτρεξε, τὰ ἐμπόδια

ποῦ ἐνίκησε, οἱ ἐνθουσιασμοί, τὰ βάρσανα, ἡ νοσταλγία, ὅλαι αἱ περιπέτειαι τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης ἐχάνοντο ἀπὸ τὴ σκέψι του, δὲν ἦσαν πλέον ἰδικαί του..... ἕνας ἄλλος εἶχεν ὑπάγει ἐκεῖ, ἀπεμακρύνθη ἀρκετὰ χρόνια. Ἦταν ἀκόμη τὸ ζωνρὸ καὶ γλυκὺ παιδί τῆς ἄλλοτε, ποῦ χθὲς ἔφευγε μὲ τὰ κλάματα χωριζόμενος ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του καὶ σήμερον ἐπέστρεφε μὲ τὴν ἴδια ἐπιθυμία τὴν ἴδια καθαριότητα, τὴν ἴδια ῥωμαντικὴ ἔξαψι. Ἡ μικρὴ ξανθὴ μέλισσα — ὅπως τὸν ἔλεγε — ἐπέστρεφε στὸν κήπὸ της γιὰ νὰ εὐρῆ πάλι τὸ τριανταφυλλένιο λουλουδί, τὸ εὐμορφοστόμα τῆς γυναικὸς τὴν ὅποιαν εἶχεν ἐννοήσει, ἢ ὅποια ἔμεινε ὁ ἔρως του ὅπως αὐτὴ ὑπεσχέθη καὶ εἶχε περάσει τὲς ἡμέρες της σὲ μοναξιά μὲ τὴ φωτογραφία τοῦ ἀγαπημένου της! Ὁνειρεύετο.....

Ἀργότερα ἅμα οἱ γέροι θὰ ἐκοιμῶντο, θὰ ἐξήρχετο σιγὰ σιγὰ, καὶ περνώντας τὸν κήπο ὡς ἄλλοτε, θὰ ἐπηδοῦσε τὸν φράχτη σιμὰ στὲς κυψέλες καὶ θὰ τὴν εὕρισκεν ἐκεῖ ὡς ἄλλοτε.

Ἐσηκώθη, ἐκύτταξε στὸν καθρέπτη. Αὐτὸς δὲν εἶχεν ἀλλάξῃ καθόλου· εἶχε πάντοτε τὸ ἴδιο πρόσωπο, λίγο μόνο κουρασμένο, ἀλλὰ πάντα παιδικό· τὰ μουστάκια του μόνο ἔγειναν λίγο μεγαλύτερα καὶ πυκνότερα. Πλησιάζον τὸ τραπέζι τῆς τουαλέτας, τὰ ἐδιόρθωσε· τὸν ἔπασσε μικρὴ φιλαρέσκεια ἀπὸ πολὺ καιρὸ δὲν ἐκάπνιζε· ἔψαξε τὴ βαλίτσα του, καὶ εὔρε σιγαρέττα, ἦναψε ἕνα, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ ἡ Κλάρα νὰ αἰσθανθῆ τὴ μυρωδιὰ ποῦ ἀγαποῦσε. Ἡ φωνὴ τῆς θείας τὸν προσεκάλει ἀπὸ τὸν κήπο.

— Ἰούλιε, Ἰούλιε κατέβα ἔχομε μὴ ἐπίσκεψι!

Ὁχρίασεν, ἔπειτα ἐκοκκίνισεν· ἐπέταξε τὸ σιγαρέττο, κατέβη τὲς σκάλες, ἐστάθη στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι, ἐμπροσστηνύοντα τῆς σάλας καὶ ἔβαλε τ' αὐτί του. Ὁμιλοῦσαν..... Ἦκουον τὴ φωνὴ της· ἦτο ἡ ἴδια ὅπως ἄλλοτε, ἐλαφρά, ἁρμονική, βελούδινη, καθὼς τὰ μάτια της. Ἡ καρδιά του ἐσφίγγετο· ἐγύρισε τὴ λαβὴ, ἐμβῆκε, ἐχαιρέτισε σαστισμένος καθὼς

τὸ παιδί τῆς ἄλλοτε χωρὶς νὰ κυττάξῃ.
— ὦ! ὀπτασία!

Στὴ σκοτεινιασμένη γωνιά ποῦ αὐτὴ ἔκαθητο, ὀμιλοῦσα μὲ τὴ θεία Βιόλα, μιὰ κυρία μὲ πένθιμα ἐσθλωθὴ καὶ ἤλθε εἰς προὔπαντῆσί του. Ὁ Ἰούλιος ὕψωσεν ἐπάνω τῆς τὰ βλέμματά του, ἔμεινε ἀκίνητος σὰν πέτρα καὶ ἓνα ῥίγος παγωμένο ἐτάραξε τὸ σῶμά του.

Κλάρα, Κλάρα εἶπε μέσα του μὲ ἀπελπισία ὁ νέος.

Ἄλλὰ ἡ Κλάρα δὲν ὑπῆρχε πλέον· εἶχεν ἀποθάνῃ ἀλήθεια τὴ βραδεῖά τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ. Καὶ δὲν ἄφησε σ' αὐτὴ ποῦ τοῦ χαιρογελοῦσε τώρα μὲ περιπάθεια μὲ τὸ εὐμορφο στόματάκι τῆς, παρὰ τὰ μεγάλα τῆς μαῦρα μάτια, ἀνάμεσα σὲ δύο πλεξούδες ἀπὸ ἄσπρα μαλλιά.

Σάμος

Σ. Ι. ΦΩΚΟΣ δ. ν.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

(ΠΑΡΑΦΡΑΣΕΙΣ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος)

ΤΙΒΟΥΛΛΟΥ

Ἐκ τῆς Α. Ἐλεγείας πρὸς τὴν Δηλίαν

Δὲν ἴσθηται τὰ πλούτη ποῦχαν οἱ πρόγονοί μου
Μοῦ φθάνει ἡ καλύβη ἴσθου χωράφι,
μοῦ φθάνει ἐμὲ μονάχα ἡ κλίνη ἡ ταπεινὴ μου
ὅπου δὲν τὴν ἀλλάζω γιὰ ὄλο τὸ χρυσάφι

— Εἶναι γλυκερὰ ἡ ὥρα ποῦ πλαγιασμένοι ἀκοῦμε
ψιλὴ βροχὴ νὰ πέφτῃ κι' ὕπνος μᾶς σιγοπαίρνει·
γλυκύτερη ἔχω ὅμως τὴν ὥρα ποῦ κοιμῶμαι
τῆ νύχτα κι' ἡ Δηλία πλάι σ' ἐμένα γέρνει.

— Νὰ νοιώθῃς νὰ σὲ σφίγγουν δαὸ μπράτσα ἀγαπημένα,
βορρηῆς σὰν παίρνῃ ὄξω, κι' ἀκούετ' ἡ βοή του.....
Τέτοια εὐτυχία, πρέπει, μὲ χέρια σηκωμένα
καθένας νὰ γυρεύῃ σὲ κάθε πρῶσενχί του!

— Δὲν θέλω νὰ πλουτήσω μὲ κόπο καὶ μὲ αἶμα,
καὶ νὰ κακοπαθαίνω ἀπ' τὴν ἀχορτασιά μου.
Μοῦ φθάνει τοῦ χωριοῦ μου τὸ ἴσθου τὸ δέμμα...
Εἶμαι φτωχός! Μοῦ φθάνει ὁ ἴσθου κι' ἡ δροσιά μου.

— Μακρὰ οἱ θησαυροὶ σου περήφανη Ἀσία!
Ἐμένα ἡ καρδιά μου δὲν θὰ τοὺς λαχταρίσῃ,
γι' αὐτοὺς ἐγὼ δὲν φεύγω κοντὰ ἀπ' τὴ Δηλία.
Δὲ θέλω ἀπὸ λύπη, νὰ δῶ νὰ μοῦ διακρύσῃ.

— Ἀπὸ τοὺς ἐραστὰς τῆς ἄς ἀπαιτῆ ἡ Μεσσάλα
λάφυρα, δάφναις, δόξα, στέμμα, γιὰ στολισμό τῆς.
Ἄλλοι γι' αὐτὴν ἄς τρέφουν ὄνειρα πρὸ μεγάλα,
Ἐγὼ.... μοῦ φθάνει ποῦμαι, μιὰς ἔμορφης δεσμώτης!

— Γιὰ μένα εἶναι νόμος ὅ,τι ποθεῖ ἐκείνη
Ἀγαπημένο πλάσμα— φθάνει νὰ ζῆς κοντὰ μου
καὶ δόξα εἴτε φήμη, λάμπι γιὰ μὲ δὲν χύνει,
σάν μ' ἀγαπᾷς Δηλία, μὲ φθάν' ἡ σκοτεινιά μου!

— Ἄν ἦσουν βοσκοποῦλα, καὶ στοῦ βουνοῦ τὴ θάχη
θὰ νὰ σ' ἀκολουθεῖσαι μαζὺ μὲ τὰ κοπάδια
κι' ἄς πλάγιαζα στὸ χῶμα, ὅταν οἱ δαὸ μονάχοι
μέσα στῆς ἀγκαλιᾶς μας ξεχνιόμαστε τὰ χάρη.

— Στάληθρα, τί ἀξίζει κλίνη χρυσὴ καὶ πλούσια,
πλάι σὲ στοαῖς καὶ στέρναις, μὲ μιλακὴ πορφύρα,...
Ἐκεῖ ἡ κάθε τέρψι σου φαίνεται ἀνούσια
τ' ἀγαπημένο ταῖρι, σὰν σοῦ στερήσῃ ἡ μοῖρα.

— Σὰν κλαῖς ὑπροστὰ σὲ πλάσμα ποῦ δὲν πονεῖ γιὰ σένα!
τί σ' ὠφελοῦν τὰ πλούτη κι' ἡ τόση πολυτέλεια;
Σὰν ἀγαπᾷς κορίτσι ποῦ σ' ἀπατᾷ ὀλοένα
Νὰ ζῆς μὲς' σὲ χρυσάφι, βρῖσκεις καμμιὰ ὠφέλεια;

— Καρδιά ἀπὸ πέτρα θάχε — λέγω σὰν σὲ κυττάζω
Δηλία μου — ἐκείνος ποῦ θὰ σὲ κατεφρόνει!
Ἐγὼ Καπιτωλίου θεϊάμβους δὲν ἀλλάζω
μ' ἓνα γλυκὸ σου βλέμμα ποῦ τὴν καρδιά λιγώνει!

— Τὴν ὕστερὴν ματιὰ μου, τὴν ὥρα ποῦ πεθαίνω
γλυκὰ σὲ σέν' ἀπάνω θάθελα νὰ τὴν σβύσω
θὰ σ' ἐσφιγγε τὸ χέρι τὸ ἀδυνατισμένο,
ὡς ποῦ νὰ πέσῃ κρῦο καὶ νεκρωμένο, πίσω.

— Θὰ κλάψῃς σὰν πεθάνω, καὶ στὸ βωμὸ μὲ κάψουν
τὸ ξέρω.... Ἡ ἀγάπη ἡ συμπονετικὴ σου
θὰ κἀνῃ ἀπὸ θλίψι τὰ μάτια σου νὰ κλάψουν,
ψυχρὴ δὲν ἀπομένει καρδιά σὰν τὴ δική σου!

— Τώρα ποῦ ζοῦμε ἀγάπη καὶ νεότη ἄς χαροῦμε
ὄσαις στιγμαῖς οἱ δαὸ μας ξεκλέβωμ' ἀπ' τὴ Μοῖρα
Ἄς τῆς περάσωμ' ὄλαις ὅσο τρελλὰ μπορούμε.
Ὁ θάνατος στὸν κότμον ὄλους τοὺς παίρνει γῦρα.

— Θὰ νάρθῃ νὸ μᾶς κόψῃ τὸ κάθε μας παιγνίδι
ἢ θὰ μᾶς πάρῃ ὁ χρόνος ὅλη τὴν ἔμορφιά μας.
Ὁ ἔρωσ θὰ μᾶς εἶναι ἀταίριαστο στολίδι
ἢ τρεῖξῃ σὰν ἀσπρίζουν καὶ χάνετ' ἡ δροσιά μας...

— Γι' αὐτὸ θέλω νὰ ζήσω ἀκόμα στὸ πλευρό σου
δεμένος στῆς ἀγάπης τὰ ζηλεμένα βρόγια
Ἐνόσω ζῶ γαλήνια μὲ σὲ κι' εἶμαι δικός σου,
οὔτε ζηλεύω πλούτη οὔτε φοβοῦμαι φτώχεια!

Σύμνη — ΛΑΙΛΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

Ἡ ΡΑΓΙΣΜΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΑ

Μιᾶς κόρης τὴν πικρὴ θανὴν, εἴκοσι χρόνων μόνον
λυπητερὰ τὸ μακρυνὸ καμπαναρεῖδ σημαίνει...

Μὰ γιατί ξάφνω κλαίγοντας, σιγὰ σιγὰ σωπαίνει;

Ἄχ! κ' ἡ καμπάνα ἐρράγισεν ἀπ' τὸν πολὺν τὸν πόνο!.....

Ἄδων

ΜΑΡΙΑ Ε. ΖΑΜΠΑ

ΡΙΧΑΡΔΟΣ ΒΑΓΝΕΡ

Ἐπὶ τῇ α. ἑκατονταετηρίδι τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ περίφημος κλειδοκμβολιστὴς Λίστ εἶπαι-
ζεν ἡμέραν τινα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Λου-
δοβίκου Β. τῆς Βαυαρίας τεμάχια τινα τοῦ «Λό-
χεγκριν» ἢ μουσικὴ ἐκείνη ἐνεποίησε τόσον ζω-
ηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νεαροῦ ἐ-
κείνου βασιλέως, ὡς γνωστόν, εὐφροῦς καὶ ἐνθέρ-
μου ζηλωτοῦ τῆς μουσικῆς, ὥστε τὸν ἠρώτησε
τίνος μουσουργοῦ ἦσαν αἱ συνθέσεις ἐκεῖναι τό-
σον γλυκεῖαι καὶ πρωτοφανεῖς. «Ἀναμφιβόλως θὰ
εἶνε, εἶπε, κάποιου μεγάλου καὶ περιφήμου γνω-
στοῦ συνθέτου». Ὁ Λίστ τῷ ἀπήντησεν ὅτι
ἦσαν τοῦ Βάγνερ, μουσουργοῦ ζῶντος ἐν πτω-
χεῖα καὶ ἀφανείᾳ!

Προσκληθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου
Β. ἐγκαταστάθη ἐν Βαυαρία πλησίον τῆς βασι-
λικῆς κατοικίας λαμβάνων καὶ τὴν κατάλληλον
χορηγιατικὴν διατροφήν.

Ἐν ὀλίγιστῳ διαστήματι ἐγένετο ὁ ἐπιστή-
θιος φίλος τοῦ ἀτυχοῦς μονάρχου.

Καλλιτέχνης ἐκ γενετῆς ὁ Λουδοβίκος ἔτρε-
φεν ἰδιαιτέρως λατρείαν διὰ τὴν μουσικὴν τοῦ
Βάγνερ, καὶ διήρχετο μέγα μέρος τῆς ἡμέρας ὅ-
τε μὲν συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ Βάγνερ, ὅτε
δὲ ἀκροώμενος τῆς μουσικῆς αὐτοῦ ἐκτελουμέ-
νης ὑπ' ὀρχήστρας καὶ αἰδῶν οὐδ' αὐτὸς ὁ βα-
σιλεὺς συνετήρει.

Αἱ συναυλῖαι αὗται συνήθως ἐγίνοντο τὴν
νύκτα, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης. Ἡ ὀρχήστρα
ἦτο ἀφανὴς ἐντὸς τοῦ τεχνητοῦ δάσους, καὶ ὁ
Λουδοβίκος ἀπελάμβανε τοῦ μοναδικοῦ θεάμα-
τος ἀκροώμενος τῆς μουσικῆς ἀπὸ τὴν λίμνην
ἐντὸς λέμβου ἐχούσης τὸ σχῆμα κογχυλίου. Τῇ
πρωτοβουλίᾳ αὐτοῦ ὁ Βάγνερ ἠδυνήθη νὰ πραγ-
ματοποιήσῃ τὸ σχέδιόν του, νὰ κτίσῃ δηλαδὴ
θέατρον ἐπίτηδες διὰ τὰς παραστάσεις τῶν ἔρ-
γων του. Ἐπὶ τοῦ θεάτρου αὐτοῦ ἐν Βεϋρέτ,
οὗτινος τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο τὸ 1876, πορε-
στάθησαν τὰ ἔργα του.

Τὸ θέατρον ἐσχεδίασεν αὐτὸς ὁ Βάγνερ. Διὰ
νὰ δύναται τὸ ἀκροατήριον νὰ ἀκούῃ καλῶς,
προσεπάθησε νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτὸ ὅσον τὸ δυ-
νατὸν ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν σκηνήν, διὸ ἔδωκε
εἰς τὴν αἴθουσαν σχῆμα σχεδὸν τετραγώνου.

Ἐπενόησε πρὸς τούτοις τὸν περίφημον **λάκ-
κον** διὰ τὴν ὀρχήστραν, ἐνθα κάθηται οἱ ἀ-
ποτελοῦντες αὐτήν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶνε
δρατὴ εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἐτερος νεωτερισμὸς
εἶνε ὅτι ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Βεϋρέτ, διαρκούσης
τῆς παραστάσεως, ἡ αἴθουσα δὲν φωτίζεται, οὐ-
τως ὥστε ἡ προσοχὴ τοῦ θεατοῦ νὰ μὴ πε-
ρισπάται.

Κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ θε-
άτρου ὁ μέγας Λίστ ἔκαμε πρόποσιν ὅλος
πρωτότυπον: «Ἡμέραν τινα ἡ ἱστορία θὰ ἐ-

νώσῃ τρία ὀνόματα, τὸ τοῦ Δάντου Ἀλιγι-
έρη, τοῦ Γουλιέλμου Σαίξπηρ καὶ τοῦ Ριχάρ-
δου Βάγνερ. Προπίνω ὑπὲρ τοῦ Ριχάρδου Βά-
γνερ!». Ὅπως ἦτο εὐτυχὴς πλησίον τοῦ βα-
σιλέως Λουδοβίκου καταδεικνύουσι περιτράνω-
αἱ ἐπιστολαὶ του πρὸς τὴν κ. Ἐλίζαν Βίλδε
τὸ γένος Σλόμαν.

* Μόναχον 4 Μαΐου 1864. Ξενοδοχεῖον τῆς
Βαυαρίας.

Ἀγαπητὴ φίλη,

Ἐὰν δὲν σὰς ἔγραψον ταχέως διὰ νὰ σὰς
καταστήσω γνωστὴν τὴν ἄνευ ὀρίων εὐτυχίαν ἀ-
πὸ τὴν ὁποῖαν εἶμαι γεμάτος, θὰ ἦμην ὁ ἀ-
γνωμονέστερος τῶν ἀνθρώπων.

Γνωρίζετε ὅτι ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας
μὲ προσεκάλεσε σήμερον παρέστην ἐνώπιόν
του. Εἶνε τόσον ὠραῖος καὶ εὐγενής, ὥστε φο-
βοῦμαι μήπως ἡ ζωὴ του ἐκλείψῃ ἀπὸ αὐτὸν
τὸν κόσμον. Ἴσως εἶνε ἐν θεῖον ὄνειρον τὸ
ἰδικόν μου! Μὲ ἀγαπᾷ μὲ τὴν θέρμην καὶ τὴν
εὐλακρίνειαν τοῦ πρώτου ἔρωτος, γινώσκει τὸν
βίον μου ὅλον, καὶ ὅλας τὰς συνθέσεις μου,
μὲ ἐννοεῖ ὡς ἐὰν ἦμην ἐγώ. Θέλει νὰ μὲνω
πάντοτε πλησίον του, διὰ νὰ συνθέτῃ τὸ μελό-
δραμά μου, καὶ διὰ νὰ ἀναπνεύθῃ ἀκολουθῶν,
θέλει νὰ μοι δώσῃ πᾶν ὅ,τι θὰ χρειασθῶ, θέλει
νὰ τελειώσω τοὺς **Νιβελουγγεν**, καὶ θὰ διατά-
ξῃ νὰ παρασταθῶσιν ὅπως ἐγὼ θελήσω.

Θὰ εἶμαι ἐγώ, ὁ ἀπόλυτος κύριος, δὲν θὰ εἶ-
μαι ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας. Ἐννοεῖ τὸ
πᾶν κατὰ βάθος. Δύναμαι νὰ συνδιαλέγωμαι μετ'
αὐτοῦ, ὅπως καὶ μαζὺ σὰς **δὲν θὰ γνωρίσω**
πλέον τὴν δυστυχίαν θὰ μοι παράσχη πᾶν
οὐτινος ἔχω ἀνάγκην, ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ συγ-
κατατεθῶ νὰ μὲνω πλησίον του. Τί λέγετε; Δὲν
σὰς φαίνεται ἀπίστευτον; ὅλα αὐτὰ, εἶνε δυνα-
τὸν νὰ εἶνε ἄλλο τι παρὰ ὄνειρον; Σκεφθῆτε
εἰς ποῖαν θέσιν εὐρίσκωμαι! Χίλια περιποιή-
σεις! Ἡ εὐτυχία μου εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε
νομίζω ὅτι ἀποθνήσκω! Δὲν δύνασθε νὰ ἔχητε
ἰδέαν τῆς μαγείας τῶν ὀφθαλμῶν του. Εἶθε νὰ
ζήσῃ! Εἶνε θαῦμα ἀνήκουστον.

Χαιρετισμοὺς εἰς τὸν Βίλλε καὶ εἰς τὰ παι-
διά. Ὁ πάντοτε εὐγνώμων.

(ὑπογ.) Ριχάρδος Βάγνερ.

Υ. Γ.

Μὴ ἐλπίζε τι εἰς οὐδένα! Μὴ γράψετε εἰς τὰς
ἐφημερίδας. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ μὲνουν κρυ-
φά.

(*) Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐν ἰταλικῇ μεταφράσει ἐλήφθη-
σαν παρὰ τῆς συλλογῆς τοῦ διαπρεποῦς Ἰταλοῦ Βα-
γνερστοῦ Γ. Πετρούτση.

Ἐξ ἑτέρας ἐκτενεστίτης ἐπιστολῆς πρὸς τὴν
αὐτὴν Κυρίαν ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς:

Στάμπεργ τῆς Βαυαρίας,

26 Μαΐου 1864

Προσφιλῆς, ἀγαπητὴ, καὶ σεβαστὴ φίλη,

..... Ἡσθάνομην ὅτι εἶχον νὰ ἐκτελέσω μί-
αν ἀποστολήν.... ἠρόησα ὅτι τὸ παραπέτασμα
ἠγείροτο, ἵνα μοι δείξῃ θανμασίαν εὐτυχίαν. Καὶ
σεῖς τὸ ἠσθάνεσθε, μοι ἐδώσατε νὰ ἐννοήσω
ὅτι τὸ ἠσθάνεσθε. Ἀμφότεροι εἶχομεν ἐμπνευ-
σθῆ παρὰ τοῦ Θεοῦ. Φίλη, μὲ ἐννοεῖτε, δὲν
ἐγνωρίζον ἐὰν τὸ παραπέτασμα θὰ ἠγείροτο
ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ ἢ μετὰ θάνατον, ἀλλ'
ἐγνωρίζον ὅτι θὰ ἠγείροτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἐξεπλά-
γην διὰ τὴν μεθύουσα εὐτυχία ἦλθε ἡμῶν βέ-
βαιος ὅτι θὰ ἤρχετο, ἐξεπλάγην μόνον διότι εἶ-
δον νὰ ἔρχεται τόσον ταχέως, τώρα ἐν ὠρισμέ-
νῃ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ.

Μὴ ἀμφιβάλλετε, ἀγαπητὴ, μόνον ἡ εὐτυχί-
α **ἠδύνατο νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω ὅλας**
τὰς θλίψεις, ἃς ὑπέφερον ἐν τῇ παλαιᾷ **δυσ-**
τυχίᾳ. Αἰσθάνομαι ὅτι, ἐὰν ἡ εὐτυχία αὐτὴ
δὲν ἤρχετο, δὲν θὰ ἦμην ἀξίος νὰ τὴν γνωρί-
σω, καὶ δι' αὐτὸ εἶμαι βέβαιος περὶ τῆς διαρκείας
τῆς.

.... Ἐὰν ἐγνωρίζετε τί αἰσθάνομαι διὰ τὸ
ὠραῖος αὐτὸς νέος, εὐρίσκειται ἐνώπιόν μου! Μοι
ἐδώρησεν ἐπὶ τῇ εορτῇ μου τὴν εἰκόνα του....

Ἡ εἰκὼν αὕτη θὰ χρησιμεύσῃ διὰ νὰ ἀπο-
δείξω εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι **ἔχω πνεῦμα!**....
Ἐννοεῖ ὅτι μόνον εἰς βασιλεὺς δύναται νὰ ἀ-
πομακρύνῃ ἀπ' ἐμοῦ τὴν **δυστυχίαν** τῆς ζωῆς,
διὰ νὰ δύναμαι νὰ ἀφιερῶθαι εἰς τὴν **Μου-**
σικὴν καὶ νὰ καταγίνωμαι εἰς τὰ μελοδράματά
μου, διὰ τὴν ὁποῖα μοῦ ἀρέσει. Κατοικεῖ πλη-
σίον μου, εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν δι' ἀμά-
ξης. Μὲ καλεῖ δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας τρέχω
πρὸς αὐτόν, ὡς πρὸς ἐρωμένην, εἶνε θανμα-
σίως εὐπροσηγόρος.

.... Διερχόμεθα ἐνίστε ὥρας ὀλοκλήρους ἰπο-
θανμάζοντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον. οὐδέποτε ἀν-
αγγέλλω τὴν ἔλευσίν μου, δὲν ἀνησυχῶ οὐδέ-
να.... εἰς ὅλους φαίνομαι χηρὸς, χωρὶς νὰ
βλάπτω οὐδένα.... Καὶ ἡ ζωὴ καθ' ἑκάστην
καθίσταται ὥραλα μεταξὺ ἡμῶν καὶ πέριξ ἡ-
μῶν.—

.... Ἀνάγκη νὰ ὑποφέρωμεν τὸν κόσμον, δι'
ἠρόησαμεν καλῶς, ὅστις δὲν μᾶς ἐννοεῖ, καὶ
ὅστις κρῖνει μὲ οἶκτον τὰς οὐχὶ **πραγματικὰς**
ιδέας μας....

Ριχάρδος Βάγνερ.

Μόναχον 26 7βρίου 1865.

---- Ἐπὶ τινα χρόνον ἐνόμιζον ὅτι ἔζων ὡς
ἐν ὄνειρῳ ἦσαν αἱ δοκιμαὶ τοῦ «Τριστάνου».

.... Ἡ ἀξιοθαύμαστος ἀγάπη τοῦ βασιλέως
μὲ προσήλω εἰς τὴν ζωὴν, με ἀγαπᾷ ὅπως πο-
τὲ ἀνθρώπος ἠγάπησεν ἄλλον ὁμοῖόν του. Ζῶ
μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτόν... δὲν κάμω ἄλλο

παρὰ νὰ ὀνειρεύωμαι καὶ νὰ συνθέτω.

Ζῶ μόνον διὰ τὴν ἐργασίαν. Οἱ «Νιβελουγγ-
κεν» ἐτελείωσαν. Ὁ «Παρσιφάλ» ἤρχισε. Τὸ
πᾶν εἶνε μαγικόν, ἄνευ αὐτῶν ἡ ζωὴ θὰ ἦτο
θανασίμως θλιβερά.....—

P. Βάγνερ.

Συνεπεία τῶν γενομένων ἀνησυχιῶν ἐν Μο-
νάχῳ, Λουδοβίκος ὁ Β' ὑπεχρεώθη νὰ ὑποδεί-
ξῃ εἰς τὸν εὐνοούμενόν του, ὅτι ἔδει νὰ ἐπιχει-
ρήσῃ ταξίδιον εἰς Ἑλβετίαν, ὁπόθεν ὁ Βάγνερ
ἔγραψεν εἰς τὴν αὐτὴν κυρίαν τὴν ἑξῆς ἐπιστο-
λήν.

Γενεύη 26 Δεκεμβρίου 1865.

Ἀγαπητὴ φίλη,

Ὡς βλέπετε, ἠρόησα: εἶχαριστῶ. Εἶμαι
πάντοτε ὁ αὐτός. Δύναμαι νὰ σὰς εἰπῶ ὀλί-
γας λέξεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ τέλος τῆς διαμο-
νῆς μου ἐν Μονάχῳ. Ἐὰν θέλετε δύνασθε
ὑμεῖς ἢ ἴδια νὰ ἀφαιρέσητε τὸν πένπον τοῦ ψεύ-
δους. Δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ εἶμαι προβλε-
πτικός. Ἐδει νὰ ἀφήσω εἰς τὸν βασιλεῖα τὸν και-
ρὸν νὰ μάθῃ τὸ ἔργον του. Ὅσα νῦν ὑποφέ-
ρει θὰ τῷ χρησιμεύσῃ πρὸς διδασκαλίαν. Ἡ
μεγάλη πρὸς ἐμὲ ἀγάπη του τὸν ἀποτυφλοῦ
βλέπει μόνον τὰ ἔργα μου. Ἄλλ' ἐλπίζω εἶ-
μαι βέβαιος περὶ τῆς αἰωνίου ἀγάπης του, καὶ
πιστεύω εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θανμασιῶν ἰ-
διοτήτων του. Ὅταν καλλίτερον γνωρίσῃ τὴν
ζωὴν, θὰ μάθῃ νὰ φέρηται καλλίτερον.

Ἐρωσθε.

Ἐμέτερος

Ριχάρδος Βάγνερ.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Λουδοβίκος Β. ἐκνήρ-
χθη τρελλός, καὶ οὐδεὶς γινώσκει θετικῶς πῶς
συνέβη ὁ θάνατός του ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Βεργ,
τὴν 13 Ἰουνίου 1886 (καὶ ἐδῶ ὁ ἀριθ. 13!).
Καὶ αὐτὸς ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος Γουδδεν, διευ-
θυντὴς τοῦ φρενοκομείου, εἰς ὃ εἶχε ὑποβλη-
θῆ πρὸς θεραπείαν ὁ βασιλεὺς, ἐπίνγη ἐν τῇ λί-
μνῃ ἀποπειραθεὶς νὰ σώσῃ αὐτόν.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ πριγκιψ Λουίτπόλ-
δος, θεῖος τοῦ βασιλέως, κατεφέρτερο φοβερά ἐ-
ναντίον αὐτοῦ, διὰ τὰς ὑπερόγκους δαπάνας του
ὑπὲρ τοῦ Βάγνερ καὶ τῆς μουσικῆς του.

Ἐκτὸς τῶν ἔργων τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν ὁ
Βάγνερ ἔγραψε καὶ διαφόρους ἄλλας μουσικὰς
συνθέσεις, ποιήματα καὶ πεζά. Ἐν ἐκ τῶν λαμ-
πρῶν ὀλιγοσελίδων ἔργων του εἶνε καὶ ἡ ἐπι-
στολή του: **Περὶ τῶν συμφωνικῶν ποιημά-
των τοῦ Λίστ.***

(*) Τὴν θανμασίαν ταύτην ἐπιστολήν μετέφρασεν εἰς
τὴν ἰταλικὴν ὁ διαπρεπὴς βαγνερτοῦ Γ. Πετρούτση.
Καὶ ἡμεῖς ἐκλετήσαμεν αὐτὴν πολλάκις ἐπιστοιμένως,
ἴσως δ' ἄλλοτε καταστῆ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας ἡμῶν
πραγματείας ἀπὸ τῶν σπηλῶν τοῦ φιλάτου «Αἰολικοῦ
Ἀστέρου».

Οὐδέποτε παρεδέχτο ἐκ τῶν μελοδραμάτων του νὰ παραλειφθῆ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν οὔτε μία νότα εἰς τοὺς εὐλαβῶς δὲ παρατηροῦντας αὐτῷ ὅτι παραλείψις τις θὰ καθίστα τὸ ἔργον μᾶλλον γοργόν, ἀπήντα: «Δὲν γνωρίζετε ὅτι εἶμαι μέτοχος τῆς ἐταιρίας τοῦ ἀεριοφωτος, καὶ ὅτι πρέπει νὰ γίνεται ἐξόδουσις αὐτοῦ!».

Ὁ Κάρολος Γκλάζεναν ὡς ἐξῆς διηγεῖται τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ θαυμασίου μουσουργοῦ, βασιζόμενος, ὡς λέγει, ἐπὶ ἀνακοινώσεων προφορικῶν καὶ ἐγγράφων ἀναμφισβητήτων: «Τὴν παραμονὴν τῆς 13 Φεβρουαρίου 1883 ὁ Ριχάρδος Βάγνερ ἐφαίνετο τοῦλάχιστον ἡσυχὸς καὶ ζωηρὸς ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του. Δὲν ἤθελε νὰ χωρισθῆ ἀπ' αὐτῆς «μείνατε μαζί μου ἀκόμη ὀλίγον» ἐπανελάμβανε συνεχῶς. Περὶ τὴν 11 ὥραν ἀνέκρουσεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τὸ finale τοῦ «Χρυσῷ τοῦ Ῥήνου». Ἐπὶ γὰρ νὰ κοιμηθῆ ἀργὰ ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ τελευταία τῆς ζωῆς του. Ἐγειρόμενος τὴν πρωΐαν τῆς 13 Φεβρουαρίου εἶπε μὲ κακὸν προαίσθημα εἰς τὸν θαλαμηπόλον του Γεώργιον «σήμερον πρέπει νὰ προσέχῃς». Ἀφ' οὗ προγευματίσσε μετέβη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του. Ἐβρεχε κρουνηδόν, καὶ ὁ οὐρανὸς εἶχε χρῶμα στακτῆ. Ὅταν ὁ οἰκιακὸς φίλος Ζουκόφσκυ ἦλθε εἰς τὰς 2 μ. μ. εἰς τὸ σπίτι διὰ τὸ γεῦμα εὔρε τὰ πράγματα ὡς πάντοτε. Ἦρχισεν ἡ συνήθης συνομιλία μέχρις ὅτου ἔλθῃ ὁ Βάγνερ, ὅτε εἰδοπαίσηεν ὅτι εἶνε ἀδιάθετος. Ἡ κυρία Βάγνερ ἀμέσως ἔτρεξε νὰ ἰδῆ τι τρέχει, ἐπιστρέψασα δὲ εἶπεν ὅτι ὁ σύζυγός της εἶνε ἀδιάθετος, ἀλλ' εἶνε καλλίτερον νὰ τὸν ἀφίσουν μόνον. Οὕτως ἔλοι ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν διὰ τὸ γεῦμα.

Ὁ Βάγνερ εἶχεν ἐργασθῆ ὅλην τὴν πρωΐαν περιπατῶν κατὰ τὴν συνήθειάν του, ὅτε ἐπὶ ἤλθεν ἡ κρίσις. Ἦθελε νὰ συνέλθῃ μόνος του ἀνευ τῆς βοηθείας οὐδενός. Μόνον μία ὑπηρετρία εὐρίσκειτο εἰς τὸ πλαγίως κείμενον δωμάτιον, ἣτις ἤκουσε τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τοὺς λυγμοὺς καθισταμένους ἰσχυρωτέρους. Ποτὲ δὲν ἤκουσεν, εἶπεν, τὸν **μαέστρο** νὰ ἀναστενάξῃ καὶ νὰ παραπονῆται τόσο δυνατὰ. Ἐκάθητο πρὸ τοῦ γραφείου του καὶ ἀνέμενε τὸ τέλος τῆς κρίσεως. Αἰφνης ἔκρουσε βιαίως τὸν κώδωνα, καὶ ἐκραύγασε μὲ φωνὴν ἀποπνευγμένην ἐκ τῆς ὀδύνης «τὴν γυναῖκά μου καὶ τὸν ἰατρόν». Ἡ κυρία Βάγνερ τὸν εὔρε εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ θανάτου. Οἱ πόνοι τοῦ στομάχου καθίσταντο ἰσχυρότεροι. Μετέφερον τὸν ἀσθενῆ εἰς τὸ καλλοπιστήριόν του, καὶ τὸν ἐτοποθέτησαν ἐξηγνητὸν ἐπὶ τινος ἔδρας. Ὁ θαλαμηπόλος του τοῦ ἀφῆρεσε τὰ ἐνδύματα, ὅτε ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ πατώματος τὸ χρυσοῦν του ὠρολόγιον, δῶρον τῆς κυρίας Βάγνερ, «τὸ ὠρολόγιόν μου!» εἶπε. Ἦσαν αἱ τελευταῖαι του λέξεις! Δύο φορὰς ἐτι μετεκινήθη ἐλαφρῶς, καὶ ἔπειτα οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκλείσθησαν ἡρέμως διὰ παντός!.

(*Ἐπεται)

Σμύρνη

Δ. Γ. ΚΑΝΑΔΕ δ. δ.

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ
ΠΕΤΡΟΣ

CARMEN SYLVA

Ω! ΤΟΤΕ ΜΟΝΟΝ

Ἀπὸ τὲς πένθιμες στιγμῆς, ἀπ' τοὺς βαθεῖς σου πόνους,

Ἀπ' τὰ πικρὰ σου δάκρυα, ποῦ ἔχουνε σταλάξῃ πλάσε τραγούδι, λούλουδα, ἀπ' τοὺς πικρούς σου στούνους

Δὲν εἶσαι ποιητῆς ποτέ, ἐὰν δὲν ἔχῃς κλάψῃ!

Καὶ τὸ βαρὺ στοὺς ὦμους σου σταυρὸ πού κανε μιὰ λύρα μαγική, λησιμόνησε τὸ δάκρυ.

Μὲ δύναμι τοῦ πόνου σου, ποῦ τὴ καρδιά σου λυώνει

τραγούδησε, ποῦ νάκουσθῆς ἀπ' ἄκρη ἔως ἄκρη.

Ἀπ' τὲς πληγῆς τοῦ στήθους σου πάρε χορδῆς σπασμένες

καὶ ξάπλωσ' τες στὴ λύρα σου, γλυκὲ μου ποιητὰ κατ' ἀπ' τὰ θεία χέρια σου ἄφησε ἐνωμένε

ὁ πόνος σου καὶ ἡ χαρὰ νὰ ἀκουσθοῦν γλυκὰ.

Τότι σ' αὐτὴ τὴν ἔκτασι, ποῦ πνίγ' τὴν τρικυμία

κάνε τες νὰ στενάξουνε ἢ, ἂν θένε, νὰ βογγίσουν κι' ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ λούλουδα, τὰ ματωμένα λίγα

πλέξεμπουκέτο εὐμορφο, στὸν ἦχο ποῦ θὰ χύσουν.

Σκέψου τὴν κάθε ἀνθρωπίνῃ δυστυχία, Μάτωσε γιὰ κάθε βάσανο καὶ πόνο

Κι' ὅταν πιά δὲν μείνει δάκρυο σταλιά τότε θὲ νάσαι ποιητῆς ἀλήθεια—τότε μόνο!—
Κυδωνίαι ΟΥΡΑΝΙΑ Κ. ΣΑΛΤΑ

ΠΗΔΑΛΙΟΥΧΟΥΜΕΝΑ ΑΕΡΟΣΤΑΤΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Οἱ Ἄγγλοι δὲν ἔσχον μεγάλας ἐπιτυχίας εἰς τὰ πηδαλιονχούμενα μέχρι τοῦδε. Τὸ πηδαλιονχούμενον «Barton» κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Dr Barton τὸ 1904 χωρητικότητος 6600 κ. μ. τάσσεται κατὰ τὰς διαστάσεις δεύτερον μετὰ τὸ γερμανικὸν Zeppelin περὶ οὗ κατωτέρω ὁ λόγος· ἦτο ἐφοδιασμένον μὲ 3 κινητήριους μηχανὰς ἐκάστη τῶν ὁποίων 50 ἵππων ἐκίνει 2 ἔλικας. Παρ' ὅλην τὴν δόναμιν ὅμως τῶν 150 ἵππων, ἦν διέθετε, ἐνεκα τοῦ βάρους αὐτοῦ καὶ τῆς μεγάλης ἀντιστάσεως ἦν εὐρισκεν εἰς τὴν πρὸς τὰ πρόσω κίνησιν, δὲν ἔδωκεν ἀποτελέσματα ἱκανοποιητικὰ καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Nulli secundus τῷ 1907 τὸ ὁποῖον δὲν ἐφάνη εὐτυχεστέρον τοῦ προηγουμένου μὴ ἀναπτύξαν κατὰ τὰς διαφορὰς δοκιμὰς ταχύτητα ἀνωτέραν τῶν 20 χ.μ. Τὴν 7 Ὀκτωβρίου ἀναχωρεῖ ἐκ τοῦ σταθμοῦ, φθάνει εἰς Λονδίνον καὶ συνεπεία μᾶς ἀβαρίας ἢ ὁποία παρέμεινεν ἄγνωστος **ἐξοκείλει ἐπὶ τοῦ Cristal Palace.**

Ἡ «Ἰταλία» εἶνε τὸ πρῶτον πηδαλιονχούμενον ἀερόστατον τὸ ὁποῖον κατασκευάσεν ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις· εἶνε ἐφοδιασμένον μὲ κινητήριον μηχανὴν 12 ἵππων, ἐξετέλεσε 6 μόνον ταξείδια λίαν ἐπιτυχῶς· εἶνε εὐσταθὲς, στερεὸν καὶ πειθήμερον ἀλλὰ δὲν ἀνέπτυξε ταχύτητα μεγαλυτέραν τῶν 4,50 μ. ἦτοι μόλις 16,2 χ.μ. καθ' ὥραν. Εἰς τὰ 1907 κατασκευάσθη τὸ ἀερόστατον «America» μὲ κινητήριον δύναμιν 70 ἵππων λίαν ὀγκῶδες 7349 κ.μ. μὲ τὸν εἰδικὸν σκοπόν τῆς ἐκδρομῆς πρὸς τὸν Β. Πόλον. Ἐχόντες σκοπὸν οἱ ἐκδρομεῖς νὰ ἐπωφεληθῶσιν εὐνοϊκὸν ἀνεμὸν δὲν ἐφρόντισαν νὰ δόσωσι μεγάλην ταχύτητα εἰς τὸ ἀερόστατον ἀρκεσθέντες εἰς ταχύτητα 8-9 μ. κατὰ δευτερόλεπτον, τὸνναντίον προσεπάθησαν νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ ἱκανὸν νὰ φέρῃ μέγα βάρος, τοὺς ἐπιβάτας, τὰς ἀναγκαίας τροφάς, 12 κύνες εἰδικούς, ζῶα ἀπαραίτητα διὰ τὰς ἐκδρομὰς εἰς τὸν Β. Πό-

λον καὶ μεγάλην ποσότητα βενζίνης (2400 litres) διὰ ταξείδιον ὀλικὸν ἐκ Σπιτζβέργης μέχρι τοῦ Πόλου μετ' ἐπιστροφῆς 3400 χ.μ. Τὴν 2 Σεπτεμβρίου ἐγένετο ἀπόπειρα τοῦ ταξιδίου τούτου ἐκ τοῦ ὄρου Vega τῆς Spitzberg, ἀλλὰ τὸ ἀερόστατον παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἀπέφυγεν ὅμως τὴν καταιστροφήν.

Ἐπειδὴ δὲ παρήλθε τότε ἡ εὐνοϊκὴ ἐποχὴ, τὰ πειράματα ἐγκατελείφθησαν διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο· ἐκτοτε ὅμως δὲν ἐπανελήθησαν. Τὸ προσωπικὸν ἀποτελεῖτο ἀπὸ Γάλλους.

Κατ' Αὐγούστον τοῦ 1909 εἰς τὰ μεγάλα γυμνάσια τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ ἔλαβε μέρος καὶ τὸ πηδαλιονχούμενον République, τὸ ὁποῖον πληρωθὲν τὴν 30 Ἰουνίου εἰς τὸν ἀεροναυτικὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν τῆς Mendon ἐθανυμάσθη ὑπεράνω τοῦ πεδίου Longchemp κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς 14 Ἰουλίου ἐν συνοδείᾳ ἐνὸς ἰδιωτικοῦ ἀεροστάτου τοῦ «Ville de Nancy» προωρισμένον διὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς Nancy. Τὴν 4 Αὐγούστου ἡ République ἐξετέλεσε ἐν ταξείδιον ἀπὸ Saint Germain en Laye Senlis, Meaun, Melun μετ' ἐπιστροφῆς εἰς Chalais ἦτοι 210 χ.μ., ἐντὸς 7 ὥρ. καὶ 13 λ. μὲ ταχύτητα δηλ. 30 χ.μ. Αἱ δοκιμῆς ἐθεωρήθησαν ἱκανοποιητικαὶ καὶ τὸ ἀερόστατον ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ διευθύνοντος τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια πέριξ τοῦ Moulins. Εἶχον δὲ κατασκευάσει σταθμὸν λυόμενον ἐν Rosières πλησίον τοῦ de la Palisse πρὸς προφύλαξιν τοῦ ἀεροστάτου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐσκέπτοντο νὰ ζητήσωσιν ὄλας ἐκείνας τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας ἦτο δυνατὸν νὰ περιμένωσιν ἀπὸ ἐν ἀερόστατον ἐν καιρῷ πολέμου. Τὸ ἀερόστατον διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ Marchal τοῦ ὑπολοχαγοῦ Chauvé καὶ τῶν ἀνθυπασπιστῶν μηχανικῶν Réau καὶ Vincenet καταλείπει τὸ Chalais Meudon τὴν 3 Σεπτεμβρίου τὴν 7^{ην} ὥραν τῆς πρωΐας ὑπὸ καιρὸν εὐνοϊκόν.

Ἰπταται πρὸς μεσημβρίαν ἐπὶ 3 ὥρας· μία βλάβη ὁμως τοῦ ὀριζοντίου πηδαλίου ἀναγκάζει τοῦτο νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὴν γῆν· γίνεται ἐπὶ τόπου ἢ ἐπισκευὴ καὶ ἐπαναλαμβάνει ἐκ νέου τὴν πτήσιν του· νέον ὁμως ἐμπόδιον εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Charité-sur-Loire, ἐσταμάτησαν αἱ ἔλικες. Ἐκ τῆς γῆς βλέπουνσι τὸ ἀερόστατον ἀνυψούμενον εἰς μεγάλα ὕψη· ἡ κυκλοφορία τοῦ ὕδατος δὲν ἐλευθεροῦται κανονικῶς εἰς τὴν κινητήριον μηχανὴν καὶ αὕτη ἐθέρμαινεν ὑπερμέτρως· ἐγένετο ἀνάγκη νὰ κατέλθωσιν ἐκ νέου· αὐτὴν τὴν φορὰν ὁμως ὁ χειρισμὸς δὲν ἐπέτυχεν· κατερχόμενον ἐκτύπησεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ὑπέστη ἀβαραίας τινάς, διὰ τὰς ὁποίας ἐγένετο ἀνάγκη κενωθῆν νὰ μεταφερθῆ εἰς La-Palisse πρὸς ἐπισκευήν.

Γενομένων τῶν ἐπισκευῶν ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν στρατηγῶν Goiran καὶ Robert, οἵτινες διηύθυνον τὰς 2 στρατιάς τῶν μεγάλων γυμνασίων καὶ παρέσχεν ὑπηρεσίας στρατιωτικὰς αἰτινες ἐκρίθησαν ἐξαιρέτοι. Καθ' ἐκάστην Ἰπτατο ὑπεράνω τοῦ πεζικοῦ, τοῦ ἵππικοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ θανμασίως· ἐν συντόμῳ πᾶσαι αἱ ἀναβάσεις του ὑπῆρξαν μία ἀδιαφιλονίκητος ἐπιτυχία. Εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ ἐπιτελείου ἐπιβιβασθεὶς μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῆς λέμβου τοῦ ἀεροσταίου μετὰ τὸ τηλεσκόπιον ἀνὰ χεῖρας ἐσημείου πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ ἐνδιαφέρον διὰ τὰς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ· ἔπειτα ἐπιστρέφων ἔρριπτε τὰς σημειώσεις του περιτετυλιγμένας ἐντὸς ἐνὸς μανδηλίου μετὰ μικροῦ λίθου, αἰτινες δὲν ἐβράδυνον νὰ φθάσωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· εἰς δὲ ἀγγελιοφόρος ἐπιφορτισμένος εἰδικῶς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην λαμβάνων τὰς σημειώσεις ἔφερεν αὐτὰς εἰς τὸν στρατηγόν. Τὰ πειράματα ταῦτα διὰ πρώτην φορὰν γενόμενα ἐπέτυχον τελείως.

Μετὰ τὴν λήξιν τῶν γυμνασίων τὸ ἀερόστατον παρεσκευάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Meudon· νὰ ἀποστειλωσιν αὐτὸ σιδηροδρομικῶς ἐφοβήθησαν τὴν κακεντρέχειαν τῶν κριτικῶν.

Ἐλήφθησαν λοιπὸν ὅλαι αἱ ἀναγκαῖαι προφυλάξεις ἵνα γίνῃ ἢ ἐπιστροφή διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων μετὰ 2 σταθμοὺς ἐν Nevers καὶ Montargis. Ἀλλοίμονον! τὸ

ἀτυχὲς πλήρωμα δὲν ἐφθάσεν ἕως ἐκεῖ. Τὴν 25 Σεπτεμβρίου τὸ République ἀνεχώρησε τὴν 6^{ην} καὶ 45', διήλθε τὴν 8 καὶ 30' ὑπεράνω τοῦ Moulins ὅπου ὁ λαὸς ἐξάλλος ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ἐχαιρέτα τοὺς ἐν τῷ ἀεροστάτῳ ἀξιωματικούς.

Αἴφνης 8 χ. μ. βυρειότερον τῆς πόλεως, τὸ ἀερόστατον ἐκρήγνυται, ἀφοῦ εἶδον ἀπὸ τῆς γῆς ἐν τῶν πτερυγίων τῆς ἔλικος ἀποσπώμενον καὶ κτυποῦν. κτυποῦν αὐτὸ τὸ περίβλημα τὸ περιέχον τὸ ἀέριον. Ἡ κίνησις ὑπῆρξε στιγμιαία, ἡ πτώσις ἀστραπιαία, ὁ θάνατος τῶν 4 ἀνδρῶν κεραυνοβόλος· μετὰ ἕνα τρομερὸν κρότον κατεκορημνίσθη ὀλίγα βήματα μακρὰν τοῦ πύργου Chabanne. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμόρφων λειψάνων τοῦ ἀεροσταίου, σχοινίων, σωλήνων, μηχανῆς, ἐργαλείων καὶ περιβλήματος ἀνέσυχον τὰ πτώματα τῶν 4 ἀτυχῶν ἀεροπόρων οἰκτρότατα παραμεμορφωμένα· ἡ συγκίνησις διὰ τὸ ἀτύχημα τοῦτο, ὅλον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὑπῆρξεν ὀδυνηρά. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ἠσχολήθησαν νὰ ἀνεύρωσι τὰ αἷτια τοῦ ἀτυχήματος. ἐδωροῦντο ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ἀποσπασίς τοῦ ἐνὸς πτερυγίου τῆς δεξιᾶς ἔλικος καὶ τὸ ῥῆγμα τὸ ὁποῖον ἐπέφερε τοῦτο εἰς τὸ περίβλημα τοῦ ἀεροσταίου ὑπῆρξεν ἡ πρώτη αἰτία τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ· ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξηγήσωσι κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν ἦτο ἡ ἔκρηξις τοῦ ἀεροσταίου καὶ ἡ ἀκαρμυρία αὐτοῦ ἐκκένωσις. Προὔτάθησαν διάφοροι ὑποθέσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον εὐλογοφανεῖς ἀλλ' οὐδεμία τούτων ἐγένετο παραδεκτὴ ἀνευ ἐπιφυλάξεως.

(Ἔπεται συνέχεια)

Πάτριαι

Γ. Α. ΜΕΓΑΣ δ. μ.

ΠΑΤΡΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

Ο ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΗΡ

ΕΣΩ ΚΑΙ ΕΞΩ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλους)

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ διεφθαρμένου καὶ ἀνθυγεινοῦ ἀέρος τῶν πόλεων. Ἡδη ἄς ἐξετάσωμεν καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος τῆς ἀπὸ τῶν πόλεων ὑπαίθρου χώρας.

Ὁ ἀτμοσφαιρικός αἰρ τῆς ἐξοχῆς ἐγγενεῖ (πεδιάδων, δασῶν, ὄρεων) ἀναμφιβόλως εἶναι ὁ καθαρότερος. Ἡ εὐρεῖα ἐκτασίς τῆς πεδιάδος ἐνθα αἱ κατοικίαι εἶναι ἀραιόταται, πῶς δὲ καὶ ἐντελῶς σπάνιαι, ἡ ἔλλειψις ἐργοστασίων καὶ μηχανουργείων καὶ ὁ ἀραιὸς πληθυσμὸς ἀφήνουν νὰ κυκλοφορῇ αἰρ, τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μολύνῃ οὐδεμία ἐκ τῶν αἰτιῶν, ἄς ἐν τοῖς πρόσθεν ἀνέφερα διὰ τὰς πόλεις. Τὰ δὲ δάση καὶ αἱ δένδροφυτεῖαι καθόλου συμβάλλονται ἀναντιρρήτως εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ ἀέρος.

Ἐν τούτοις ὅλαι αἱ πεδιάδες δὲν εἶναι ἐξ ἴσου ὑγειῖναι· εἰς τινὰς χώρας ἐν αἷς τὸ ἔδαφος εἶναι ἀδιαχώρητον καὶ ὅπου ἐπιπολάζουσιν ἀπέραντα ἔλη ὁ ἀτμοσφαιρικός αἰρ πληροῦται μiasμάτων, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀφορμαὶ ἐπιδημιῶν ἐνθὺς ὡς αἱ ὑδρολογικαὶ καταστάσεις τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ἀέρος γίνωσιν ἐννοικαί. Μεταξὺ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ὕδατος ὑπάρχουσι τῷ ὄντι στεναὶ σχέσεις καὶ ὁ αἰρ ἀληθῶς δὲν θέλει εἶσθαι καθαρὸς ἐὰν τὸ ἔδαφος δὲν εἶναι καλῆς φύσεως, νὰ ἦ δῆλον ὅτι διαχωρητὸν διὰ νὰ διηθηθῆται

ἢ νὰ διαφεύγῃ τὸ ὕδωρ τοῦ ὑποστρώματος.

Ἀπὸ τῶν παρθένων γαιῶν ἀναθυμῶσιν ἀναθυμῶσεις, αἰτινὲς εἰσι λίαν ἐπικίνδυνοι, καθὼς περὶ καὶ τὰ ἀκαλλιεργήτα ἐδάφη. Τούναντίον αἱ γεωργούμεναι γαῖαι καὶ ἀφθόνας λιπαζόμεναι ἐξυγιαίνουσιν ἀναμφιβόλως τὴν ἀτμοσφαι-

ραν. Ἐξ ὅλων τῶν ζῳικῶν λιπασμάτων ὅσα ἀναμιγνύουσιν οἱ γεωργοὶ μετὰ τοῦ αροποφόρου χώματος, ἡ κόπρος τοῦ ἵππου θεωρεῖται ὡφειμωτέρα καὶ δραστηριότερα πρὸς καθαρισμόν τοῦ ἀέρος, τῷ ὅτι ὁποῖον ἱποδίδεται εἰς τὰ ναιριούχα ἄλατα τὰ ὁποῖα περιέχει.

Τὸ ὑπόστρωμα τοῦ ἐδάφους — ἦτοι ἡ ἰπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους γηίνη τιβὰς — πρέπει νὰ εἶναι διαχωρητὸν ἵνα μὴ κατακρατῆται τὸ ὕδωρ ὡς ἐν λεκάνῃ. Αἱ ἀπὸ ἀδιαχωρή-

του ἐδάφους ἀναδιδόμεναι ἀναθυμῶσεις ἀλλοιοῦσι τὸν ἀέρα καὶ καθιστῶσιν αὐτὸν ἐπιβληθῆ εἰς τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν τὸ ἔδαφος, ἢ κάταντις τὰ ὕδατα τοῦ ὑποστρώματος διηθοῦνται ταχύτερον καὶ αἱ ἀναθυμῶσεις ἐκμηδενίζονται.

Σημειωτέον ὁμως ὅτι ὅλαι τὰ ὑποστρώματα τοῦ ἐδάφους δὲν εἶναι ἐξ ἴσου ὑγειῖναι ἔστω καὶ ἂν ταῦτα ὡς διαχωρητά, ἐπειδὴ πολλάκις παρετηρήθη ὅτι δύο γειτονικά ἐδάφη τῆς αὐτῆς γαιολογικῆς συστάσεως παρουσιάζουσι πρὸς ἀλλήλα

H. A. M. O ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑΣ

ἀξιοσημειώτους διαφορὰς.

Αἱ ἀπὸ τοῦ ὑπαίθρου ἐδάφους ἐπιβλαβεῖς ἀναθυμιάσεις ἐξουδετεροῦνται ὑπὸ τῆς καθόλου φυτείας, δεδομένου ὄντος ὅτι τὰ φυτὰ ἀπορροφῶσι τὸ ἀνθρακικὸν ὄξυ τοῦ ἀέρος, ὅπερ τοῖς χρησιμεύει πρὸς θρέψιν καὶ διάπλασιν τοῦ ξυλώδους σκελετοῦ, καὶ ἐκλύουν ὀξυγόγον, ὅπερ συχνότερον εἰς τὴν ἐξοχὴν συμπυκνούμενον εἰς ὄζον, συντελεῖ εἰς ἄκρον εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν ἀναθυμιάσεων καὶ ἄρα εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ ἀέρος. Πρὸ αἰώνων οἱ λαοὶ ἐγίνωσκον τὰς ὑγειῖνας ἰδιότητας τοῦ ἀέρος πλησίον τῶν δασῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν ῥητινωδῶν. Ἀλλὰ σήμερον οἱ ὑγεινολόγοι συνιστῶσι τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τοῦ καθαροῦ ἀέρος πλησίον πάσης φυτείας καὶ παντὸς δάσους. Εἴτε ἐκ πευκῶν συνίσταται τὸ δάσος, εἴτε ἐκ δρυῶν, εἴτε ἐκ φηγῶν, εἴτε ἐξ οἰουδήποτε ἄλλου δένδρου ἀναμφίβολον ὅτι εἶναι καθαρικὸν τῆς ἀτμοσφαιρας.

Ἡ κρατερὴ δραστηριότης, ἣτις ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἤρξατο παρὰ τοῖς λαοῖς πρὸς ἐπιστημονικὴν καλλιέργειαν τῶν δένδρων καὶ τὴν ἀναδάσωσιν ἀλογυμνωθέντων τόπων «εἶναι ἔργον πρὸς ἀποφυγὴν, ὡς «λέγει ὁ Πέτρος Βωδαῖν, τῶν γαιολογικῶν «καὶ ἀνθρωπίνων δραμάτων, τὰ ὅποια «συνεπάγεται μοιραίως ἢ ἐρήμωσις τῶν «δασῶν, καὶ τῶν ὁποίων δραμάτων ἢ «πάντοτε τυφλὴ καὶ πάντοτε παιδαριώ- «δης μνήμη τῶν λαῶν, δὲν εἶχε μάθει «να τηρῇ τὸν νόμον». Παντοῦ ὅπου εἶναι μέγας ὁ πλοῦτος τῶν δασῶν καὶ ὁ ἀῆρ εἶναι ὠφέλιμος εἰς τοὺς πνεύμονας τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ οἱ φυσικοὶ λειμῶνες ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ συγκρατῶσι τὰς ἐπιβλαβεῖς ἀναθυμιάσεις· ἐκεῖ ἄρα ὅπου ὑπάρχουν βροκαὶ ἐκεῖ καὶ ὁ ἀῆρ εἶναι καθαρὸς.

Αἱ βροχαὶ καὶ αἱ χιόνες καθαρίζουν τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ ὅσαι χῶραι σκεπάζονται τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους διὰ τοῦ λευκοῦ μανδύου τῆς χιόνος ἔχουσιν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἐξόχως καθαρὸν.

XII

Ἐκ τῶν εἰρημένων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τὸ ἐξῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀγνότητα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἢ ὁ ἀ-

ῆρ περιέχει σταθερῶς τὸ ὄζον—τονὸ δ' ὀπερ ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς πρόσθεν μνημονευθέντος πειράματος διὰ τοῦ ὄζοντομετρικοῦ χάρτου δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν—καὶ τότε εἶναι ὑγειῖνός· ἢ περιέχει πτητικὰ ἀέρια ἀμμωνιώδη καὶ ἄλλα βλαβερὰ στοιχεῖα (ἀναγωγικὰ προϊόντα) εἰς ἱκανὴν ποσότητα πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ ὄζοντος καὶ τότε ὁ ἀῆρ εἶναι μετρίως ἢ κακῆς ποιότητος. Τῷ ὄντι ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ στοιχεῖα, ὡς βαρύτερα, αἰωροῦνται κατὰ τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐντὸς ἀκριβῶς ἐκείνων ἐν οἷς ἀναπνεύουσιν, συγκεκραμένα μετὰ τῶν ὑδρατμῶν αὐτῶν. Σμικρότατα μικροσκοπικὰ σταγονίδια ὕδατος αἰωροῦνται κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους πρὸ πάντων, ὡς δ' ἐκ τῆς σχετικῆς ἐλαφρότητός των βραδέως καταπίπτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἄγουσιν ἐνίοτε εἰς τὸ ὑψιστον τὴν μόλυσιν τοῦ ἀέρος.

Τοῦναντίον τὸν χειμῶνα διὰ τῶν βροχῶν, τῶν χιόνων καὶ τῶν ἀνέμων ἐξυγιαίνεται ταχύτερον ἢ ἀτμοσφαῖρα καθαριζομένη ὑπὸ τῶν ὑδρατμῶν τοῦ θέρους.

Δυστυχῶς ὅλαι αἱ πόλεις δὲν καθαρίζονται ἐλαρκῶς ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰτέ δι' ἀτυχῆ προσανατολισμόν, εἴτε διότι εἶναι ἐκτισμένα ἐπὶ χθαμαλοῦ ἐδάφους, εἴτε διασχίζονται ἀπὸ στενὰς ὁδοὺς ὥστε ὁ ἀερισμὸς νὰ εἶναι ἀνεπαρκής, εἴτε δι' ἀτελῆ ἀνανέωσιν τῶν κατωτέρων στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας.

Σμύρνη

Δ[ωρ. Κ. Ἀθανασίου]

ΓΕΛΟΙΑ ΚΑΙ ΔΑΚΡΥΑ

Γελοῦσα ὅταν ἐβλεπα τοὺς ἄλλους· ἢ ἀγαποῦνε, γελοῦσα ὅταν ἐβλεπα τοὺς ἄλλους νὰ βογγοῦν, γελοῦσα ὅταν ἐβλεπα τοὺς ἄλλους νὰ ποιοῦνε, ὅαν ἤρχονταν τοὺς πόρους των, ὁ ἐμένας νὰ ποῦν!!

Τώρα οἱ ἄλλοι μὲ γελοῦν, ὅαν βλέπουνε τὸ δάκρυ, τοῦ πόρου μου τοῦ μουσικοῦ τὴν ἀφωνη λαλιὰ, τοῦ ὀλομένου μου ματιοῦ νὰ σταματᾷ τὴν ἄκρη...! Γελοῦν, καὶ μου θυμίζουνε τὰ γέλοια τὰ παλαιά.

Σμύρνη

Εὐρυσ. Τριανταφυλλίδης

L. DE MAISTRE

Αἱ ΘΕΡΙΝΑΙ ΝΥΚΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

Οὐδὲν τὸ σπανιότερον καὶ θελκτικώτερον ἀπὸ μίαν νύκτα τοῦ θέρους ἐν Πετροπόλει, εἰς τὴν ὁποίαν ἢ ἢ μακρότης τοῦ χειμῶνος δίδει ἐν ἰδιαίτερον θέλγητρον ἢ, ὡς νομίζω, αὐταὶ πραγματικῶς εἶναι πλέον ἤρεμοι καὶ τερπναὶ ἀπὸ τὰς νύκτας τῶν γλυκυτέρων κλιμάτων.

Ὁ ἥλιος, ὁ ὁποῖος εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας σπεύδει πρὸς τὴν δύσιν καὶ δὲν ἀφίνει ὀπισθὲν τοῦ ἢ λυκόφως παροδικόν, ἐγκαταλείπει βραδέως αὐτὴν τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι ἀποχωρίζεται μετὰ δυσαρσεκειας. Ὁ δίσκος τοῦ περικυκλούμενος ἀπὸ ἀτμοῦς ὑπερύθρους, κυλίσται ὡς ἄρμα διάπυρον εἰς τὰ σκιερὰ καὶ μελαγχολικὰ δάση, ἅτινα στέφουσι τὸν ἀπέραντον ὄριζοντα, αἱ δὲ ἀκτίνες του, ἀντανεκλώμεναι ἐπὶ τῶν υελίνων διαφραγμάτων τῶν κολοσσαίων οἰκοδομῶν, παρουσιάζουσιν εἰς τὸν θεατὴν τὴν εἰκόνα ἀπεράντου πυρκαϊᾶς.

Οἱ μεγάλοι ποταμοὶ ἔχουσι συνήθως κοίτην βαθεῖαν καὶ ἀποκρήμνους ὄχθας αἱ ὁποῖαι τοῖς δίδουσιν ὄψιν ἀγρίαν.

Ὁ Νεῦας κατέρχεται ἤρεμος καὶ εὐρὺς διὰ τοῦ μέσου τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἄστεως, ἀντάνεκλῶν ἐπὶ τοῦ διαυγοῦς κατόπτρου του διπλὴν σειρὰν μεγαλοπρεπῶν ἀνακτόρων καὶ μνημείων, ἅτινα ἐγείρονται ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῶν ὄχθων του. Τὰ δὲ διαφανῆ ὕδατά του ἀπτονται τῆς χλόης τῶν νήσων, τὰς ὁποίας οὗτος περικλείει. Καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς πόλεως συγκρατεῖται ἀπὸ δύο κρηπιδώματα ἐκ γρανίτου εὐθύγραμμά μετρητὰ ἀπεράντου ἀποστάσεως, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἀντανεκλώμενα εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας διώρυγας αἰτινες ἀρχόμεναι ἀπὸ τοῦ Νεῦα διαρρέουσι τὴν πρωτεύουσαν, παρουσιάζουσιν εἶδος μεγαλοπρεπειᾶς τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον

νὰ εὕρη τις τὸ πρότυπον, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν μίμησιν.

Παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ἐλτείνεται ἢ πλατεῖα τοῦ «Μεγάλου Πέτρου» κληθεῖσα οὕτω ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ περιφῆμου ἐξ ὀρειχάλκου ἀνδριάντος ἐν ἀνήγειρον ἢ «Αἰκατερίνη ἢ δευτέρα», πρὸς τιμὴν τοῦ Αὐτοκράτορος ἐκείνου. Τὸν ἀνδριάντα τοῦτον δύναται νὰ θαυμάσῃ τις ἰδίως κατὰ ὠραίαν θερινὴν ἐσπέραν, ὅτε ὁ δῦων ἥλιος πυρπολεῖ τὸν ὄριζοντα διὰ τῶν σπινθηροδόλων ἀκτίνων του, ὁ δὲ ποταμὸς φαίνεται κυλίων φλόγας ἀντὶ ὑδάτων.

Χίλιαι λέμβοι διασταυροῦνται καὶ διασχίζουσι τὸ ὕδωρ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Βλέπει τις μακρόθεν τὰ ξένα πλοῖα τὰ ὁποῖα περιστέλλουσι τὰ ἰστία των καὶ ῥίπτουσι τὴν ἄγκυραν.

Φέρουσιν εἰς τὴν ὑπὸ τὸν πόλον χώραν τοὺς καρποὺς τῶν θερμότερων κλιμάτων καὶ ὅλα τὰ προϊόντα τοῦ κόσμου. Προσέτι δὲ, περικαλλῆ πτηνὰ ἐξ Ἀμερικῆς, τὰ ὁποῖα ταξειδεύουσιν ἐπὶ θάμνων πορτοκαλέας, ἀφικνούμενα δὲ ἐκεῖ, εὐρίσκουσι τὸ κάρυον, τὸν κοκοφοίνικα, τὸν ἀνανᾶν, τὸ λεμόνιον καὶ ἐν γένει ὅλους τοὺς καρποὺς τῆς γενεθλίας των γῆς, οὓς κομίζουσι μεθ' ἑαυτῶν οἱ πλοίαρχοι. Πάραυτα ὁ θαθύπλουτος Ρώσος ἐφορμᾷ ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων ἅτινα παρουσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ δίδει εἰς τὸν ἀπληστον ἔμπορον, χρυσοῦν πολὺ περισσότερο τῆς πραγματικῆς ἀξίας των.

Συνηντῶμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κομφὰς λέμβους τῶν ὁποίων εἶχον ἀνασύρει τὰς κώπας διὰ νὰ κινῶνται ἡρέμα εἰς τὸ ἤσυχον ρεῦμα αὐτῶν τῶν ἀκινήτων ὑδάτων.

Πλησίον ἡμῶν μακρὰ λέμβος μετρίως κινουμένη ἔφερε τελετὴν γάμου πλουσίων

Ρώσων. Θόλος θρόνου πορφυροῦς κεκοσμημένος ἀπὸ κροσσῶν ἐκ χρυσοῦ, ἐστὲ γὰρ τὸ νέον ζεῦχος καὶ τοὺς γονεῖς.

Μουσικὴ Ρωσικὴ μεταξὺ τῶν δύο στοιχῶν τῶν κωπηλατῶν, ἔστ' ἔλαβε μακρὰν τὸν ἀρμονικὸν ἦχον τῶν θορυβωδῶν σαλπίνγων τῆς. Αὕτη ἡ μουσικὴ δὲν ἀνήκει ἢ εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ τοῦτο εἶναι ἴσως τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ὃ ὁποῖος δὲν εἶναι τόσο ἀρχαῖος.

Πλήθος ἀνθρώπων ζώντων εἰσὶ εἰς ἔχουσι γνωρίσει τὸν ἐφευρέτην, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἀναζωπυρεῖ πάντοτε εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ἰδέαν τῆς ἀρχαίας φιλοξενίας, τῆς φιλοκαλίας καὶ τῶν ἀθῶν τέρψεων.

Ἐξοχος μελωδία! Ἐμβλημα φαινόμ' ἐπὶ τὸ ὁποῖον κατέχει τὸ πνεῦμα περισσότερον τοῦ ὠτός.

Ἐν ὄσῳ ἡ λέμδος μας ἀπεμακρύνετο, τὸ ἄσος τῶν λεμβούχων καὶ ὁ συγκεχυμένος θόρυθος τῆς πόλεως ἐσβύνετο ἀνεπιστήτως.

Ὁ ἥλιος εἶχε κατέλθει ὑπὸ τὸν ὄριζοντα· νέφη λάμποντα διέχεον μίαν λάμπην γλυκείαν, ἐν ἐπίχρυσον ἡμίφως, τὸ ὁποῖον δὲν θά ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ διὰ τοῦ χρωστήρος τοῦ οὐδοῦ ὁ μέγιστος ζωγράφος.

Τὸ φῶς μετὰ τοῦ σκότους ἐνούμενα ἐφαίνετο ὅτι θά ἐσχηματίζον μετ' ὀλίγον τὸν διαφανῆ πέπλον ὃ ὁποῖος καλύπτει τότε αὐτὰς τὰς μαγευτικὰς καλλονάς.

Κυθωνία

ΘΕΜΙΣ

ΠΕΡΝΟΥΝ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

O Temps suspend ton vol.

Σταθῆτε! μὴ διαβαίνετε
πλάνα ὄνειρων χρόνια
καθὼς τὰ χελιδόνια
π' ἀλάζουνε φωλιά!

Ἐκεῖνα πάλιν ἔρχονται
μ' ἀνοίξεως κλωνάρι
καὶ μετ' ἐπίσης χάρι
σταυρώνουνε φιλιά.

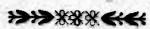
Μὰ σὺ χρόνε γοργόφτερε
γὰ πάντα μὰς ἀφίνεις
καὶ μόνο κρίνα ὀίχνεις
στά μαῦρά μας μαλλιά.

Κυθωνία

Θ. Χ' ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ

TOY B. SIDIS

Οἱ διάφοροι παιδαγωγοὶ καὶ ἐξερευνηταὶ τῶν παιδῶν λέγουσιν, ὅτι ἡ πνευματικὴ τροφή πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰς διανοητικὰς τοῦ παιδὸς δυνάμεις.

Στερεὰ καὶ ἀφθονος τροφή διδομένη εἰς βρέφος ἐπιφέρει τὴν μὴ κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ πεπτικῆς συστήματος, οὕτω καὶ ἀφθονος πνευματικὴ τροφή καὶ μὴ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδὸς ἐπιβαρύνει καὶ ἐξασθενεῖ τὸν ἐγκέφαλον ἐπιφέρουσα ὡς ἀπεδείχθη καὶ τὴν σωματικὴν ἐξασθένησιν καὶ τὴν πνευματικὴν τὴν αὐτήν.

Παρ' ὅλα τὰτα παρουσιάζεται ὁ Boris Sidis ψυχολόγος ἱατρὸς ἀρκετὰ γνωστὸς ἐν Ἀμερικῇ καὶ Εὐρώπῃ ὅστις τάντιθα πάντων τούτων φρονεῖ, ἀποδεικνύων τὰς ἰδέας του ὁρθὰς διὰ πειραμάτων ἅτινα ἐξέτελεσεν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του καὶ ἅτινα ὑπὸ ἀπροσδοκῆτων ἐστέθησαν ἐπιτυχῶν. Ἐσχάτως ἔχει καταγείνη εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ψυχολογίαν. Φρονεῖ ὅτι ἡ ἐπιπολαιότης εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ὅτι πολλαὶ πνευματικαὶ μὲν δυνάμεις μένουσιν αἰωνίως λαθάνουσαι στάσιμοι καὶ ἀχρηστοί. Πιστεύει ὅτι αἰτία εἶναι τὸ ἀτελὲς ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, κυρίως δὲ καταδικάζει τὴν ἀναβολὴν πάσης ἀποπειρᾶς πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ παιδίου μέχρις οὗ τοῦτο φθάσῃ εἰς τὴν ἡλικίαν, ἣτις θεωρεῖται κατὰλληλος διὰ τὴν εἰς τὸ σχολεῖον φοίτησιν.

Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ διάνοια τοῦ παιδίου πρέπει νὰ μένῃ ἀνενόητος μέχρις οὗ ἔλθῃ τοῦτο εἰς ἡλικίαν εἶναι ἀπολύτως σφαλερὰ κατὰ τὸν Boris Sidis. Τὸ παιδίον εἶναι πρὸ παντὸς ζῶον σκεπτόμενον. Οὐδεμία δύναμις ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ἱκανὴ νὰ κωλύσῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ νὰ σκέπτηται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ λογικοῦ του. Ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ ἑταστικοὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ προσπέσωσιν ἐπὶ τῶν περίξ ἀντικειμένων αἱ διανοητικαὶ του δυνάμεις ἀρχοῦνται ἐργαζόμεναι, ἀμέσως δὲ τότε πρέπει νὰ ἐπέμβῃ ὁ παιδαγωγὸς ὅπως τρέψῃ αὐτὰς εἰς δρόμον ὁρθὸν καὶ τὰς ἀναπτύξῃ καταλλήλως. Τοῦτο παρέτηρησε καὶ ὁ ἐξερευνητὴς τῶν παιδῶν Peyer ἐπὶ τοῦ μικροῦ τοῦ υἱοῦ. Εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ ὅπου εὐρίσκειτο τὸ παιδίον, ἐνὸς μηνὸς ἀκόμη, ἔθεσε μίαν γλαῦκα τὴν ὁποίαν ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸ λέγων πολλάκις τὴν λέξιν «πηγὴν». Ὅσακις κατόπιν ὁ Peyer ἔλεγε τὴν λέξιν ταύτην οἱ μικροὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ παιδίου προσηλοῦντο ἐπὶ τῆς γλαυκῆς. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ μετὰ ἄλλα πτηνά. Ὅστε διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ πατρὸς ἐσχηματίσθη εἰς τὴν νοῦν τοῦ παιδὸς ἡ ὀρθὴ ἔννοια τοῦ πτηνοῦ, ὅπερ ἐννοεῖται διὰ τῆς κατευθύνσεως τοῦ βλέμματος αὐτοῦ πρὸς τὸ πτηνόν.

Τὸ παιδίον λέγει ὁ Sidis παρατηρεῖ, δέχεται ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ

ζητεῖ νὰ ἐκφράσῃ τὰ διανοήματά του. Ὅταν ἀφεθῇ ἐν τούτοις εἰς τὴν τύχην του, εἶναι βέλβιον, ὅτι θά παρατηρῇ κατὰ τρόπον ἐσφαλμένον καὶ θά σχηματίσῃ ἰδέας ἀντικειμένας εἰς τὴν λογικὴν. Ἐὰν μὴ διδαχθῇ πῶς ὀφείλει νὰ σκέπτηται, ἀναμφιβόλως θά σκέπτηται ἐπὶ πολὺ οὐχὶ ὁρθῶς καὶ θά ἀποκτήσῃ κακὰς συνηθείας, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, αἰδοῦναι θά τὸ κάμουνηραῦτον νὰ σχηματίσῃ κακὰς κρίσεις περὶ πραγμάτων ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἡ ἑαυτοῦ πρόοδος ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς κοινωνίας.

Τὰς παιδαγωγικὰς του ταύτας ἀρχὰς ὁ δόκτωρ Sidis ἐφήρμοσεν ἐμπράκτως ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του, ἀρχίσας τὴν ἐκπαίδευσίν του πρὶν ἀκόμη συμπληρώσῃ τὸ δεύτερον τῆς ἡλικίας του ἔτος. Ἐκτοτε ἤρχισε νὰ ἀσκή τὸν παῖδα εἰς τὸ νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς παρατηρητικότητος, τοῦ μετὰ τὴν βόθθειαν δὲ μεγάλων ξυλίνων γραμμῶν κατῴρθωσε νὰ τὸ διδάξῃ νὰ συλλαβίσῃ καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ ἅμα ἔσθασεν εἰς ἡλικίαν τριῶν ἐτῶν.

Τοῦτο ἐπέτυχε παίζων μετὰ τοῦ παιδίου μεταλάσσων τὰ γράμματα πρὸς σχηματισμὸν διαφόρων λέξεων, δεικνύων τὰς οὕτω σχηματιζόμενας λέξεις εἰς τὸ παιδίον καὶ προσφέρων αὐτὰς ὀψιλοφώνως.

Ὁ δόκτωρ Sidis ἐπέμενεν ἐπίσης ὅπως ὁ υἱὸς του συγκεντρῶν ἑκάστοτε τὸν νοῦν του εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σπανιότατα συμβαίνει εἰς τὰ παιδία. Διότι ὅλα τὰ παιδία δεικνύουσι μὲν περιέργειαν περὶ ὅλων τῶν ἀντικειμένων καὶ ἀπευθύνουσι διαφόρους ἐρωτήσεις, ἱκανοποιεῖται ὅμως ἡ περιέργεια τῶν πολὺ ταχέως καὶ ὁ νοῦς των περισπᾶται καὶ πετᾷ ὡς αἱ χρυσαλίδες ἀπὸ ζητήματος εἰς ζήτημα, χωρὶς νὰ δώσῃ μεγάλην προσοχὴν εἰς τίποτε.

Ὁ μικρὸς Sidis ὅμως εἰθισθὴ νὰ μὴ ἱκανοποιεῖται πρὶν λάσῃ ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ πράγματος τὸ ὁποῖον ἐκίνησε τὴν περιέργειάν του. Εἰς ἡλικίαν τριῶν καὶ ἡμισσεως ἐτῶν, ἐπὶ παραδείγματι ἔτυχε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἔγραφε τι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὴν γραφομηχανήν. Ὁ μικρὸς παρετήρησε ἑταστικῶς τὰς κινήσεις τοῦ κυλίνδρου καὶ ἤκουε τὸν κτύπον τῶν στοιχείων καὶ τοῦ κώδωνος, κατόπιν πλησιάσας τὸν πατέρα του, ἤρχισε νὰ τὸν ἐρωτᾷ περὶ τῆς μηχανῆς καὶ τῆς λειτουργίας τῆς. Ἐπειτα ἀναρριχηθεὶς εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς του ἐπίεξε μετὰ τοὺς μικροὺς δακτύλους του τὰ κλειδιά καὶ τέλος ἀνέγνωσε τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ὁ πατήρ του τῷ ἐδίδαξε πῶς νὰ σχηματίσῃ. Μετὰ ἔξ μηνῶν, ὁ μικρὸς Sidis ἦτο εἰς θέσιν νὰ δακτυλογραφῇ μετὰ ἀρκετὴν δεξιότητα.

Εἰς ἡλικίαν ἔξ ἐτῶν ἐστάλη εἰς τὸ δημοσίον σχολεῖον. Ἐντὸς ἔξ μηνῶν διήλθε ἔξ τάξεως καταπλήσων τοὺς διδασκάλους του. Κατόπιν διετοῦς κατ' οἶκον μελέτης, τριμήνου φοιτήσεως εἰς τὸ Γυμνάσιον καὶ ἄλλων δύο ἐτῶν

κατ' οἶκον σπουδῆς, ἔδωκεν ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις διὰ τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἐνδεκαετὲς παιδίον ὁ William James Sidis ἦτο φοιτητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard, ὅπου εἰσῆλθε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1905. Εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν ἄλλα παιδία μόλις καὶ μετὰ βίας ἠμποροῦν νὰ κάμουν μίαν πρόσθεσιν ἢ ἀφίρεσιν καὶ τὸ πολὺ πολὺ ἕνα πολλαπλασιασμὸν ἀνευ λάθους, ὁ William ἐπαίξεν εἰς τὰ δάκτυλά του Ἀλγεβραν, Γεωμετρίαν, Τριγωνομετρίαν καὶ ἀνώτερα μαθηματικὰ, ἀκόμη δὲ εἶχε γράψῃ θέμα περὶ τῆς ὑποθετικῆς «τετάρτης διαστάσεως».

Δὲν ἀνεπτύχθη ἐν τούτοις μόνον ἡ μαθηματικὴ ἰδιοφυῖα τοῦ μικροῦ Sidis μετὰ ζήμιαν τῶν ἄλλων τάσεων τῆς διανοίας, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τὰ ἄλλα πρώιμα πνεύματα περὶ ὧν ὀμιλεῖ ἡ ἱστορία. Ὁ Sidis εἶναι ἐξίσου καλὸς ἀστρονόμος σχεδιάσας ἰδικῶν του αὐράνιον χάρτην ἐφευρε μίαν διεθνή γλῶσσαν, ἣτις ὡς διατείνεται εἶναι κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τῆς Ἑσπεραντικῆς, γνωρίζει ἀνατομίαν, φυσιολογίαν, γεωγραφίαν, ἱστορίαν, φυσικὰ καὶ πολιτικὰς ἐπιστήμας.

Ἐν τούτοις ὁ μικρομέγας αὐτὸς ἦτο καὶ παιδίον. Ἠγάπα τὰ παιγνίδια, ὅπως καὶ κάθε ἄλλος τῆς ἡλικίας του καὶ ἦτο μάλιστα πολὺ ἀτακτος. Ὅτε ἦτο ὀκτὼ ἐτῶν ἐθεωρεῖτο ἀνυπόφορος διὰ τὰς ἀταξίας του. Δὲν ἦτο, κανεὶς ἀναιμικός καὶ σκελετωδῆς. Μετὰ ῥοδίνους παρειᾶς καὶ ἡχηρότατον γέλωτα πολλάκις γυμνοῦς ἐθεᾶτο παίζων σφαῖραν μετὰ τοὺς ὀμηλικὰς του.

Ἦτο μέλος τῆς λέσχης τῶν Μαθηματικῶν τοῦ Harvard παρηγορήσετο εἰς ὅλας τὰς συζητήσεις καὶ ἔδιδε παρατηρήσεις αἰτινες, ἐνόμιζέ τις, ὅτι προήρχοντο ἀπὸ πολλῶν καθηγητῶν. Ἐν ἡλικίᾳ 12 ἐτῶν δευτεροετῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἔδωσε διδάξῃ περὶ τῆς «τετάρτης τῶν σωμάτων διαστάσεως». Τὸ ἀκροατήριον ἐκ περιεργείας ἦτο πολυάριθμον. Διεκρίνοντο μετὰ ἄλλων καθηγητῶν, ὕψιγηται, διδασκαλοὶ, σπουδασταὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἀμα ἤρχισεν ὁ μικρὸς νὰ ἀναπτύσῃ τὸ θέμα του οἱ παρόντες τὸν ἤκουον μετὰ βαθιότητα προσοχὴν καὶ μετὰ ἀξόνητα θαυμασμόν. Πολλοὶ δὲν ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσουν τὴν σειρὰν τῶν συλλογισμῶν του. Ἐπὶ πλεον τῆς μιᾶς καὶ ἡμισσεως ὥρας ὁ παῖς κατῴρθωσε νὰ συγκρατήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκροατηρίου νῦν ὀμιλῶν, προσέτι ἄλλοτε δὲ ἀναγινώσκων ἀπὸ ἐπιμελῶς ἠτοιμασμένου τετραδίου, χωρὶς ῥητορικὰ σχήματα καὶ στόμφον μετὰ φωνῆν ἡρεμον καὶ φυσικὴν καὶ ἄλλοτε διαγράφων σχήματα ἐπὶ μαυροπίνακος πρὸς κατανόησιν τῶν θεωριῶν του. Ἦν διὰ τὴν ἐπίεξιν τοῦ Sidis ἐπέβλεπε, κκατὰ τῆς εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἔχουσιν ἀδικον οἱ φρονούντες ὅτι δὲν ὀφίσταται τετάρτη διάστασις.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ ἔκτατος αὕτη διανοητικὴ ἀνάπτυξις τοῦ νεοῦ Sidis; Ὁ πατήρ του τὴν ἀποδίδει καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὴν ἀνατροφὴν ἣν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος ἐξ ἀπαλῶν

δύχων νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν του. Ἡ πρό-
ωρος ἀνάπτυξις τοῦ παιδίου κατ' αὐτὸν δὲν
δρφεύεται οὔτε εἰς κληρονομικότητα, οὔτε εἰς
ἐκτακτον διανοητικὴν δύνάμιν, ἀλλ' ἀπλού-
στατα εἰς τὴν μέθοδον τὴν ὁποῖαν ἠκολού-
θησε διὰ νὰ κάμῃ τὸ παιδίον νὰ σκέπτηται
μὲ τάξιν καὶ μὲ αὐστηρά χρησιμοποιοῦν ὅλας

τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις.

Ἄν. πράγματι εἰς τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα
τοῦ πατρὸς του καὶ οὐχὶ εἰς ἐκτακταν δύ-
ναμιν τοῦ ἐγκεφάλου του δρφεύεται ἡ θαυ-
μασία αὐτῆ ἀνάπτυξις, νέοι ὀρίζοντες ἀνοίχονται
διὰ τὴν παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην.

Μοσχονήσια

Σ. Κ.

ΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΑΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Η.

Ἡ θύελλα ἐκυφορεῖτο. Ἡ θρησκευ-
τικὴ μεταρρυθμισίς τοῦ Λουθηρου, ἡ φι-
λολογικὴ ἀναγέννησις ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ χρυ-
σοῦς αἰὼν τῶν Γαλλικῶν γραμμάτων ἐπὶ
τοῦ Βασιλέως-Ἡλίου (Roi-Soleil), ἦ-
σαν τὰ θανάσιμα πλήγματα, ἅτινα τὸ
ὀγκούμενον ἐπαναστατικὸν ῥεῦμα κατέ-
φερε κατὰ τῆς φθισιώσης θρησκευτικῆς
μοναρχίας. Ἡ ἀναγέννησις, ἥτις εἰς τὰς
διανοίας ὑπερόχων ἀποστόλων ἐνεκυμα-
νεῖτο, ἀπεκαλύπτετο ἀπὸ τῶν βιβλίων εἰς
τὰς συνειδήσεις τῆς ὁλονὲν ἀνδρουμένης
κοινωνίας. Οἱ πόλεμοι, ὧν τὴν ἀποθέ-
ωσιν ἐτόνισεν ἡ στρατοκρατούμενη Γερ-
μανία ἀπὸ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου μέ-
χρι τοῦ πολλοῦ Μόλκε, κατέστησε δὲ
μοναδικὸν ἐντρυφήμα καὶ σκέψιν ἡ Να-
πολεόντιος φιλοδοξία, οἱ πόλεμοι ἀνυ-
ψώσαντες τὴν αἴγλην τῶν στρατηλατῶν
ἡγεμόνων εἰς τὰ ὄμματα λαῶν δορυκτη-
τόρων, ἔφερον ταυτοχρόνως εἰς τὰς με-
γάλας λεωφόρους τοὺς λαοὺς εἰς στενὴν
ἐπαφὴν καὶ ἀλληλεγγύην καὶ ἐμύθησαν
αὐτοὺς εἰς τὸν ὠραῖον πόθον τῆς χειρα-
φετήσεως. Νέον δίκαιον, οὐχὶ πλέον τῆς
ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως μεταβιβα-
ζόμενον εἰς αὐταρχικὰς ὁμάδας εἰς τὰς ἀν-
θρωπίνους γενεάς, δίκαιον νέον ἐδραζό-
μενον ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος
καὶ τῆς ἀδελφότητος τῶν ἐθνῶν ἀνέθρω-
σκεν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων πλήρες ἡ-
θικῆς γοητείας μετὸν ζωῆς καὶ θεληγῆ-
τροῦ. Ἡ ἐλευθέρη βούλησις, τέκνον εὐ-
ρωστον τῆς ἀνδρωθείσης σκέψεως ἤρχι-
σε νὰ ἐπιβάλληται καὶ νὰ κατακτᾷ τὰς
συνειδήσεις καὶ ὡς καταγιγῆς ἐκμηδενίσε-
ως νὰ μυκᾶται ὑπὸ τὰ τέως καθεστῶτα
προπαρασκευάζουσα νέον βίον διὰ τὴν
ἐκ τοῦ ληθάργου ἐξεγειρομένην ἀνθρω-
πότητα.

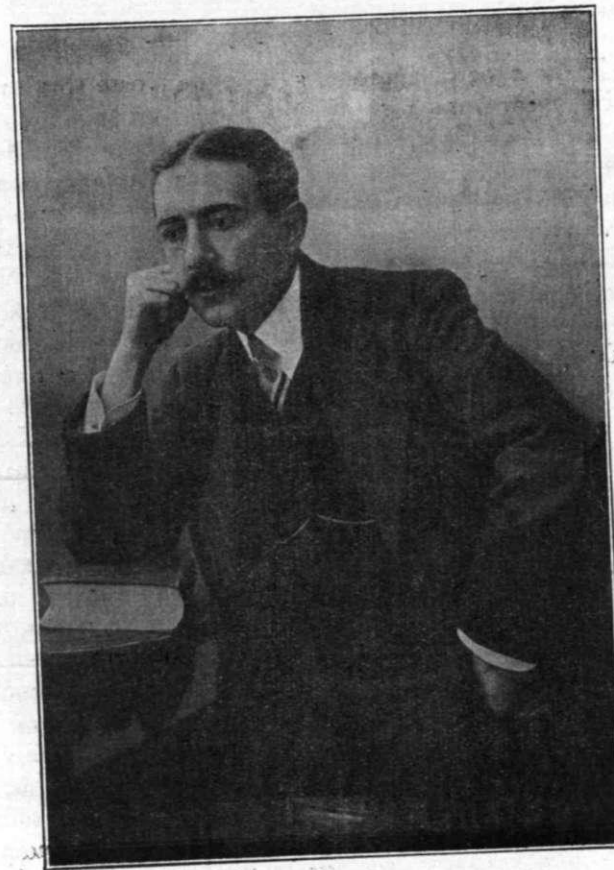
Ἄλλὰ τὴν ἀφύπνισιν ταύτην ὄφειλον
νὰ ἐπιτελέσωσιν ἀκαταπόνητοι σκαπανεῖς
τῆς ἰδέας, προφήται τοῦ νέου δόγματος,
ἀετοὶ πτερυγίζοντες ὑπερῶν τῆς συνα-
γειρομένης κοινωνίας, εἰς τοὺς κόλπους
τῆς ὁποῖας ἀνεπτύχθησαν τὰ σπέρματα τῶν
ιδεῶν τῶν διαδοθεισῶν ὑπὸ τοῦ Μακια-
βέλη κεραυνοβολήσαντος τὴν πολιτικὴν
θεωρίαν τοῦ Μεσαίωνα, τοῦ Λουθηρου
καταβαλόντος τὸν λέοντα τοῦ Βατικανοῦ,
τοῦ Οὔγου Γροτίου ἀποθεώσαντος τὴν
ἐλευθέρην βούλησιν, ὑπὸ χορείας πολ-
λῶν πνευμάτων.

Καὶ ἀπέτειλαν αἱ περιδοξοὶ φυσιογνω-
μίαι αἰτινες ἐσελάγισαν ἀνέσπεροι ἐν τῇ
ἱστορίᾳ τῆς Γαλλίας εἰς ἡν ἐκληροδότη-
σαν τὴν κοσμοϊστορικὴν ἐπανάστασιν,
αἰτινες ὠδήγησαν τὴν Εὐρώπην εἰς τὴν
εὐρυτάτην ἀντίληψιν τῶν κολοσσιαίων
προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ ἐπαναστάσις
Γαλλία ἔθεσεν ἀπέναντι τῆς ἀνθρωπό-
τητος. Ἄλλ' ἡ μεταβολὴ αὕτη ἥτις ἔδω-
κε νέαν μορφήν εἰς τὸν σύγχρονον κό-
σμον δὲν συνετελέσθη ταχέως καὶ ἀνευ κλο-
νισμῶν.

Μέλλουσα νὰ ἐγκαινίση νέα ιδεώδη,
νὰ διαπλάσῃ νέαν Γαλλίαν καὶ νέαν ἀν-
θρωπότητα ἐμελλε κατ' ἀνάγκην νὰ συγ-
κρούσθῃ ἐναγώνιον σύγκρουσιν πρὸς τὰς
προλήψεις καὶ τὰς ἀμαρτίας τοῦ καθε-
στῶτος τοῦ ὁποίου τὴν καταδίκην ἀπήγ-
γειλε καὶ ἐπεζήτησε.

Κυθωνία

ΑΛΕΞ. ΚΟΛΥΦΕΤΗΣ

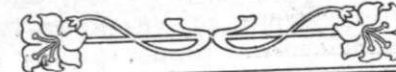
ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΖΩΗ

Πῶς ἔμοιαζες σὰν Παναγὰ κόρη μου χθὲς τὸ βράδυ
κι' ἐγὼ σὰν τὸν κατάδιδο 'στὸ ἔθμο μου σκοτάδι,
ἔστεκα καὶ σὲ κύτταξα 'σὰν νὰ παρακαλοῦσα
κι' ἀπ' τὴ χρυσῇ τῇ χάρι σου, χάρι 'σὰν νὰ ζητοῦσα.
'Σὰν νὰ ζητοῦσα μάτιά μου, σὰν νὰ ζητοῦσα κάτι,
ἀπ' τὸ πλατὺ σου βλέφαρο κι' ἀπ' τὸ γλυκό σου μάτι,
'σὰν νὰ ζητοῦσε ἔλεος μιά δύστυχη ψυχή,
'σὰν νὰ ζητοῦσε κόρη μου ὁ θάνατος ζωή.

Ἀθήναι

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΠΕΤΤΗ

—Ξηρά πρὸς τὰ ἀριστερά! ἀνέκροξεν ὁ σκοπός.

—Δόξα σοι ὁ Θεός, φθάνομεν ἐπὶ τέλους!

Καὶ ὁ ἀββάς Μελβίλ ἔρριψε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τινος νέου μετρίου ἀναστήματος καὶ τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον μετ' ἡλικίας ἀδύνατον ἀντανακλάσκει ἀπὸ τὴν ἀδύνατον περιεβαλλεμένη γενειάς.

Ὁ ὑπολοχαγὸς de Forval, διοικητῆς τοῦ πλοίου, ἠρώτησε τὸν μοναχόν:

—Τόσον ἀνυπομονεῖτε νὰ πατήσητε τὴν στερεάν γῆν, κύριε ἀββά;

—Δι' ἐμὲ ὄχι. Ἀλλὰ θὰ ἐπεθύμουν νὰ ὠφελήσῃ εἰς σὰς ἡ ἀλλαγὴν. Τὸ νὰ σὰς βλέπῃ τις τόσον δύστροπον, προσφιλέσ μοι τέκνον, θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἀνυπομονεῖτε νὰ ἴδητε τοὺς ὀφθαλμοὺς μελαγχολικῆς τινος κροστῆς τῆς νήσου μας.

—Αἱ! ὄχι. Ἀπατάσθε, κύριε ἀββά. Τὸ μυθιστόρημα τὸ ὁποῖον περιμένω δὲν ἔλαμψεν ἀκόμη, εἶπεν ὁ νέος μειδιῶν.

—Ἔστω. Ἀλλὰ πρὶν ἀρχίσει τὸ μυθιστόρημα τοῦτο, ἂς θανατώσωμεν ὁμοῦ τὸ θέαμα...

Ὁ μοναχὸς εἶδει γῆν ἣτις ἤρριψε νὰ διαγραφῆται καθαρῶς ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ ὀρίζοντος ὥραιās ἡμέρας τῶν τροπικῶν.

Εὑρίσκοντο εἰς τὸ 1742, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ ἐκείνου αἰῶνος ἐπίσης γονίμου εἰς πολεμικὰς περιτετείας ὅσον καὶ εἰς ἐρωτικὰς ἐποποιίας. Τὸ ἐμπόριον συνέδεε τότε τὴν Νήσον τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Μαδαγασκάρην, τὴν ἀποικίαν τὴν ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς μεγάλης χώρας διὰ τὰ ἀποικιακά της, τοὺς βόας της, τὰ πτηνὰ καὶ τοὺς δούλους της.

Τὸ βράδιον «ἡ Χελιδών», τὸ ὁποῖον διώκει ὁ ὑπολοχαγὸς de Forval ἀνῆκεν εἰς τὸν στολισκὸν ὅστις διέτρεχεν ἀδιὰκόπως τὸ μεταξὺ τῶν νήσων διάστημα. Διὰ πρώτην φορὰν ἡ Χελιδὼν ἐταξείδευ-

ε πρὸς τὴν Nossé Ibrahim—σήμερον Ἀγία Μαρία—μακρὰν νήσον πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Μαδαγασκάρης.

Ἐκάστη λεπτομέρεια τοῦ τόπου ἀπεκαλύπτετο καὶ ἠῤῥαζαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Χλοεροὶ ἀγροὶ ἐξελίοντο, διακοπτόμενοι ὑπὸ σειρῶν δένδρων εἰς τὴν σκιάν τῶν ὁποίων διεκρίνοντο αἱ στέγαι τῶν καλυβῶν ἐνὸς χωρίου. Τὸ πλοῖον ἔρριψε τὴν ἀγκυραν ἀπέναντι ἐνὸς κολπίσκου ὅστις διεγράφετο εἰς τὴν ὄχθην.

Ἐγκαταλείπων τὴν Χελιδὼν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑποδιοικητοῦ, ὁ ὑπολοχαγὸς de Forval ὤπλισε μίαν λέμβον καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν ὄχθην.

Ποῖαν ὑποδοχὴν ἐπεφύλασεν εἰς τὸν λευκὸν ὁ ἰθαγενῆς τοῦ μέρους ἐκείνου; Ἀρκεταὶ διηγήσεις παρίσταν τοὺς Μαλαίους μᾶλλον ἐπιδεικτικὸς ἐχθρικών αἰσθημάτων ἢ εὐγενῶν πρὸς τοὺς ξένους. Ὁ Forval καὶ οἱ ἰδιοὶ του δὲν εἶχον συνήθειαν νὰ ὑποχωρῶσιν. Ἐξ ἄλλου, τὸ νὰ παρουσιασθῶσιν ὡς ἀγορασταὶ ἔτοιμοι νὰ πληρώσωσι τοῖς μετρητοῖς ἀποικιακά καὶ τρόφιμα διάφορα, τοῦτο ὠφείλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ διαθήσῃ εἰς συνενόησιν τοὺς ἐντοπίους.

Μόλις οἱ ἐντὸς τῆς λέμβου ἀπεβιβάσθησαν, οἱ ἰθαγενεῖς παρουσιάσθησαν. Ἐπὶ κεφαλῆς πενήκοντα Μαλαίων ἐβάδιζεν ἄτομον τι ἐνδεδυμένον κατὰ τὸν παραδοξότερον τρόπον. Ἐπὶ τῶν ὀρειχάλκινων κνημῶν του κατήρχετο ἐνδυμα ὁμοίον μετὰ τῆς Γαλλικῆς φρουρᾶς κατὰφορτικῶν ἐκ κεντημάτων ἐτεροκλίτων καὶ τὸ ὁποῖον περιεβαλλε κατὰ τοὺς ὤμους πολυχρῶμον μεταξωτόν: ἡ λεπτή καὶ πανούργος κεφαλὴ του ἐκαλύπτετο ὑπὸ παλαιῦ ἀπεσκληρημένου ψαθίνου πύλου ὁμοίου πρὸς παράδοξον κελυφος χελώνης.

Διὰ τὴν συμπληρώσῃ τὴν ἐπειδείξιν τὸ ἄτομον ἐκράτει μίαν τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ῥάβδων μετὰ πλωρῶν μῆλον τὰς ὀ-

ποίας μεταγερίζονται οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἀρχηγοί. Ὁ Μαλαῖος ἦλθε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ὑπολοχαγὸν de Forval ὅστις ἀπεσπάτο τοῦ ὀμίλου τῶν ναυτικῶν καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ῥάβδου του, εἶπε μετ' ἐπιδείξεως:

—Γάλλε ἀρχηγέ, δέχθητι τὸν εὐγενῆ χαιρετισμὸν τοῦ Ταμισιαλῶ, βασιλέως τῆς νήσου καὶ τῶν γειτονικῶν θαλασσῶν!

Ὁ Forval ἀπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν μετὰ μεγαλοπρεπῆ χειρονομίαν.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Ταμισιαλῶ ὠμίλει τὴν Γαλλικὴν κατὰ παράδοξον τρόπον, καὶ ὄχι ἀνευ ἰσχυρᾶς λαρυγγώδους προφορᾶς. Προφανῶς τὴν εἶχε μάθει ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους οἵτινες ἐσύχναζον εἰς τὴν πλευρὰν ἐκείνην. Ἡ Α. Μεγαλειότης ἐξηκολούθησεν:

—Τί ἦλθες ζητῶν παρὰ τοῦ Ταμισιαλῶ, ὥραιε ξένη;

—Ὅρουζαν, λαχανικὰ καὶ πτηνὰ ὅσα θὰ δυνηθῆς νὰ μοι προμηθεύσῃς.

—Ὁ Ταμισιαλῶ δύναται πολλὰ πράγματα.

—Ὁ Γάλλος δύναται περισσότερα.

Ὁ Ταμισιαλῶ ἤνοιξεν ὑπερμέτρος τοὺς ὀφθαλμοὺς του. Ὁ Forval ἐγνώριζεν ὅτι ὁ λευκὸς ὀφείλει πάντοτε νὰ σμικρῖνῃ τὴν ἀξίαν τοῦ προτεινομένου ὑπὸ τῶν ἀγρίων πράγματος. Ἀλλ' ὁ κυρίαρχος δὲν ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἡττημένον. Αἱ συμφωνίαι ὠρίστησαν ἀκριβῶς:

—Δύνασαι νὰ ἀγοράσῃς τὰ ἐμπορεύματα μου;

—Δύναμαι.

—Μὲ τί θὰ τὰ πληρώσῃς;

—Μὲ βαμβακερὰ ὑφάσματα, μετὰ περδαίρια ὑάλινα, μετὰ πύλους ὥραιότερους ἀπὸ τὸν ἰδικόν σου...

Τὸ βλέμμα τοῦ Ταμισιαλῶ, ἤστραψε. —Ποῦ εἶναι τὰ πράγματα αὐτά; ἠρώτησε ζωηρῶς.

—Εἰς τὸν πυθμῆνα τοῦ πλοίου μου καὶ εἰς τὴν λέμβον ἣτις μετὰ ἐφερην εἰς τὴν ξηρὰν. Δύνασαι νὰ τὴν ἴδῃς, νὰ εἶναι δεμένη πλησίον τοῦ μαύρου βράχου.

—Αἱ! λοιπόν! δεῖξέ μου ὅ,τι προσφέρεις!

Ὁ ὑπολοχαγὸς εἶχε πράγματι φορτώσει τὴν λέμβον μετὰ τινὰ ἀντικείμενα ἰ-

κανὰ νὰ ἐξερεθίσωσι τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἰθαγενῶν. Δύο ναῦται τῆς διαταγῆ τοῦ ἀρχηγοῦ μετέβησαν νὰ παραλάβωσι τὸ δέμα τὸ ὁποῖον τὰ περιεῖχεν. Ἐπὶ τῆς θύρας περοθυσάνου πορτοκαλόχρου τεθημένου ἐπὶ τοικῆρω πύλου σεβαστῶν διαστάσεων, ὁ Ταμισιαλῶ ἐφρύαξεν ἐκ χαρᾶς.

—Ὁραῖε Γάλλε, εἶπέ μοι ταχέως τί ἐπιθυμεῖς νὰ ἀγοράσῃς, ἀνέκραξε, τὸ πρόσωπόν σου ἀρέσει εἰς τὸν Ταμισιαλῶ!

Ὁ Forval ἐσκέφθη ὅτι τὰ ζίτρινα περὰ κυρίως ἐνδιέφερον τὸν μαύρον, ἀλλ' ἐφύλαξε τὰς σκέψεις δι' ἑαυτὸν μόνον. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ Ταμισιαλῶ ἠῤῥαζαν ὅταν ἔμαθεν ὅτι τὸ πλοῖον περιεῖχε πολλὰ καλύμματα ὅμοια πρὸς ἐκεῖνο διατῶν ὁποῖου ἐκάλυπτεν αὐτοστιγμὴ τὴν κεφαλὴν. Ὁ βασιλεὺς ἐφόρτωσε τὴν λέμβον μετὰ πολλὰ ἐμπορεύματα καὶ προσεκάλεσε τοὺς ναυτικούς νὰ προμηθεύωσι δροσερὸν ὕδωρ. Ὅσον διὰ τὸν ὑπολοχαγόν, τὸν ὑπερεπλήρωσε θωπειῶν. Μεταξὺ δύο ἐναγκαλισμῶν, τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος τοῦ χωρίου τοῦ ὁποῖου διεκρίνοντο αἱ στέγαι ὀπισθεν μᾶς καμπῆς τοῦ ἐδάφους. Ὁ Ταμισιαλῶ ὑψῶν τὴν ῥάβδον του εἶδει δι' ἐνὸς κινήματος πλήρους ἐμφάσεως μεγάλῃ «ἀγυροκαλύβην» πέριξ τῆς ὁποίας πάσσαλοι ἐμπεπηγμένοι εἰς τὴν γῆν ἐσχημάτιζον κιονοστοιχίαν καὶ εἶπεν:

—Ἴδου τὰ ἀνάκτορά μου!... Αἱ καλὲς βαιτῶν ὑπηρετῶν τοῦ βασιλέως τὴν περιβάλλουν!... Ἐπειτα, στρέψε τὰ βλέμματά σου πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο! Ἐκεῖ, βλέπεις τοὺς ὀρουζῶνας μου, τοὺς ἀγροὺς τῶν γλυκῶν γεωμῆλων καὶ τῶν πιπιζελίων!.. Μακρύτερον ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῶν πολυαριθμῶν δούλων μου τὰ ποιμνία μου βόσκουσιν εἰς τὴν χλόην τῆς πεδιάδος... Ὁ Ταμισιαλῶ βασιλεύει καὶ τὸν φοβούνται, κυβερνᾷ μέγαν λαὸν καὶ ὁ λαὸς του ζῆ εὐτυχῆς... Ἐνε, ἀπάντησον ἀνευ ἐλιγμῶν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας εἶνε τόσον ἰσχυρὸς ὅσον ὁ Ταμισιαλῶ; Ὁ ὑπολοχαγὸς de Forval ἐστερεῖτο ἀναμφίβολως διπλωματίας, διότι ἀφῆκε νὰ τὸν διαφύγῃ εἰλικρινῆς ἐκρηγῆς γέλωτος. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐδάγκασε τὰ χεῖλη. Πάραυτα δραττόμενος τοῦ βραχί-

νος τοῦ ἀξιωματικοῦ ὁ κυριάρχης, ὠδήγησε τὸν ξένον του πρὸς τὴν μεγάλην καλύβην τὴν ὁποίαν ὠνόμαζεν ἀνάκτορα. Ὁ forval καὶ οἱ ναῦται του προσεκλήθησαν νὰ συμμεθεξῶσι τοῦ βασιλικοῦ γεύματος συγκειμένου ἐκ μίγματος ἐβρασμένων λαχανικῶν καὶ ὀρύζης τὸ ὁποῖον ἐτίμησαν καθήμενοι κατὰ γῆς. Ὁ πελώριος τρίκερος πῖλος μὲ τὰ κίτρινα περὰ οὐδ' ἐπὶ στιγμῆν ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ forval ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ὄχθην. Ἀλλ' ὑπελόγιζεν ἄνευ τῆς φορτικῆς εὐπροσηγορίας τοῦ κυριάρχου. Οὗτος ἐπέμενε νὰ φυλάξῃ ὑπὸ τὴν στέγην του τὸν Γάλλον ἀξιωματικόν: ἐπέμενε μετὰ σφοδρότητος τοιαύτης ὥστε ὁ forval ἐνόμισεν ἀγένειαν νὰ ἀρνηθῆ φιλοξενίαν προσφερομένην μετὰ τοσαύτης εὐμενείας. Ἐστειλε τέσσαρας τῶν ἀνθρώπων του νὰ ἐπιβλέπωσι τὴν λέμβον τὴν προσδεμένην εἰς τὴν ὄχθην καὶ ἐκράτησε τοὺς λοιποὺς τοῦ μικροῦ ὀμίλου του. Ὁ Ταμισιαλὼ ὠδήγησεν ὁ ἴδιος τοὺς λευκοὺς εἰς δύο καλύβας γειτονικὰς πλησίον τῶν ἀνακτόρων. Πρὶν νὰ ἀφήσῃ τὸν ὑπολογαγὸν ἢ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐπεκαλέσθη ἐπὶ τοῦ ξένου του τὰς εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ.

Ὅταν ἔμεινε μόνος ὁ forval ἤρχισε νὰ γελᾷ.

Ὁ Μαλαῖος εἶναι ὀλιγώτερον μαῦρος ἀφ' ὅσον θὰ τὸν ὑπελάμβανέ τις κατ' ἀρχάς, εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τοῦ φρικώδους ἐκείνου πύλου τὸν κατέδραξε. Ἐπειτα τί ἔχω νὰ φοβηθῶ; Οἱ ἄνθρωποι μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα ὠπλισμένοι.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐξηπλώθη ἐνδεδυμένος ἐπὶ ψιάθου ἐκ σχοίνων ὅπου ἀπεκοιμήθη. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐλαφρὸς θόρυβος τὸν ἐξύπνησεν. Ἀνηγέρθη ζωηρῶς.

Νεαρὰ κόρη περιβεβλημένη λευκὸν μεταξωτὸν προσήλου ἐπὶ τοῦ forval τοὺς μεγάλους τεθλιμμένους ὀφθαλμούς της. Τῷ ἔκαμε σημεῖον νὰ μείνῃ ἄφωνος καὶ πρὸς μεγάλην ἐκπληξίν τοῦ ὑπολογαγοῦ ἐξεφράσθη εἰς λίαν εὐκατάληπτον Γαλλικῆν.

—Ἐένε, εἶπε διὰ φωνῆς πνιγομένης,

εἶμαι ἡ πριγκίπισσα Μπέττη, ἡ κόρη τοῦ Ταμισιαλῶ. Διὰ νὰ σφετερισθῆ τὸ φορτίον τοῦ πλοίου σου, ὁ πατήρ μου μελετᾷ τὸν θάνατόν σου καὶ τὸν τῶν συντρόφων σου. Ἀλλὰ θέλω νὰ σᾶς σώσω ὅλους. Εἰς ἱεραπόστολος ἦλθεν ἄλλοτε εἰς τὴν νῆσόν μας καὶ μὲ ἐδίδαξε τὸν ὀρθὸν λόγον... Σὲ εἶδον νὰ εἰσέρχῃσαι εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀνεγνώρισα ὅτι εἶσαι ἐκ τῆς φυλῆς του... Ἄκουσον τὰς συμβουλὰς μου! Αὐριὸν ὅταν θὰ σὲ πλησιάσῃ, ἐὰν ὁ βασιλεὺς θρασυῖ τὴν ῥάβδον του ὑπερασπίσθη τὴν ζωὴν σου. Ἐὰν ἀπειναντίας ῥίψῃ εἰς τὸν ἀέρα τὸν πῖλόν του, σημείον ὅτι ἡ σφαγὴ θὰ ἀναβληθῆ. Ἀλλὰ σὲ ἐξορκίζω ὑποσχέθητί μοι δύο τινα: φείσθητι τῆς ζωῆς τοῦ δυστυχοῦς πατρός μου, καὶ προφύλαξέ με ἐκ τῆς ἐκδικήσεως τῶν συμβούλων του.

Ὁ ἀξιωματικὸς ὠρκίσθη νὰ ἐκπληρώσῃ ὅ,τι τοῦ ἐξίτηι ἐκείνη ἥτις τὸν ἔσωζεν. Ἡ πριγκίπισσα ἐξηφανίσθη ἐν τῇ σκιᾷ.

Ὁ forval χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἐξύπνησε τοὺς ναύτας του: ὅλοι περιέμενον μὲ τὰ ὄπλα ἔτοιμα.

Εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου οἱ Γάλλοι ἀφῆκαν τὰς καλύβας των. Πάραυτα εἶδον ἐρχόμενον τὸν βασιλέα ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῶν οἰκειῶν του. Ὁ Ταμισιαλὼ μὲ τὸ ἴδιον ἔνδυμα τῆς προτεραιᾶς ἐπανήρχισε τὰς ἐπιδείξεις τῆς φιλίας, ἔπειτα αἰφνης ἔθραυσε τὴν ῥάβδον του.

Ταχὺς ὡς ἀστραπή, ὁ forval ἐστήριξε τὸ πιστόλιόν του ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ Μαλαισίου. Εἰς τὴν κίνησιν ταύτην οἱ ἰθαγενεῖς διεσκορπίσθησαν ἐβάλλοντες κραυγὰς φρίκης, καὶ ἐν ᾧ οἱ ναῦται ἐξοφύλλουν ὁ Ταμισιαλὼ ἰκετεύων χάριν ἔρριψεν εἰς τὸν ἀέρα τὸν περιφημον τρίκερον πῖλον μὲ τὰ κίτρινα περὰ.

Μετ' ὀλίγον ἡ Χελιδὼν ἦνοιγε τὰ ἱστία. Τὸ πλοῖον ἔφερε τώρα ἓνα ἐπιβάτην περισσότερον. Ὁ ὑπολογαγὸς de forval εἶχε παραλάβει τὴν πριγκίπισσαν Μπέττη διὰ νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ λίαν πιθανὰς ἀντεκδικήσεως.

Ἡ χάρις τῆς νεαρᾶς ἰθαγενοῦς δὲν ἐβράδυνε νὰ συγκινήσῃ τὸν ἀξιωματικόν, ἐν ᾧ ἡ εὐγνωμοσύνη ἢ γεννηθεῖσα ἐκ

τῆς ἀφοσιώσεώς της μετεβάλλετο εἰς εὐλικρινῆ ἀγάπην. Ὅσον διὰ τὸν ἀββᾶν Μελβίλ, τὸν μοναχὸν τῆς Χελιδόνος, εὔρεν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς πριγκίπισσης Μπέττη μίαν κατηγουμένην πρόθυμον νὰ ἀκούῃ τοὺς λόγους του. Οὗτος διεφώτισε τὸν forval ἐπὶ τῶν ἀληθῶν αἰσθημάτων του.

—Περιεμένετε μυθιστόρημα διὰ νὰ σκεφθῆτε τὸν γάμον, προσφιλές μοι τέκνον, εἶπεν ὁ ἱερεύς. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἢ τύχη σᾶς προσφέρει στηρίζεται ἐπὶ στερεῶν βάσεων. Οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντεῖπῃ.

Ἐβδουμάδας τινὰς μετὰ τὴν ἐπιστροφήν τῆς Χελιδόνος εἰς τὴν νῆσον τῆς Γαλλίας, ὁ ἀββᾶς Μελβίλ ἐδίδε νυμφικὴν εὐλογίαν. Ἡ πριγκίπισσα Μπέττη ὠνομάζετο κυρία de forval.

Αἱ προκαταλήψεις τῶν φίλων τοῦ ἀξιωματικοῦ κατέπεσαν πρὸ τῶν σπανίων προτερημάτων τῆς νεαρᾶς γυναικός. Λίαν νοήμων, ἐπλήρωσεν ὅσον ἠδύνατο κάλλιον διὰ τῆς μελέτης τὴν ἔλλειψιν τῶν γνώσεων: ἐδέησεν ἐπίσης νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι τὸ χαλκόχρουν χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδος της δὲν ἀπέκλειε τὸ θέλγητρον τῆς φυσιογνωμίας συνηνωμένον μὲ μεγάλην λεπτότητα ὕφους.

Ὁ forval ἐπανέλαβε τὸ ἔργον του εἰς τὴν ἀποικίαν. Πολλὰ ἔτη διέορθευσαν ἐν οἰκογενειακῇ εὐτυχίᾳ καὶ εἰρήνῃ ὅτε εἰς τὴν νῆσον τῆς Γαλλίας ἐγένετο γνωστός ὁ θάνατος τοῦ Ταμισιαλῶ. Ἄνευ δισταγμοῦ ἡ Μπέττη ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μεταβῆ εἰς τὴν πατρίδα της, ὅπου ἡ παρουσία της ἦτο ἀπαραίτητος, ὡς εἶπεν εἰς τὸν σύζυγόν της. Ὁ βασιλεὺς πατήρ της εἶχεν αὐτὴν ὡς μόνον τέκνον. Ὁ forval ὑπεχώρησε μὲ τὴν θλίψιν εἰς τὴν ψυχὴν. Διὰ τὴν βασιλείαν λοιπὸν ἢ σύζυγός του τὸν ἐγκατέλειπεν!

Ἡ ὄγωνία τοῦ ἀξιωματικοῦ ὀλίγον διήρκεσε. Μετὰ τινὰς ἑβδομάδας, ἡ ταξειδιώτις ἐπανήρχετο θριαμβεύουσα εἰς τὸν οἶκον τὸν ὁποῖον ἐπλήρου ἢ ἀνάμνησις της. Τὴν φορὰν ταύτην ὠδήγει πρεσβείαν ἰθαγενῶν ἐκ τῆς νήσου τῆς γεννησεῶς της. Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς κυρίας de forval ἡ πριγκίπισσα Μπέττη μόνη κληρονόμος τοῦ βασιλέως Ταμισ-

μαλῶ ἤρχετο νὰ προσφέρῃ τὸ σκήπτρον εἰς τὸν Γάλλον ἀξιωματικόν, τὸν σύζυγόν της. Ὁ forval ἐδέχθη ἀλλ' ὄχι δι' ἑαυτόν. Ἐχάρισε τὴν μικρὰν Μαλαισιανὴν νῆσον εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἐν ᾧ προήδρευεν εἰς τὴν διοργάνωσιν τοῦ ἀποσπάσματος τὸ ὁποῖον ἐμελλεν νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν νέαν ἀποικίαν, ὁ ἀξιωματικὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν σύζυγόν του ἐὰν δὲν ἐλυπεῖτο ποσῶς παραχωροῦσα τὸ στέμμα της. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε μετ' ὁποίας εὐχαριστήσεως ὁ forval ἤκουσε τὴν ἀπάντησιν ἥτις τῷ ἐδόθη:

«Τὸ μόνον βασιλεῖον τὸ ὁποῖον φιλοδοξῶ εἶναι ἡ ἐστία εἰς τὴν ὁποίαν ἢ καρδία μου μένει προσκεκολλημένη».

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Η. ΓΕΩΡΓΑΝΤΗΣ

Μοσχονήσια

Ἐπάνω!! Ἐχεις τὰ βουνὰ
τὰ πυκνοφυτεμένα.
Περὶ φάνα δροσόλουστα
καὶ λουλουδοσπαρμένα.
Ποῦ παίζει ὁ βοσκὸς γλυκὰ
μερονυχτὶς φλογέρα
Καὶ μ' ἄρμονίης χαρωπῆς
γεμίζει τὸν ἀγέρα.

Κάτω!! Ὁ κάμπος σοῦ φιλά
τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν σου
Κ' ἔπειτα καταπράσινος
ἔαπλώνεται ἐμπρὸς σου
Γεμάτος δένδρα καὶ δροσιᾶς
ἰσκιους καὶ χορταράκια
Γεμάτος ἀγριολούλουδα
καὶ γάργαρα νεράκια

Κι' ὅταν τὸ θράδυ ἀρχινᾷ
νὰ θγαίνῃ τὸ φεγγάρι!
Πίσ' ἀπ' τὴν Καλαμπάκα σου...
τρεμουλιαστὸ μὲ χάρι
Τότε πανώρη Κουκλουτζᾶ!!!!
τότε δὲν ἔχεις ταῖρι
Στὴν ὠμορφιὰ στὴ χάρι σου
στὸ δροσερὸ ἀγέρι!...

Συμπῆ

ΟΔ. Ε. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΩΝ ΠΕΠΑΙΔΕΥΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ & ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ ΥΑΛΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝ. Ν. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕΛΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΑΩΝ

(Συνέχεια εκ του φυλλαδίου 37 και τέλος)

Τὰς πειραματικὰς ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἐσοκουλίνης τοῦ Moupillard, συνεχίζων ὁ Victor Henri ἐσκέφθη νὰ πειραματισθῆ δι' ἑτέρας οὐσίας ἐπίσης ἀπορροφητικῆς τῶν πέραν τοῦ ἰόχρου ἀκτίνων καὶ ἦτις οὐσία εἶναι ἡ πικρικὴ ζελατίνη (gelatine picraté) τὴν ὁποίαν θέτει ὡς καὶ τὴν ἑσοκουλοζελατίνην μεταξὺ δυὸ ὑάλων λεπτῶν προσκεκολλημένων διὰ βαλοάμου τοῦ Kanadā. Αἱ ὑαλοὶ τοῦ Victor Henri εἶναι ἡ τελευταία σχεδὸν λέξεις τῶν χρωματιστῶν ὑάλων ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποιν ἰδίως ὁ ἠθελὸς ἐπιστήμων κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν αἰχμαλωσίαν ὄχι μόνον τῶν πέραν τοῦ ἰόχρου ἀκτίνων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀκτίνων τοῦ κυανοῦ καὶ τοῦ ἰόχρου, πρῶγμα τὸ ὁποῖον δυσκολώτατα κατορθοῦτο διὰ τῶν ἄλλων ὑάλων χρώματος ἀνοικτοῦ μὴ ἐπηρεάζοντος τὴν ὀπτικήν δξύτητα τοῦ παρατηροῦντος.

Ὅστε ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε περὶ χρωματιστῶν ὑάλων λεχθέντων προκύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι εἰς τὴν πρώτην μὲν γραμμὴν ἔρχονται αἱ ὑαλοὶ τῆς πικρικῆς ζελατίνης τοῦ Victor Henri, κατόπιν αἱ ὑαλοὶ τῆς Ἑσοκουλίνης τοῦ Moupillard ἔπειτα αἱ τοῦ Fieuzal καὶ Motais, τὰς ὁποίας παρακολουθεῖ ὀλόκληρος ἡ σειρά τῶν χρωματιστῶν ὑάλων τοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τῶν καθαρῶς κίτρινων ἢ φαιοπρασίνων μέχρι τῶν καθαρῶς πρασίνων καὶ κυανῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἐμπόριον ἔχει ὡς ἀρχὴν τὴν μεγάλην κατανάλωσιν καὶ τὰ συναφῆ ταύτης κέρδη, διὰ τοῦτο δὲν διδεδε τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑγιεινῶν ὄρων τοῦ πρὸς ἐμπορίαν ἀντικειμένου. Ἐπομένως ἐπειδὴ τὰ κοινὰ εἶδη τῶν χρωματιστῶν ὑάλων ἀντιπροσωπεύουσι τὴν εὐθυμίαν διὰ τοῦτο ὁ κόσμος εἰς ταῦτα προσηλώνει τὴν προσοχὴν του καὶ πολλὰκις ὑποχρεώνει

καὶ τὸν ἰατρὸν νὰ τὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἀναγράψῃ λόγῳ τῆς ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐλλείψεως τῶν ἀνωτέρω μνημονευθεισῶν τριῶν ἐξαιρέτων καὶ ἀβλαβῶν ποιότητων, ὧν ἡ τιμὴ φυσικῶ τῷ λόγῳ εἶνε καὶ ἀνωτέρα κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων κοινῶν χρωματισμῶν.

Λαμβανομένης λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, ὀφείλομεν καὶ ἰατροὶ τε καὶ μὴ, ἀρκεῖ τώρα δι' ἡμετέρας τὸς ἐπιστημονικοὺς λόγους τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐνὸς εἶδους ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ὀφείλομεν λέγω νὰ συνιστῶμεν καὶ συμβολεύμεν κατ' ἀρχὴν τὰς ἀνωτέρω τρεῖς κατηγορίας ὑάλων, α. τὰς τοῦ Victor Henri (ὑάλους τῆς πικρικῆς ζελατίνης) β. τὰς τῆς Ἑσοκουλίνης τοῦ Moupillard, καὶ τέλος γ. τὰς τοῦ Fieuzal Motais. Οἰσθητοὶ τῶν τριῶν εἰδῶν προτιμῆσις τις τὸ θεραπευτικὸν καὶ ὑγιεινὸν ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι τὸ ἴδιον. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν ὅμως τῆς ὀλίγον ὑπεριτιμημένης ἀξίας των, τότε πολὺ πιθανὸν τὸ ταμειοῦ τοῦ ἀσθενοῦς νὰ μὴ ἐπιτρέπη τοιαύτην δαπάνην, ἦτις ἄλλως νομίζομεν ὅτι εἶναι λίαν λογικὴ καὶ ἔχει τὸν τύπον τῆς, ἀφ' οὗ ἄλλως τε δι' ἄλλας παθήσεις οὐκ ὀλίγα δύναται τις νὰ δαπανήσῃ εἰς φάρμακα καὶ λοιπὰ χροειῶδη.

Ἐν τούτοις πλειστάκις οἱ πελάται μας θὰ προβάλλωσι τὸ ζήτημα τῆς εὐθυμίας ἀλλὰ καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος, ἢ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἐμπορίῳ παντελῆς σχεδὸν ἀπουσία τοιούτων χρωματιστῶν ὑάλων μᾶς ἀναγκάζει νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἄλλων χρωματιστῶν κοινῶν ὑάλων, ἐξ ὧν προτιμῶμεν ὡς καλύτερας σχεδὸν καὶ ἀβλαβεστάρας τὰς ἐχοῦσας τὸ χρῶμα καπνοῦ ἐντάσεως ἀριθ. 2.

Ἄδη λοιπὸν ὡς βλέπομεν εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ ζητήματος τῶν διαφόρων φωτισμῶν καὶ τῶν χρωματιστῶν ὑάλων, αἰτινες ἐν τούτοις μετ' ὄλας αὐ-

τὰς τὰς ιδιότητας καλὰς ἢ κακάς, εἰσὶν ἐν χεῖρσι εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὴν πελατεῖαν τῶν ὀφθαλμικῶς πασχόντων.

Ἴνα λοιπὸν ἡ ἐπιστήμη ἀσθεντικῶς ἀποφανθῆ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς καλλιτέρας ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποιν κατασκευῆς αὐτῶν, ὄφειλε νὰ κάμῃ διαφόρους πειστικὰς ἐρεῦνας, αἰτινες νὰ θέσωσι τὴν σφραγίδα τοῦ κύρους εἰς ἕν τοσοῦτον σοβαρὸν ζήτημα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐν τῇ ὀφθαλμολογικῇ ἐπιστήμῃ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον εἶχεν ὀρισθῆ ὡς κύριον πρὸς συζήτησιν θέμα ἐν τῷ ὀφθαλμολογικῷ συνεδρίῳ τῶν Παρισίων κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1911 τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα τῶν χρωματιστῶν ὑάλων καὶ τῶν διαφόρων φωτιστικῶν τρόπων, τοῦ ὁποῖου εισηγητῆς εἶχεν ὀρισθῆ ὁ καθηγητῆς Gariel, ὅστις οὐκ ὀλίγον ἔξοικεν ἐπιστημονικὸν φῶς διὰ τῶν διαφόρων ἐρευνῶν του εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, ὅπερ ἦτο μὲν γνωστὸν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐπιστήμονας, ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἐὰν πλὴν τούτων ὁ λοιπὸς ἐπιστημονικὸς τε καὶ μὴ κόσμος εἶχε καὶ ἔχει ὀρισμένην τινὰ ἰδέαν.

Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν κοινωνικὸν μᾶλλον λόγον ἐπεχειρήσαμεν νὰ χαράξωμεν τὰς παρούσας γραμμάς, ἵνα μεταδόσωμεν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τὰ τῆς γενικῆς ὑγιεινῆς ζητήματα, τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν χρωματιστῶν ὑάλων γενομένης τελευταίας ἐργασίας καὶ τὰς ἐκ τούτων προκινῆσας τελικὰς ἀρχὰς αἰτινες ὀφείλοσι νὰ δεσπόζωσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν πασχόντων κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅσῳ καὶ τῶν ὑγιῶν ἐν γένει, τῶν ὄντων ὑποχρεωμένων νὰ ἐργάζωνται νυχθημερὸν ὑπὸ ὄρων κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνθυγιεινοῦς, δυναμένους νὰ προσβάλλωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Ἐκ τῶν συμπερασμάτων εἰς ἃ κατέληξεν ἐν τῇ εισηγήσει του ὁ κ. Gariel παραθέτομεν τὰ κυριώτερα.

Αἱ ἀσθενοῦς χρώσεως κυανῆ ὑαλοὶ δὲν μεταβάλλουσι τὴν εὐκρίνειαν τῶν ὀρωμένων ἀντικειμένων, ἐν ᾧ αἱ τοῦ βαθυτέρου ἐμποδίζουσι τὴν εὐκρινῆ ὄρασιν, γενικῶς δὲ δὲν ἐμποδίζουσι τὰς ἀκτῖνας πέραν τοῦ ἰόχρου, ἐπομένως εἶναι ἀκατάλληλοι διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Τοῦτ' αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὰς χρώματος καπνοῦ καὶ διὰ τὰς πρῶσινους.

Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὰς κίτρινους ὑάλους ἢ τὰς τοῦ Fieuzal καὶ Motais ἢ καὶ τὰς τῆς Ἑσοκουλίνης ἢ τοῦ Victor Henri κ. τ. λ. τῶν ὁποίων τὰ ἐπιστημονικὰ πλεονεκτήματα διὰ μακρῶν ἔχομεν ἐκδέσει ἀνωτέρω.

Ἐξ ὄλων ἐπομένως τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ἐὰν τὰ συνυψίσωμεν καλῶς θέλομεν παρατηρήσει δι' πανταχόθεν προβάλλει ὁ θρίαμβος τοῦ κίτρινου χρώματος, τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὸν γενικὸν φωτισμὸν, ὅσῳ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν προσοτατευτικῶν χρωματιστῶν ὑάλων. Ὁ δὲ θρίαμβος οὗτος προέρχεται ἐκ τῶν ἀναμφισβητήτων ἐργασιῶν τῶν προερχομένων ὄχι πλέον ἀπὸ θεωρίαν καὶ ὑποθέσεις, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐργαστηρίων τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς ὀφθαλμολογίας, εἰς ἃ δὲν ἔχει νὰ προσθήσῃ τις οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἀντιλογίαν.

Ἀπέναντι λοιπὸν τοιούτων ἐνεργητικῶν γνωμοδοτῶν τῆς ἐπιστήμης νομίζομεν ὅτι εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἀποβάλωμεν μερικὰς στρεβλὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας ἔχομεν παρ' ἡμῖν ὅσον ἀφορᾷ περὶ τοῦ ἂν πρέπει νὰ φορέσῃ τις κίτρινος ὑάλους καὶ παραδόξους κατὰ τὸ χρῶμα καὶ ἀσυνήθεις. Ἡ φωνὴ τῆς ἐπιστήμης πρέπει νὰ μὴ ἀντιγῆσῃ μόνον εἰς τὰ ὅσα τῶν ὀφθαλμολόγων, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦ λοιποῦ κόσμου, ὅστις πρέπει νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ φωτιστικὴ ἐστία ἢ φωτίζουσα τὴν μικρὰν ἢ μεγάλην αἰθουσαν, τὸ θέατρον ἢ τὸ ξενοδοχεῖον ἢ τὸ ἐργοστάσιον, ἢ τὸ σχολεῖον, πρέπει πρῶτον νὰ εἶναι ἀνάλογος τοῦ μεγέθους τῆς αἰθούσης, ἦτις πρέπει νὰ φωτίζηται καλῶς, κανονικῶς καὶ ἀπλῶς. Ἡ φωτεινὴ ἐστία πρέπει πάντοτε νὰ εἶνε περιβεβλημένη ὑπὸ σφαιρας λευκῆς ἢ μᾶλλον κατὰ τὰ τελευταῖα διδάγματα τῆς ἐπιστήμης, κίτρινῆς, ἵνα τὸ ἐκπεμπόμενον ὁμοιομερῶς φῶς, μὴ περιέχῃ πολλὰς λευκὰς καὶ ἰόχρους ἀκτῖνας καὶ ἰδίως τὰς γνωστὰς πλέον βλαβεράς, τὰς πέραν τοῦ ἰόχρου ἀκτῖνας.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ φῶς, ἡλιακὸν ἢ

τεχνιτὸν, λευκὸν ἢ κεχρωματισμένον ἐνοχλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς μας, ὀφείλομεν νὰ θέτωμεν πρὸ αὐτῶν προστατευτικὰς διόπτρας κεχρωματισμένας κίτρινου χρώματος τὰς τοῦ fieuzal ἢ Motais ἢ τῆς Ἐσκουλίνης κ.λ., ὅποτε τοιοῦτοτρόπως προσπιζόμενοι δυνάμεθα νὰ παραμεινώμεν περισσότερο ὥρας ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν οἰουδήποτε φωτισμοῦ.

Ἄς ἔχωσι λοιπὸν ταῦτα ὑπ' ὄψιν οἱ ἀνὰ τὸν ἀναπεπταμένον ὀρίζοντα καὶ ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἢ τὴν ἀνταύγειαν τῆς χιόνος ἢ τοῦ μαρμαίρου ἐργαζόμενοι καὶ περιδιαβάζοντες, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀμέτρητος χορεία τῶν ἀνθρώπων τοῦ γραφείου καὶ τῆς μελέτης καὶ ἡ τῶν καθ' ὄλην τὴν νύκτα διερχομένων τὰς ὥρας αὐτῶν εἰς αἰθούσας καὶ θέατρα καὶ χαρτοπαίγνια καὶ εἰς παντοίας ἄλλας συναθροίσεις, καθ' ἃς εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἰσχυροῦ φωτὸς οἰουδήποτε ἢ καὶ ἀσθενοῦς ἀλλὰ βλαβεροῦ.

Ἄς εἶναι ὀπλισμένοι πάντες οἱ τοιοῦτοι, ἐν τῷ θυλακίῳ των δι' ἐνὸς ζεύγους διοπτρῶν κίτρινων, τὰς ὁποίας νὰ μεταχειρίζονται τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ ἐρχίσωσι νὰ αἰσθάνωνται τὴν κόπωσην ἐπερχομένην εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τὰ πολύτιμα ταῦτα διδάγματα τῆς σημερινῆς ὀφθαλμολογίας θὰ ἔχωσι ὑπ' ὄψιν ἅπαντες οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔχωσι ὑγιεῖς καὶ ἰσχυροὺς ὀφθαλμούς, χάριν τῶν ὁποίων ἐχαράξαμεν τὰς παρούσας γραμμάς ὧν ἡ ὠφέλεια, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θέλει κατανοηθῆ, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν εἶναι εἰμὴ τὰ πορίσματα τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης.

ΤΕΛΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Ο ΔΙΠΛΟΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ

Σ' ἓνα κρεβάτι ἐνὸς νοσοκομείου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἔκειτο ἓνας πληγωμένος νεαρὸς στρατιώτης. Μία σφαῖρα τοῦ εἶχε διαπεράσει τὸ στήθος στὴ τελευταία ἐνδοξομάχη, ποῦ ἔπασαν ὅλοι οἱ κυπαρισσένοι λεβέντες τῆς πατρίδος, καὶ μόνο ὀλίγοι γλύτωσαν καὶ κείνοι βαρεῖα λαβωμένοι. Γιὰ τὴν πατριδα ὅλοι αὐτοὶ ἐξοῦσαν καὶ γιὰ τὴ δόξα καὶ τὴ τιμὴ τῆς χύσανε τὸ αἷμά τους.... Πατριδα! τί γλυκὸ ὄνομα! χαρὰ σὲ κείνους ποῦ πέφτουνε γιὰ ν' ἀναστηθῆ ἢ Πατρίς! αὐτοὶ δὲν πεθαίνουν, ζοῦν αἰῶνα σ' ἓνα κόσμον αἰθέρο, μαγικό, ἀφάνταστο.

Διπλὰ λοιπὸν ἀρρωστημένο τὸ γενναῖο μας παλληκάρι, τὸ χαριτωμένο καὶ στὸ σῶμα καὶ στὴ ψυχῇ, διπλὰ πληγωμένο, γιατί ἀγαποῦσε εὐκρινὰ μὰ ὄμορφη χωρῆν ἢ του ξανθῆ, γαλανή, ὄχι ὅμως περὶ πολὺ καὶ ἀπὸ τὴν πατριδα, μοιάζει ἀπάνω στὸ ὀλόασπρο ἔκεινο κρεβάτι σὰν πεθαμένος. Βαρεῖα ἡ ἀναπνοή του σὰν στεναγμός, ἀκίνητο καὶ ὠχρὸ τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴ κούρασι καὶ τὴν ἀντάρα τοῦ πολέμου, σκελεθρωμένο τὸ κορμί του ἀπ' ταῖς διπλῆς πληγαῖς, ποῦ δίχως ἄλλο θὰ τὸν ἐστελναν καὶ οἱ δυὸ στοῦ Πλούτωνα τὰ παλάτια, γιὰ νὰ ζήσῃ ξένοιαστος καὶ ἀμέριμνος, ἀφοῦ τὸ προορισμὸ του ἐτελείωσε, ἀνοίγει τὰ ὀλόμαυρα μεγάλα μάτια του ποῦ ὁ πόνος τὰ εἶχε σβύσει, καὶ τὰ ὄρνει πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ, σὰν νὰ γύρευε καὶ ν' ἀντικρούσῃ, καὶ νὰ θυμηθῆ, καὶ νὰ κάμῃ σηκώνει τὸ χέρι του σιγά, σιγά, γιατί σὲ κάθε κίνησι καὶ ἓνα καρφὶ τρυποῦσε τὴ καρδιά του, ἀνοίγει τὴ κάτασπρη ὑποκαμίσα του καὶ βγάζει μέσα ἀπὸ τὸ κόρφο του ἓνα φυλαχτό!.... Θεέ μου! τρέμει ὅσο τὸ βλέπει, κίτρινίζει περὶ πολὺ ὅσο προσπαθεῖ νὰ τὸ φέρῃ στὸ στόμα του, ποῦ παραμιλοῦσε δίχως δύναμι. Τί νὰ εἶνε ἄραγε αὐτὸ τὸ φυλαχτό; τώρα ποῦ τῶχει στὰ χεῖλη του μοιάζει σὰν φάντασμα, σὰν σκιά, σὰν ἄγιος ποῦ μαρτύρησε καὶ ξεψύχησε φιλιώντας τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ.

Ἔμεινε σ' αὐτὴ τὴ στάσι πολλὴ ὥρα καὶ ὅταν ὁ γιατρὸς ἦλθε γιὰ ν' ἀλλάξῃ τὴ πληγὴν τὸν εὔρε νεκρὸ φιλιώντας ἀκόμη τὴν εἰκόνα τῆς λατρευτῆς του γαλανομάτας, γιατί τίποτε ἄλλο δὲν ἦτο τὸ φυλαχτὸ ἔκεινο, παρὰ μὰ μικρὴ φωτογραφία ἐκείνης, ἢ ὁποία ἀντὶ νὰ βρισκεται κοντὰ του γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ ἄλγη παρηγοριὰ καὶ περιποίησι τὸν ἔστειλε ἡ ἔρημη ἄθραλα στὸν τάφο ἐνωρίτερα ἴσως ἀπὸ ὅσον ἔπρεπε!

Ἐκεῖ τώρα ποῦ βρισκεται στὰ γαλαζένια νέφη στὸ νοῦ του τὴν πατριδα του καὶ τὴ ξανθὴ θὰ ἔχη.

Μαγνησία

Δ. ΤΣΑΡΟΥΧΑ

ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ φυλλαδίου 39 καὶ τέλος)

Τὸ Ἠνωμένον Βασιλεῖον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας διαθέτον τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν 55.000.000 ἀτράκτων παράγει περὶ τὰ 6,910,000,000 ὑάρδα, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία κατὰ προσέγγισιν ἀνέρχεται εἰς 82,450,000 λίρας Στερλίνας, ἔαν δὲ χάριν περιεργείας ὑπολογίσωμεν, ὅτι ἐκ τῶν δισεκατομμυρίων τούτων τῶν ὑαρδῶν, τὸ 1/4 περίπου διατίθεται πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμασιῶν, ἔξοχον τὸ συμπέρασμα ὅτι μόνῃ ἡ Μεγάλῃ Βρετανία δύναται νὰ ἐνδύσῃ τὸν πληθυσμὸν ἀπάσης τῆς Εὐρώπης ἐπὶ ἓν ὀλόκληρον ἔτος.

Αἱ Ἠνωμ. Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ὧν τῶν ἀτράκτων ὁ ἀριθμὸς θεωρούμενος πρὸ εἰκοσαετίας ἀσήμαντος, ἠῦξησε σὺν τῷ χρόνῳ καταπληκτικῶς ἀνερχόμενος εἰς 28,000,000 διὰ τῶν ὁποίων παράγονται 3,150,000,000 ὑάρδ. Τὴν Μεγάλῃ Βρετανίαν καὶ τὰς Ἠνωμ. Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀκολουθοῦσι κατὰ τάξιν ἡ Γερμανία μὲ 9,950,000 ἀτρ. ἢ Ἡ Ρωσσία μὲ 7,800,000 ἢ ἡ Γαλλία μὲ 7,200,000 αἱ Βρετανικαὶ Ἰνδία μὲ 6,100,000 ἢ Ἀυστροουγγαρία μὲ 3,800,000, ἢ ἡ Ἰταλία μὲ 3,700,000 ἢ ἡ Ἰσπανία μὲ 2,900,000 ἢ ἡ Ἑλβετία μὲ 1,500,000 ἢ ἡ Ἰαπωνία μὲ 1,100,000.

Τούτέστιν ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἐν τῷ κόσμῳ ἀτράκτων ἀνέρχεται εἰς 128,400,000.

Ἡ βιομηχανία τοῦ βάμβκου ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ, λόγῳ τῆς ἀφθονίας τῶν σιδηρῶν καὶ γαιανθράκων τῆς, τῆς εἰδικότητος τοῦ ἐργατικοῦ αὐτῆς πληθυσμοῦ καὶ τῆς γιγαντιαίας ἀναπτύξεως τῆς ναυτιλίας τῆς, εὐήμερῆς ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν θαυμασίως καὶ δικαίως θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, ὡς ἡ κυριώτερα πηγὴ τῆς δυνάμεως εἰς ἣν κατὰ ταῦς τελευταίους χρόνους ὑψώθησαν. Καίτοι δὲ ἡ ἐπικράτεια αὕτη ἐπὶ τῆς καταναλώσεως καὶ γενικῶς εἰπεῖν ἐπὶ τῆς παγκοσμίου βιομηχανικῆς ἀγορᾶς τοῦ προϊόντος τούτου κεκτημένη τὰ πρῶτα, ἐξησφάλισεν ἐπὶ πολὺν εἰσέτι χρόνον τὴν ἀδιαφιλονέκην ὑπεροχὴν τῆς, νέοι μολαταῦτα οἰκονομικοὶ παράγοντες ἤρξαντο δίδοντες ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ὠθησιν μεγάλην εἰς τὴν βιομηχανικὴν κίνησιν σχεδὸν πανταχοῦ, ἐν τε τῇ Εὐρώπῃ, τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Ἀμερικῇ.

Σμύρνη Ε. ΣΑΡΙΚΑΣ (καθηγητῆς τῶν ἐμπορικῶν)

ΧΡΟΝΙΚΑ

Πολὺ εὐεργετικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐμπνευσις τῆς ἰδρύσεως τοῦ λαμπροῦ ἰδρύματος, ὅπερ λειτουργεῖ τὰς καθ' ἡμᾶς σχολὰς ὑπὸ τὸν μετριοφρονα τίτλον «Ταμείον τῶν ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν». Ἐφέτος μάλιστα αἰρῶσσοδοὶ τοῦ ταμείου τούτου ὑπῆρξαν πλουσιώτεροι καὶ ἡ ἀξία τῆς δωρεᾶς αὐτῆς εὐρυτέρα. Οἱ ἀριθμοὶ ὁμιλοῦσιν ἀνεκατ' εἰργλῶττως.

Table with 2 columns: Εισπράξεις (Income) and Δαπάναι (Expenditures) for the year 1905. It lists amounts for the year and for the fiscal year.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Table with 2 columns: Βιβλία (Books) and ἐνδύματα (Clothing). It lists the number of books and clothing items for the year and for the fiscal year.

Δίκαιος λοιπὸν ὀφείλεται ἔπαινο, εἰς τὸ φιλοτιμότατον καὶ ἐφέτος ἐργασθὲν διοικητικὸν τοῦ ταμείου Συμβούλιον, πρὸ πάντων εἰς τὸν ἀματαπόνητον ταμειῶν του κ. Γεώργιον Τζιτζιτην.

ΚΟΡΑΛΙΑ Σ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Τὸν ἔγκριτον ἡμῶν Συνεργάτην καὶ διακεκριμένον τῆς Σμύρνης λόγιον ἀξ. κ. Σ. Δ. Κατακουζηνόν, δεινὸν τραῦμα ἐπληξεν. Ἡ προσφιλεῖς τοῦ βίου του σύντροφος ἢ ἐνάρετος καὶ ἡ ὑπὸ πολλῶν προτερημάτων κεκοσμημένη

ΚΟΡΑΛΙΑ

ἀπέπτη τῶν φιλοστόργων ἀγκαλῶν συζύγου καὶ τέκνων μεταστᾶσα εἰς οὐρανούς εἰς βαθεῖαν ὀδύνην βυθίσασα πάντας τοὺς οἰκείους τῆς.

Εἶθε ὁ Ὑψιστος νὰ ἐπιχύσῃ βάλαμον παρηγορίας εἰς τοὺς ἀπαραμυθῆτους πενθοῦντας πρὸς οὐς ὁ «Αἰολικὸς Ἀστὴρ» δι-αβιβάζει τὰ συλλυπητήριά του.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ εἰρήνη συνήφθη. Ἡ τελευταία αἱματοβαφής σελὶς τῆς Βαλκανικῆς τραγωδίας ἐσημείωσεν ἐν Βουκουρεστίῳ τὴν λήξιν τῆς φρικαλέης ἀνθρωποκτονίας, ἣτις ἐδύθησεν εἰς πένθος τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου.

Καὶ καθ' ἣν στιγμήν τὰ ξίφη τὰ ἐπὶ μακρὸν ἀγωνισθέντα τίθενται εἰς τὰς θήκας, ἡ ἀνθρωπότης στρέφει ἀγωνιώδες βλέμμα πρὸς τὸν ἀκαθώδη σκόπελον ἐπὶ τοῦ ὀπίου ἢ διπλωματία μέλλει νὰ κατατρέψῃ μακρὰς καὶ λεπτεπιλέπτους προσπάθειας.

Ἐννοοῦμεν τὸ ἀνακινήθην κατόπιν τῆς ἀνακτήσεως τῆς Ἀδριανουπόλεως ζήτημα τῆς ἱστορικῆς ταύτης πόλεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχει υιοπολιταὶ θρησκευτικαὶ καὶ ἐθνικαὶ ἀναμνήσεις τοῦ Ὀθωμανισμοῦ καὶ περικλείεται μίαν τῶν εὐκλεῶν σελίδων τῆς αἱματοδρέκτου ἱστορίας τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. Ἡ Ἀδριανούπολις ἐντὸς τῆς ὁποίας ὅπως καὶ πανταχοῦ ὅπου ἐπάτησε τὸ μακρὸν πέλμα τοῦ Βουλγάρου ἔρρυσσε ποταμηθὸν τὸ ἀθῶον αἷμα καὶ ὠργίασεν ἡ Βουλγαρικὴ θύνα, ἡ Ἀδριανούπολις εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τὴν ἀμυναν τῆς πρωτεύουσας, ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς ἀσφαλείας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κτήσεων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Δὲν εἶναι ἀπλῶς Ὀθωμανικὴ ἢ ἀποφῆς τοῦ ζητήματος τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τοῦ μετ' αὐτῆς παραχωρηθέντος εἰς τοὺς Βουλγάρους διὰ τῆς Λονδινείου συνθήκης τμήματος τῆς Θράκης. Τὸ μέλλον τῶν Θρακικῶν τούτων πληθυσμῶν ἀποτελεῖ ζωτικώτατον διὰ τὸν Ἑλληνισμόν ζήτημα, διὸ φρονοῦμεν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ διπλωματία μεγίστας θὰ καταβάλλῃ προσπάθειας ὅπως μείνῃ ἀναλλοίωτος ὁ ἐθνολογικὸς αὐτῶν χαρακτήρ. Ἐξ ἑτέρου ἡ θέσις τοῦ μέρους τούτου τῆς Θράκης ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι τοσοῦτον σαφῆς διὰ τὰ ποικίλα Εὐρωπαϊκὰ προβλήματα τὰ συνδυαζόμενα ἐν τῇ Ἀνατολικῇ λεκάνῃ τῆς Μεσογείου καὶ τὰ ἀποκρυσταλλούμενα εἰς τὸ δόγμα τῆς Μεσογειακῆς ἰσορροπίας ὥστε μία Βουλγαρία βρέχουσα τοὺς πόδας εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Αἰγαίου καὶ εὐρισκομένη ἐξ ἄλλου ἐξω τῆς πρωτεύουσας εἶναι διηνεκῆς ἀπειλὴ κατ' αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης, ἣς αἱ τύχαι εὐρίσκονται εἰς τὴν πάντοτε λανθάνουσαν ἀλλὰ καὶ πάντοτε ὑφισταμένην ἀντίθεσιν τῶ πανσλαβιστικῶν καὶ παγγερμανιστικῶν βλέψεων. Τελευταίως ἡ ἀγγελλομένη σύναψις τῆς Ἑλληνοβουλγαροσερβικῆς συνθήκης δὲν διαλύει τὰ νέφη αἵτινα μελανά ἐξακολουθοῦσι νὰ σιάζωσι τὸν Βαλκανι-

κὸν ὀρίζοντα.

Χωρὶς νὰ παραλύῃ τὰς χεῖρας τῆς αἰσχροῦς ἡττηθείσης Βουλγαρίας δὲν βελτιώνει τὴν θέσιν τῆς δεινῆς δοκιμαθείσης Τουρκίας, ἣς οἱ πληθυσμοὶ ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν ἀνάνδρων δημίων δι' αὐτὴν ἐμόχθησεν τοσοῦτον μεροληπτικῶς ἢ χρεω-

Ἡ ἈΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ

κόπος τῶν ἡμερῶν μας διπλωματία. Ἄλλ' ἡ εἰρήνη αὕτη ἐνέχει τὸ μέγα πλεονέκτημα ὅτι ἐξυψώσασα εἰς ἀφθαστον αἰγλήν τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος διετράνωσε τὴν ὠραίαν αὐτῆς ἀναγέννησιν χαιρετισθεῖσαν διὰ τῶν καταπληκτικωτέρων θριάμβων ἐξ ὧν ἔχει νὰ ἀναφέρει ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Καὶ εὐτυχῶς ἡ μεγαλυνομένη Ἑλλάς θέλει καταστή κραταῖα φρουρὸς τῆς Ὀθωμανικῆς πατρίδος σεβομένης τὰς νομίμους ἀξιώσεις τῆς εἰλικρινοῦς αὐτῆς γείτονος, μετ' ἧς ὑπάρχουσι δεσμοὶ σφυρηλατηθέντες διὰ τῶν αἰώνων. Διὰ τοῦτο ἡ ἀγγελλομένη ὡς ἐπιχειρήσῃ Ἑλληνοτουρκικὴ συνεννόησις πρέπει νὰ χαιρετισθῇ μετὰ χαρᾶς ἀνυποκρίτου.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΩΝ

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν 28 Ἰουλ. ἐπιβλητικώτατον ἐτελέσθη μνημόσυνον, εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Ἐπαρχίας Κυθωνιῶν πενήθιως διασκευασθέντας, ὑπὲρ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ ἀγρίως σφαιρασθέντων καὶ ποικιλοτρόπως δοκιμασθέντων ἀδελφῶν ἡμῶν, ὑπὸ τῶν ἐπαισχύντων ἀπογόνων τοῦ Κρούμου. Ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ ὁ προεξάρχων Σ. Μητροπολίτης ἡμῶν Ἅγιος Κυθωνιῶν κατανοητικώτατα ἐμνημόνευσε τοὺς ἡρωϊκῶς πεσόντας ἐθνομάρτυρας, ὁ δὲ ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου ἡμῶν Ἰωάν. Καραμπλιάς εὐφραδέστατα ἀπήγειλε κατάλληλον λόγον, συγκινήσας τὸ πικρὸν ἐκκλησίασμα.

Κατὰ τὴν τελετὴν παρίστατο καὶ ὁ ἐξοχώτατος Ὑποπρόξενος τῆς Γαλλίας κ. Ν. Σαπουντζόγλου.

Ὑπεύθυνος ΧΑΡΑΛΑΜ. Γ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "Ο ΗΛΙΟΣ,"
X. ΚΟΝΤΕΛΛΗ & ΣΙΑΣ
ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ

Καλλιτεχνικὴ ἐκτύπωσις Φακέλλων, Ἐπιστολοκεφαλίδων, Λογισμῶν, Συμμάτων, ἐπισκεπτηρίων, Διπλοτύπων, Προσκλητηρίων καὶ Ἀγγελτηρίων Γάμων καὶ Ἀρραβῶνων, Βιβλίων, Περιοδικῶν, Ἐφημερίδων κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Ἀναλαμβάνει παραγγελίας πρὸς ἐκτέλεσιν σφραγίδων ἐκ καουτσούκ καὶ μετάλλου ὡς καὶ πινακίδων ἐκ πορσελάνης.

Ταχύτης καλαισθησία καὶ τιμαὶ συγκαταβατικαί

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ "Ο ΗΛΙΟΣ,"
X. ΚΟΝΤΕΛΛΗ & ΣΙΑ

Ἐφθασαν διάφορα ἐκλεκτὰ βιβλία: Διδακτικά, Ἐκκλησιαστικά, Ἐπιστημονικά, Φιλολογικά, Τεχνικά, Μυθιστορήματα, Δράματα, Κωμωδία, Λαϊκὰ βιβλία, Εἰκόνες, πωλούμενα εἰς τιμὰς ἀκαταγωνίστους.

Ἀναλαμβάνει παραγγελίας ἐπὶ βιβλίων μὴ ὑπαρχόντων ἐν τῇ ἐνταῦθα παρακαταθήκῃ, ἐκτελούμεναί ταχέως καὶ ἀνελλιπῶς.

ΑΥ ΒΟΝ ΜΑΡΣΧΕ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΡΟΜΠΟΠΟΥΛΟΥ

Υπάρχουσι όλα τὰ εἶδη νεωτερισμῶ ἤτοι: κουστούμια τρικὸ δι' ἀγοράκια καὶ καπέλα ψάδι-
 να καθὼς καὶ διάφοροι γαρνιτούραι.

ΕΦΘΑΣΑΝ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΕΙΔΗ